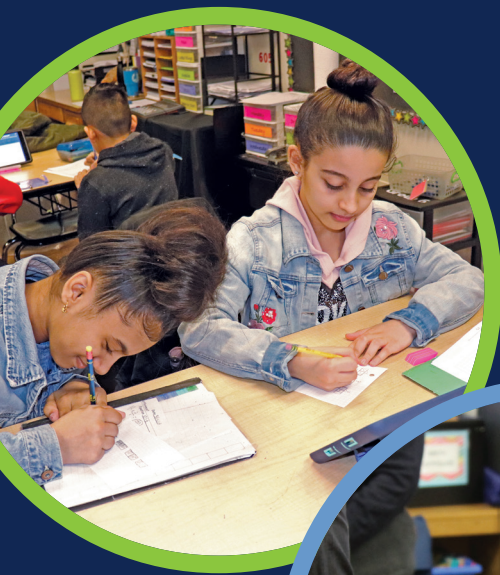

Udhëzuesi Familjar për Shërbimet e Arsimit të Posaçëm

PËR FËMIJËT NË MOSHË SHKOLLORE

NYC
Public
Schools

Përmbledhje

Çfarë është ky udhëzues?

Ky Udhëzues Familjar për Shërbimet e Arsimit të Posaçëm për Fëmijët në Moshë Shkollore është krijuar për t'ju ofruar informacion mbi mënyrën se si New York City Public Schools (Shkollat Publike të Qytetit të Nju Jorkut – NYCPS) përcakton nëse një Nxënës nga mosha 5 deri në 21 vjeç ka të drejtë të marrë shërbime të Arsimit të Posaçëm dhe se si NYCPS . Nëse jeni të interesuar të mësoni rreth shërbimeve të Arsimit të Posaçëm për fëmijët parashkollorë (mosha 3 deri në 5 vjeç) me aftësi të kufizuara, ju lutemi referojuni *Udhëzuesit Familjar për Shërbimet e Arsimit të Posaçëm për Fëmijët Parashkollorë*.

Pavarësisht nëse fëmija juaj ndjek një shkollë të DOE (Departamenti i Arsimit), një shkollë charter, private apo fetare, ose një program të miratuar mësimi në kushte shtëpie, ky udhëzues ofron informacion mbi procesin e Arsimit të Posaçëm.

Çfarë është Arsimi i Posaçëm?

Arsimi i Posaçëm përfshin shërbime, programe dhe mësim të përshtatur posaçërisht për të përmbushur nevojat individuale të një nxënësi me aftësi të kufizuara. Nxënësit me aftësi të kufizuara që kanë nevojë për shërbime të Arsimit të Posaçëm kanë Individualized Education Programs (Programet Arsimore të Personalizuara – IEPs). IEP përpilohet nga një ekip që përfshin edhe ju, prindin. Ai përmban informacion mbi interesat, pikat e forta, nevojat dhe qëllimet e fëmijës suaj. Ky dokument shërben si një hartë që përcakton mësimin, mbështetjet dhe shërbimet e arsimit të posaçëm që i nevojiten fëmijës suaj për të përparuar dhe për të pasur sukses në shkollë. IEP është një dokument ligjor që përshkruan mënyrën se si NYCPS do t'i sigurojnë fëmijës suaj **Free Appropriate Public Education (FAPE) (Arsim Publik Falas dhe të Përshtatshëm)** në **Least Restrictive Environment (LRE) (mjedisin më pak kufizues)** të përshtatur për nevojat e fëmijës tuaj. LRE do të thotë që fëmija juaj do të jetë në shkollë dhe klasa bashkë me bashkëmoshatarë pa aftësi të kufizuara për sa më shumë pjesë të ditës që të jetë e mundur.

Nëse e keni regjistruar fëmijën tuaj në një shkollë private ose fetare me shpenzimet tuaja, fëmija konsiderohet si **nxënës i regjistruar nga prindi**. Nxënësit e regjistruar nga prindi që kanë nevojë për shërbime të Arsimit të Posaçëm do të marrin **Individualized Education Services Plans (Planet e Personalizuara të Shërbimeve Arsimore) (IESPs)** vetëm për shërbime.

Si ta përdor këtë udhëzues?

Ky udhëzues ofron informacion të detajuar mbi procesin e Arsimit të Posaçëm. Ai ju shpjegon:

- Çfarë të bëni nëse besoni se fëmija juaj mund të ketë nevojë për shërbime të Arsimit të Posaçëm **SEKSIONI 1**;
- Si të bëni një kërkesë për një vlerësim fillestar **SEKSIONI 2**;
- Si të merrni pjesë në procesin e vlerësimit dhe hartimit të IEP-së **SEKSIONET 2 dhe 3**;
- Si NYCPS do të organizojë shërbimet për fëmijën tuaj nëse është i përshtatshëm për t'i marrë ato **SEKSIONI 4**;
- Çfarë mbështetjesh dhe shërbimesh të Arsimit të Posaçëm mund të marrë fëmija juaj **SEKSIONI 4**;
- Çfarë të bëni nëse nuk jeni dakord me programet dhe/ose shërbimet e rekomanduara për fëmijën tuaj **SEKSIONI 5**;
- Çfarë duhet të bëjë fëmija juaj për të përfunduar shkollën e mesme **SEKSIONI 6**;
- Si mund ta ndihmoni fëmijën tuaj në planin e tranzicionit drejt kolegjit, shkollës profesionale, punësimit dhe/ose jetesës së pavarur **SEKSIONI 7**; dhe
- Çfarë burimesh janë të disponueshme për t'ju mbështetur ju dhe fëmijën tuaj **SEKSIONI 8**.

Tabela e Përmbajtjes

Përmbledhje e Shpejtë

faqe iv Përmbledhje e Shpejtë

SEKSIONI

1

A ka fëmija im nevojë për shërbime të arsimit të posaçëm?

faqe 2 Reagimi ndaj Ndërhyrjes

faqe 2 Çfarë ndodh më pas? A ka fëmija juaj nevojë për mbështetje shtesë?

SEKSIONI

2

Fillimi i Procesit të Arsimit të Posaçëm

faqe 3 Procesi Fillestar i Referimit

faqe 4 Pëlqimi dhe e Drejta për Konfidencialitet

faqe 5 Vlerësimi Fillestar

faqe 5 Vlerësimet Dygjuhëshe

faqe 6 Vlerësimet e Pavarura

faqe 6 Afatet Kohore për Vlerësime

SEKSIONI

3

Takimi për Programin Arsimor të Personalizuar (IEP)

faqe 7 Pas Vlerësimit

faqe 7 Llojet e Takimeve IEP

faqe 9 Përshtatshmëria

faqe 9 Klasifikimet e Aftësive të Kufizuara

faqe 12 Përgatitja për Takimin e IEP-së

faqe 13 Anëtarët e Ekipit IEP

SEKSIONI

4

IEP-ja

faqe 17 Udhëzime për Nxënësit e Regjistruar nga Prindi

faqe 17 Përmbledhje e IEP-së

faqe 20 Programet dhe Shërbimet e Arsimit të Posaçëm

faqe 23 Shërbimet e Ndërlidhura

faqe 25 Rekomandimi i Shërbimeve të Ndërlidhura

faqe 27 Programet e Specializuara në Shkollat e Distrikteve 1–32

faqe 32 Lehtësimet dhe Modifikimet

SEKSIONI

5

Pas Hartimit të IEP-së: Organizimi i Shërbimeve

- faqe 35 Organizimi i Shërbimeve
- faqe 36 Organizimi i Transportit
- faqe 36 Pëlqimi i Prindit për Shërbime të Arsimit të Posaçëm
- faqe 37 Pëlqimi për Faturimin përmes Medicaid
- faqe 37 Afatet Kohore të Vendosjes

SEKSIONI

6

Diplomimi për Nxënësit me IEP

- faqe 39 Përfundimi i Shkollës së Mesme
- faqe 39 Opsionet për Diplomë
- faqe 40 Kredencialet e Përfundimit të Shkollës
- faqe 41 Kërkesat për Diplomë

SEKSIONI

7

Jeta Pas Shkollës së Mesme—Kolegji, Karriera dhe Planifikimi Pas Shkollës së Mesme

- faqe 43 Planifikimi i Tranzicionit
- faqe 44 Përmbledhje e Kërkesave për Shërbimet e Tranzicionit
- faqe 44 Vlerësimet e Tranzicionit dhe Vlerësimet Profesionale
- faqe 46 Tranzicioni dhe IEP-ja
- faqe 48 Roli në Planifikimin e Tranzicionit

SEKSIONI

8

Marrja e Mbështetjes

- faqe 50 Të Drejtat e Prindit
- faqe 51 Zgjidhja e Shqetësimeve
- faqe 55 Kontaktet dhe Burimet e Rëndësishme

SEKSIONI

9

Informacione Shtesë të Rëndësishme

- faqe 59 Fjalori i Termave
- faqe 73 Gjuhë të Tjera përveç Anglishtes

Përmbledhje e Shpejtë

Ju e njihni më mirë fëmijën tuaj. Idetë, mendimet dhe kontributi juaj janë shumë të rëndësishme për të përcaktuar arsimimin më të mirë të mundshëm për fëmijën tuaj. Çdo fëmijë me aftësi të kufizuara ka të drejtën për atë që quhet **Free Appropriate Public Education (Arsim Publik Falas dhe i Përshtatshëm – FAPE)**. Ky udhëzues është përgatitur për t'ju ndihmuar të punoni me stafin e shkollës së fëmijës suaj për të zhvilluar programin më të përshtatshëm që do ta ndihmojë fëmijën tuaj të ketë sukses.

seksioni 1 A Ka Fëmija Im Nevojë për Shërbime të Arsimit të Posaçëm?

Bëni Pyetje Që Në Fillim | *shih faqen 1*

Nëse besoni se fëmija juaj ka nevojë për shërbime të arsimit të posaçëm, është e dobishme të bëni pyetjet e duhura. Këtu janë disa pyetje që mund të dëshironi t'i bëni mësuesit të fëmijës tuaj:

- Cilat janë pikat e forta dhe sfidat e fëmijës tim në klasë?
- Si e mbështesni fëmijën tim kur ka nevojë për ndihmë?
- A keni shembuj të punës së fëmijës tim që mund t'i shohim së bashku?
- A po mëson dhe zhvillohet fëmija im me ritmin që pritet për moshën e tij/saj?
- Si shkon fëmija im me nxënësit e tjerë në klasë?
- A ka programe në komunitet që mund ta ndihmojnë fëmijën tim?
- Cilat janë disa veprimtari të të mësuarit që mund të bëj në shtëpi ose në lagje?
- Cilat janë disa pyetje që mund t'i bëj fëmijës tim kur lexojmë së bashku?
- Si mund ta ndihmoj fëmijën tim nëse ka vështirësi me detyrat e shtëpisë?

seksioni 2 Fillimi i Procesit të Arsimit të Posaçëm

Hapat e Procesit të Arsimit të Posaçëm*

Hapi 1: Referimi Fillestar ose Kërkesa për Referim | *shih faqen 3*

Hapi i parë është përcaktimi nëse fëmija juaj ka një aftësi të kufizuar dhe nëse ka nevojë për shërbime të arsimit të posaçëm. Ju ose një zyrtar i shkollës mund ta filloni procesin me një **referim fillestar**, ose një person tjetër mund të bëjë një **kërkesë për referim**.

Pasi të jetë bërë referimi fillestar, do të ftoheni në një takim për historinë sociale. Një punonjës social i shkollës do t'ju shpjegojë procesin e arsimit të posaçëm dhe do të kërkojë pëlqimin tuaj me shkrim për të vlerësuar fëmijën tuaj.

Hapi 2: Vlerësimi | *shih faqen 5*

Pasi të jepni pëlqimin, fëmija juaj do të vlerësohet për të përcaktuar historinë e tij/saj zhvillimore dhe sjelljen, atë që di dhe mënyrën si mëson, si edhe aftësitë, kapacitetet dhe fushat ku ka nevojë për mbështetje. NYCPS do të kryejë vlerësime në të gjitha fushat që lidhen me aftësinë e kufizuar të dyshuar.

Nëse gjuha që flitet në shtëpi nga fëmija juaj nuk është anglisht, vlerësimi mund të kryhet në mënyrë dygjuhëshe.

Hapi 3: Takimi i IEP | *shih faqen 7*

Pasi të përfundojë vlerësimi, do të merrni pjesë në takimin e IEP-së për të diskutuar rezultatet e vlerësimeve dhe për të përcaktuar nëse fëmija juaj është i përshtatshëm për të marrë shërbime të arsimit të posaçëm. Nëse fëmija juaj është i përshtatshëm, ekipi i IEP-së — ku ju jeni një anëtar shumë i rëndësishëm — do të krijojë një **Individualized Education Program (Program Arsimor të Personalizuar – IEP)**. Nëse fëmija juaj ndjek një shkollë private ose fetare dhe është i përshtatshëm për shërbime të arsimit të posaçëm, ekipi do të krijojë një **Individualized Educational Services Plan (Plan të Personalizuar të Shërbimeve Arsimore – IESP)**. Për më shumë informacion mbi IESP-të, shihni faqen 17.

* Në çdo moment gjatë këtij procesi, mund të përcaktohet që fëmija juaj nuk është i përshtatshëm ose nuk ka nevojë për shërbime të arsimit të posaçëm. (Për më shumë informacion, shihni Përshtatshmëria në faqen 9.)

Ju do të merrni pjesë në këtë takim bashkë me mësues dhe profesionistë të tjerë që njohin fëmijën tuaj, kanë marrë pjesë në vlerësime dhe/ose do të ofrojnë shërbime për fëmijën tuaj. *Shihni faqen 13 për më shumë informacion rreth anëtarëve të ekipit të IEP-së.*

Ju jeni një anëtar ligjor i detyrueshëm i ekipit të IEP-së dhe kontributi juaj është shumë i vlefshëm. Në takimin e IEP-së, ju duhet të:

- Jepni mendime mbi mënyrën se si mëson fëmija juaj dhe cilat janë interesat e tij/saj;
- Ndani gjëra për fëmijën tuaj që vetëm një prind mund t'i dijë;
- Dëgjoni se çfarë mendojnë anëtarët e tjerë të ekipit se fëmija juaj duhet të përmirësojë në shkollë dhe ndani sugjerimet tuaja;
- Raportoni nëse aftësitë që fëmija juaj po mëson në shkollë po përdoren edhe në shtëpi;
- Bëni pyetje për të gjithë anëtarët e ekipit.

Hapi 4: Organizimi i Shërbimeve të Arsimit të Posaçëm | shih faqen 35

Pasi të krijohet IEP-ja fillestare, NYCPS do të kërkojë pëlqimin tuaj me shkrim për të ofruar shërbimet e arsimit të posaçëm. Pasi të marrë pëlqimin tuaj, NYCPS do të organizojë programet dhe shërbimet e listuara në IEP-në e fëmijës suaj.

Hapi 5: Shqyrtimi Vjetor / Rivlerësimi | shih faqen 7

Ekipi i IEP-së i fëmijës suaj do të mbledhet të paktën një herë në vit për të shqyrtuar përparimin e fëmijës suaj. Kjo quhet **rishikim vjetor**. Një **rivlerësim** duhet të përfundojë një herë çdo tre vjet, përveç rasteve kur ju dhe NYCPS bini dakord me shkrim që nuk është i nevojshëm. Kjo quhet **Rivlerësimi i Detyrueshëm Trevjeçar**. Ju ose stafi i shkollës mund të kërkonin gjithashtu një rivlerësim, por ai nuk do të zhvillohet më shumë se një herë në vit, përveç nëse ju dhe NYCPS bini dakord ndryshe me shkrim.

seksioni 3 Takimi për Programin Arsimor të Personalizuar (IEP)

Përcaktimi i Përshtatshmërisë | shih faqen 9

Ekipi i IEP-së do të vendosë nëse fëmija juaj është i përshtatshëm për të marrë shërbime të arsimit të posaçëm, bazuar në kriteret për një ose më shumë nga këto **klasifikime të aftësive të kufizuara**:

■ Autizëm	■ Vështirësi Në Të Folur	■ Vështirësi Emocionale
■ Vështirësi Në Të Mësuarit	Ose Në Gjuhë	■ Dëmtime Ortopedike
■ Pengesa Të Tjera Shëndetësore	■ Shurdhësi e Shoqëruar Me Verbëri	■ Dëmtime Të Shikimit
■ Shurdhim	■ Aftësi Të Shumta Të Kufizuara	■ Dëmtime Të Dëgjimit
■ Aftësi Të Kufizuara Intelektuale	■ Dëmtim Traumatik i Trurit	

Çfarë është një IEP? | shih faqen 17

IEP-ja është një deklaratë me shkrim e planit për të ofruar shërbime të arsimit të posaçëm që plotësojnë nevojat unike të fëmijës suaj. Ajo përmban informacion të veçantë për fëmijën tuaj dhe programin arsimor të hartuar për të përbushur këto nevoja, duke përfshirë:

- Performancën aktuale të fëmijës suaj në shkollë dhe qëllimet vjetore;
- Programet dhe shërbimet e arsimit të posaçëm, përfshirë shërbimet e ndërlidhura;
- Pjesëmarrjen në testet shtetërore dhe të distriktit, lehtësitë gjatë testimit dhe objektivat për diplomim.

- Data kur do të fillojnë shërbimet, sa shpesh do të ofrohen, ku do të zhvillohen dhe për sa kohë;
- Mënyrat për matjen e përparimit të fëmijës suaj;
- Qëllimet për jetën pas shkollës së mesme dhe veprimtaritë që mbështesin këtë tranzicion.

seksioni 4 IEP-ja

Çfarë të Prisni: Shërbimet e Arsimit të Posaçëm për Nxënësit në Moshë Shkollore | *shih faqen 20*

Ekipi i IEP-së, ku ju jeni një anëtar, do të shqyrtojë mënyrat më të mira për të mbështetur fëmijën tuaj që të mund të arsimohet me fëmijë që nuk kanë aftësi të kufizuara, aq sa është e përshtatshme. Kjo quhet **Mjedisi Më Pak Kufizues (LRE) i fëmijës suaj**.

Ky seksion përshkruan programet dhe shërbimet që janë në dispozicion për të mbështetur fëmijën tuaj në mjedisin e tij/saj më pak kufizues. Më poshtë është një listë programesh dhe shërbimesh që ekipi i IEP-së mund të marrë në konsideratë për fëmijën tuaj:

■ Shërbime të Ndërlidhura	■ Shërbimet në Klasë të Posaçme
■ Shërbimet Mbështetëse të Mësuesit të Arsimit të Posaçëm (SETSS)	■ Programet e Specializuara të Distriktit 75
■ Shërbimet e Bashkë-Mësimdhënies së Integruar	■ Programet Ditore dhe Rezidenciale
	■ Mësimi në Shtëpi dhe në Spital

seksioni 5 Pas Hartimit të IEP-së: Organizimi i Shërbimeve

Organizimi i Shërbimeve | *shih faqen 35*

Para përfundimit të takimit të IEP-së, ekipi i IEP-së do t'ju japë një kopje të printuar të faqes së Programeve dhe Shërbimeve të Rekomanduara të Arsimit të Posaçëm nga versioni paraprak i IEP-së. Duhet të merrni një kopje të versionit përfundimtar të IEP-së brenda dy javësh nga data e takimit. Kur NYCPS organizon shërbimet, do të bëhet çdo përpjekje që fëmija juaj të vazhdojë të qëndrojë në shkollën e tij/saj aktuale.

Dhënia e Pëlqimit | *shih faqen 36*

Nëse fëmija juaj nuk ka marrë më parë shërbime të arsimit të posaçëm, do t'ju kërkohet leja me shkrim për të filluar shërbimet. Do t'ju kërkohet të tregoni pëlqimin tuaj për shërbimet e arsimit të posaçëm në fund të njoftimit paraprak me shkrim dhe ta dërgoni në adresën e listuar. Nëse nuk jepni pëlqimin, fëmija juaj do të mbetet në arsimin e përgjithshëm pa shërbimet e rekomanduara.

Ju mund ta tërhiqni pëlqimin tuaj për të gjitha shërbimet e detyrueshme të arsimit të posaçëm të përcaktuara në IEP, *me shkrim*, në çdo kohë, por nuk mund të tërhiqni pëlqimin vetëm për një pjesë të shërbimeve të arsimit të posaçëm ose të shërbimeve të ndërlidhura.

Afatet Kohore të Vendosjes | *shih faqen 37*

Nëse është hera e parë që fëmija juaj vlerësohet, ai/ajo do të marrë një vendosje brenda 60 ditëve shkollore nga data kur keni dhënë pëlqimin për vlerësim. Nëse fëmija juaj tashmë po merr shërbime të arsimit të posaçëm, ai/ajo do të marrë një vendosje brenda 60 ditëve shkollore nga data e referimit për rivlerësim.

seksioni 6 Diplomimi për Nxënësit me IEP

Diplomimi nga Shkolla e Mesme | shih faqen 39

Diplomimi nga shkolla e mesme përfaqëson një fazë të rëndësishme përfundimi në zhvillimin e një të rrituri të ri. Përgatitja për diplomimin nga shkolla e mesme kërkon që nxënësit dhe prindërit të njohin kërkesat dhe të ndërmarrin hapat e nevojshëm për të mbështetur nxënësit në arritjen e qëllimeve të tyre. Shteti i Nju Jorkut u ofron nxënësve opsionet e mëposhtme:

- Diplomë Advanced Regents
- Kredenciale për Përfundim Pa Diplomë
- Diploma Regents
- Diploma Lokale

Ky seksion përmban një përmbledhje të kërkesave për diplomim. Për informacionin më të përditësuar mbi kërkesat për diplomim dhe për burime të tjera të vlefshme që ndihmojnë në planifikimin e rrugëtimit të fëmijës suaj në shkollën e mesme, ju lutemi vizitoni: <https://www.schools.nyc.gov/school-life/rules-for-students/graduation-requirements>

seksioni 7 Jeta Pas Shkollës së Mesme

Planifikimi i Tranzicionit | shih faqen 43

Planifikimi i tranzicionit është procesi që siguron që nxënësit me IEP të jenë të përgatitur për jetën pas shkollës së mesme. Si prind, pjesëmarrja juaj në planifikimin e tranzicionit është thelbësore për suksesin e fëmijës suaj. Ju do të punoni me stafin e shkollës së fëmijës suaj për të krijuar një plan tranzicioni që pasqyron qëllimet, dëshirat dhe aftësitë e fëmijës suaj.

Përmbledhje e Kërkesave për Shërbimet e Tranzicionit | shih faqen 44

Shërbimet e Tranzicionit janë një grup aktivitetsesh të koordinuara që ndihmojnë fëmijën tuaj të kalojë nga shkolla në jetën pas shkollës së mesme, duke filluar që në moshën 14 vjeç. Këto veprimtari duhet të jenë të përshtatura individualisht për fëmijën tuaj dhe do të marrin parasysh pikat e forta, preferencat dhe interesat e tij/saj.

Planifikimi dhe shërbimet e tranzicionit janë një proces i vazhdueshëm që zgjat gjatë gjithë përvojës arsimore të fëmijës suaj dhe përfundon me një Përmbledhje të Daljes së Nxënësit. Përmbledhja e Daljes së Nxënësit ofron një pamje të qartë të pikave të forta, aftësive, nevojave dhe kufizimeve të fëmijës suaj dhe do ta ndihmojë atë të vendosë përshtatshmërinë për lehtësime dhe mbështetje të arsyeshme në arsimin pas-shkollor, në vendin e punës dhe në komunitet.

seksioni 8 Marrja e Mbështetjes

Të Drejtat e Prindit | shih faqen 50

Fëmija juaj ka të drejtën për Free Appropriate Public Education (Arsim Publik Falas dhe i Përshtatshëm – FAPE), dhe ju, si prind, keni të drejtën të jeni të përfshirë dhe ta kuptoni plotësisht këtë proces. Ju keni të drejtën të kundërshtoni vendimet e marra nga shkolla që lidhen me arsimin e fëmijës suaj dhe të kërkonit Ndërmjetësim (Mediation) ose një Seancë Dëgjimore të Paanshme (Impartial Hearing) për të zgjidhur mosmarrëveshjet, si dhe të apelonit vendimin e Seancës së Paanshme Dëgjimore.

Zgjidhja e Shqetësimeve | shih faqen 51

Nëse keni nevojë për ndihmë ose keni pyetje në lidhje me programet dhe shërbimet e arsimit të posaçëm të fëmijës suaj, ekzistojnë disa hapa që mund të ndërmerrni për të gjetur një zgjidhje. Për më shumë informacion, shihni faqen 51.

A ka fëmija im nevojë për shërbime të arsimit të posaçëm?

Ju e njihni më mirë fëmijën tuaj. Pikërisht për këtë arsye, mendimi dhe kontributi juaj janë shumë të rëndësishme për të planifikuar arsimin e fëmijës suaj. Anëtarët e stafit në shkollën e fëmijës suaj janë të gatshëm të punojnë me ju për të siguruar që fëmija juaj të marrë shërbimet dhe mbështetjet që i duhen për të arritur sukses.

Fëmijët mësojnë me ritme të ndryshme dhe në mënyra të ndryshme. Disa fëmijë kanë aftësi të kufizuara fizike dhe/ose intelektuale. Disa kanë vështirësi vetëm në një fushë, ndërsa të tjerë kanë aftësi të shumta të kufizuara. Të gjithë fëmijët me aftësi të kufizuara kanë të drejtë për Free and Appropriate Public Education (Arsim Publik Falas dhe i Përshtatshëm) (**FAPE**) dhe për t'u arsimuar bashkë me bashkëmoshatarët e tyre pa aftësi të kufizuara, sa më shumë që të jetë e mundur.

Nëse fëmija juaj ka një aftësi të kufizuar, DOE i Qytetit të Nju Jorkut do të ofrojë mbështetje dhe shërbime të arsimit të posaçëm të përshtatura posaçërisht për të përmbushur nevojat individuale të fëmijës suaj, pa asnjë kosto për ju.

Nëse besoni se fëmija juaj mund të ketë nevojë për shërbime të arsimit të posaçëm, është e rëndësishme të flisni me mësuesin ose mësuesit aktualë të fëmijës suaj. Ata mund t'ju japin informacion mbi ecurinë e fëmijës suaj në shkollë, dhe ju mund të ndani informacione mbi zhvillimin e tij/saj në shtëpi. Bisedoni me mësuesin e fëmijës tuaj për të përcaktuar se çfarë mbështetjesh mund të ofrohen në klasën aktuale të fëmijës. Mund të jetë e mundur që programi i arsimit të përgjithshëm i fëmijës tuaj të përshtatet pa pasur nevojë për shërbime të arsimit të posaçëm.

Bëni Pyetje Që në Fillim

Pyetje për të Bërë:

- Cilat janë pikat e forta dhe sfidat e fëmijës tim në klasë?
- Si e mbështesni fëmijën tim kur ka nevojë për ndihmë?
- A keni shembuj të punës së fëmijës tim që mund t'i shohim së bashku?
- A po mëson dhe zhvillohet fëmija im me ritmin që pritet për moshën e tij/saj?
- Si shkon fëmija im me nxënësit e tjerë në klasë?
- A ka programe në komunitet që mund ta ndihmojnë fëmijën tim?
- Cilat janë disa veprimtari të të mësuarit që mund të bëj në shtëpi ose në lagje?
- Cilat janë disa pyetje që mund t'i bëj fëmijës tim kur lexojmë së bashku?
- Si mund ta ndihmoj fëmijën tim nëse ka vështirësi me detyrat e shtëpisë?

Informacione për të Ndarë:

- Çfarë e nxjerr më të mirën nga fëmija juaj?
- Cilat janë pikat e forta, sfidat dhe interesat e fëmijës suaj?
- Çfarë i pëlqen fëmijës suaj të bëjë jashtë shkollës?
- Çfarë bëni në shtëpi për të nxitur sjellje pozitive dhe të mësuarit?
- Në cilat fusha ka fëmija juaj nevojë për ndihmë shtesë?

Mund të jetë e mundur që programi i arsimit të përgjithshëm i fëmijës tuaj të përshtatet pa pasur nevojë për shërbime të arsimit të posaçëm.

Reagimi ndaj Ndërhyrjes

Bisedoni me mësuesin ose mësuesit e fëmijës suaj për të mësuar nëse ka mbështetje të disponueshme brenda klasës ose shkollës aktuale të fëmijës. Këto mbështetje mund të jenë gjithçka që fëmija juaj ka nevojë. Mund të jetë e mundur që programi i arsimit të përgjithshëm i fëmijës tuaj të përshtatet pa pasur nevojë për shërbime të arsimit të posaçëm.

Reagimi ndaj Ndërhyrjes (Rtl) është një qasje që shkollat përdorin për të përshtatur praktikën mësimore dhe nivelin e mbështetjes sipas nevojave individuale të nxënësve. Ndërsa ju mund të bëni një referim për vlerësim të arsimit të posaçëm në çdo kohë, shkollat publike do të zbatojnë më parë Rtl përpara se të bëjnë referimin.

Si funksionon:

Rtl është një model me tre nivele. Në çdo hap, ofrohet më shumë mbështetje për nxënësit që e kanë të nevojshme.

- **Niveli 1:** Për të gjithë nxënësit. Ky është mësim cilësor, i përshtatur dhe i diferencuar që ofrohet në klasën e arsimit të përgjithshëm.
- **Niveli 2:** Për disa nxënës. Mund të përfshijë mësim në grupe të vogla dhe/ose kohë shtesë mësimore.
- **Niveli 3:** Për një numër më të vogël nxënësish. Përfshin mësim më intensiv dhe materiale ose programe të krijuara posaçërisht për të adresuar nevojat e fëmijës suaj.

Mësuesit që përdorin Rtl do të:

- Vlerësojnë aftësitë dhe/ose sjelljet e fëmijës suaj.
- Përcaktojnë nëse fëmija juaj ka nevojë për më shumë mbështetje sesa ajo që ofrohet në arsimin e përgjithshëm për të gjithë nxënësit.

- Ofrojnë ndërhyrje sipas nevojës.
- Monitorojë përparimin e fëmijës suaj për të përcaktuar nëse ndërhyrja po funksionon dhe, nëse jo, do të përshtatë ndërhyrjen sipas nevojës.

Do të njoftoheni nëse fëmija juaj po merr mbështetje ose ndërhyrje të Nivelit 2 ose Nivelit 3, dhe shkolla e fëmijës suaj do t'ju vëre në dispozicion informacion mbi monitorimin e përparimit. Për të mësuar më shumë rreth Rtl, kërkoni informacion shtesë në shkollën tuaj ose vizitoni NYSED—Udhëzuesi i Prindërve për Reagimin ndaj Ndërhyrjes në <http://www.p12.nysed.gov/specialed/RTI/parent.htm>. Për më shumë informacion mbi mbështetjen për sjelljen, mund të referoheni tek <https://www.schools.nyc.gov/special-education/supports-and-services/behavior-supports>.

Çfarë Ndodh Më Pas? A ka fëmija juaj nevojë për mbështetje shtesë?

Nëse keni biseduar me mësuesin ose stafin e shkollës së fëmijës suaj, por ende ndjeni se fëmija juaj ka nevojë për mbështetje shtesë. Nëse vazhdoni të dyshoni se mund të ketë një aftësi të kufizuar, ju ose stafi i DOE mund të bëni një referim për vlerësim për shërbimet e arsimit të posaçëm. Ky vlerësim përfshin një seri testimesh dhe matjesh për të përcaktuar nëse fëmija juaj është i përshtatshëm për të marrë shërbime të arsimit të posaçëm. Ju mund të bëni një kërkesë për vlerësim të arsimit të posaçëm në çdo kohë. Për më shumë informacion mbi mënyrën e bërjes së referimit, shihni Seksionin 2: Fillimi i Procesit të Arsimit të Posaçëm.

Fillimi i Procesit të Arsimit të Posaçëm

Procesi Fillestar i Referimit

Hapi i parë për të përcaktuar nëse fëmija juaj ka një aftësi të kufizuar dhe nëse ka nevojë për shërbime të arsimit të posaçëm është të bëni një referim për një vlerësim fillestar, i njohur gjithashtu si **Referimi Fillestar**. Referimi fillestar *duhet të jetë me shkrim*. Referimi mund të bëhet nga ju, drejtori i shkollës suaj në DOE, ose Kryetari i Komitetit për Arsimin e Posaçëm (CSE – Committee on Special Education). Nëse jeni ju që po bëni referimin, duhet të:

- Përshkruani shqetësimet tuaja për zhvillimin, të mësuarit dhe/ose sjelljen e fëmijës tuaj.
- Shprehni se po kërkonit një vlerësim për arsimin e posaçëm.
- Renditni çdo shërbim që fëmija juaj ka marrë ose po merr aktualisht.

- Përfshini emrin e plotë ligjor dhe datën e lindjes së fëmijës tuaj.
- Përfshini emrin, adresën dhe numrin tuaj të telefonit.
- Shënoni gjuhën tuaj të preferuar (nëse nuk është anglisht).

Ku duhet ta dërgoni referimin?

Nxënësit në Shkollat Publike

Dërgojeni referimin me postë, faks, email, ose dorëzoni dokumentin me shkrim te drejtori ose një anëtar tjetër i stafit në shkollë.

Nxënësit e regjistruar në shkolla private, fetare ose charter, ose nxënësit që nuk janë të regjistruar në shkollë

Dërgojeni letrën e referimit me postë, faks ose dorëzoni atë te zyra lokale e CSE (Komitetit për Arsimin e Posaçëm). Shihni *Kontakte dhe Burime të Rëndësishme* në Seksionin 8: Marrja e Mbështetjes për informacionin e kontaktit të CSE-së suaj.

Kush tjetër përveç prindit/kujdestarit mund të bëjë një referim fillestar?

Drejtori i shkollës së NYCPS ku ndjek mësimin fëmija juaj mund të bëjë një referim fillestar. Nëse fëmija juaj nuk është i regjistruar në shkollë ose ndjek një shkollë charter ose jopublike/private, kryetari i CSE-së mund të bëjë një referim fillestar. Shihni seksionin *Kontakte dhe Burime të Rëndësishme* për informacion se si të gjeni CSE-në tuaj.

A mund të bëjë një mësues ose një ofrues i kujdesit shëndetësor një referim fillestar?

Mësuesit dhe mjekët e licencuar mund të **kërkojnë** që NYCPS të bëjë një referim për një vlerësim fillestar të një nxënësi. Disa individë të tjerë gjithashtu mund të bëjnë një Kërkesë për Referim Fillestar, duke përfshirë:

- **Një anëtar profesional të stafit** të shkollës që ndjek ose mund të ndjekë fëmija juaj.
- **Një zyrtar gjyqësor**;
- **Një anëtar profesional të stafit** të një agjencie publike me përgjegjësi për mirëqenien, shëndetin ose arsimin e fëmijës;
- **Një nxënës** që është 18 vjeç ose më i madh, ose një i mitur i emancipuar.

Kur një nga këta individë dyshon se një nxënës mund të ketë nevojë për shërbime të arsimit të posaçëm, ai mund të paraqesë një kërkesë për referim fillestar te drejtori i shkollës ose te kryetari i CSE-së.

Brenda 10 ditëve shkollore nga marrja e kërkesës, drejtori ose kryetari i CSE-së do të:

- Nisin procesin e referimit (shih më poshtë); ose
- Ju japin një kopje të kërkesës për referim, t'ju informojnë që mund të bëni vetë referimin për fëmijën tuaj dhe t'ju ofrojnë një takim për të diskutuar strategji të tjera që mund të jenë të përshtatshme për të përmbushur nevojat e fëmijës tuaj (si p.sh. Rtl). Gjithashtu, do të merrni një **Njoftim për Kërkesën e Referimit Fillestar (Notice of Request for Initial Referral)**, i cili përshkruan këtë proces.

Pasi të Jetë Bërë Referimi

Do t'ju dërgohet një **Letër Njoftimi për Referimin**, një kopje e **Njoftimit për Garancitë Procedurale**, dhe **Njoftimi për Takimin mbi Historinë Sociale**. Këto materiale:

- Shpjegojnë të drejtat tuaja;

- Përmbajnë emrin dhe numrin e telefonit të një personi që mund ta kontaktoni nëse keni pyetje; dhe
- Ju kërkojnë të takoheni me punonjës in social të shkollës për **takimin mbi historinë sociale**. Gjatë këtij takimi, të gjitha të drejtat tuaja do t'ju shpjegohen në gjuhën ose mënyrën tuaj të preferuar të komunikimit. Nëse e kërkon, në takim do të jetë i pranishëm edhe një përkthyes.

Pëlqimi dhe e Drejta për Konfidencialitet

Gjatë **Takimit për Historinë Sociale**, o t'ju jepet informacion mbi procesin e vlerësimit fillestar dhe më pas do t'ju kërkohej të nënshkruani formularin **Pëlqimi për Vlerësim Fillestar**. Duhet të jepni pëlqimin tuaj në mënyrë që fëmija juaj të merret në konsideratë për të marrë shërbime të arsimit të posaçëm. Nëse vendosni të *mos* nënshkruani pëlqimin për vlerësimin fillestar, fëmija juaj *nuk do të vlerësohet*.

Do t'ju kërkohej gjithashtu të autorizoni lëshimin e informacionit shëndetësor dhe dokumenteve të tjera drejt NYCPS. Kjo i mundëson ekipit të IEP-së të marrë raporte nga agjenci të jashtme ose raporte mjekësore nga mjekë që mund të jenë të rëndësishme për vlerësimin e fëmijës suaj. Ndërsa nuk jeni të detyruar të nënshkruani këtë formular autorizimi, rekomandohet që ta bëni, sepse këto dokumente mund të ndihmojnë ekipin e IEP-së të kuptojë më mirë nevojat e fëmijës suaj. Nëse e autorizoni lëshimin e këtyre dokumenteve, NYCPS do t'i ruajë ato në mënyrë të sigurt dhe konfidenciale.

Dokumentet e arsimit të posaçëm të fëmijës suaj — përfshirë IEP-të dhe raportet e vlerësimeve — janë dokumente konfidenciale. Ato ruhen në mënyrë të sigurt në sistemin elektronik të të dhënave të NYCPS.

Vlerësim Fillestar

Pasi të jepni pëlqimin tuaj me shkrim, NYCPS ka 60 ditë kalendarike për të përfunduar një vlerësim fillestar të fëmijës suaj. NYCPS do ta vlerësojë fëmijën tuaj në të gjitha fushat që lidhen me aftësinë e kufizuar të dyshuar. Këto vlerësime matin aftësitë, kapacitetet dhe fushat ku fëmija juaj ka nevojë për mbështetje. Vlerësimi fillestar do të përfshijë:

- Një intervistë për **historinë sociale me ju** për të marrë informacion mbi zhvillimin dhe historinë familjare të fëmijës tuaj;
- Një **vlerësim psiko-edukativ** që analizon çfarë di fëmija juaj dhe mënyrën se si mëson;
- Një **vëzhgim** të fëmijës suaj në klasën aktuale;
- Për nxënësit 12 vjeç e më të rritur, një **vlerësim profesional** që përfshin shqyrtimin e regjistrave shkollore, vlerësimet e mësuesve dhe intervista me prindin dhe nxënësin për të përcaktuar aftësitë dhe interesat profesionale; dhe

- Një **kontroll fizik** të fundit të fëmijës suaj. Nëse keni vështirësi për ta siguruar këtë, shkolla ose CSE do t'ju ndihmojë ta merrni pa kosto për ju.

Ekipi i IEP-së mund të kryejë edhe vlerësime të tjera për të shqyrtuar të gjitha fushat që lidhen me aftësinë e kufizuar të dyshuar të fëmijës suaj. Këto mund të përfshijnë, për shembull, vlerësime të folurit dhe gjuhës, të sjelljes funksionale, ose të teknologjisë ndihmëse.

Vlerësimet Dygjuhëshe

Fëmijët mund të vlerësohen si në gjuhën e tyre të shtëpisë, ashtu edhe në anglisht, nëse gjuha e shtëpisë nuk është anglisht. Kjo quhet **vlerësim dygjuhësh**. Nëse ky është vlerësimi i parë i fëmijës tuaj, vlerësimi fillestar do të kryhet:

- si në gjuhën e shtëpisë së fëmijës tuaj, ashtu edhe në anglisht, sa të jetë e mundur; dhe
- duke përdorur informacionin nga ju, mësuesit, specialistët dygjuhësh dhe persona të tjerë, që përfshin të dhëna mbi aftësitë dhe ritmin e zhvillimit të gjuhës së fëmijës tuaj në të dyja gjuhët.

Fëmija juaj mund të vlerësohet dygjuhëshe bazuar në:

- Gjuhën që përdoret në shtëpi, siç tregohet në Pyetësin e Identifikimit të Gjuhës së Shtëpisë (Home Language Identification Survey); dhe
- Rezultatet e Testit të Identifikimit të Nxënësve që Mësojnë Anglisht në Shtetin e Nju Jorkut (NYSITELL) ose Testit të Arritjeve të Anglishtes si Gjuhë e Dytë (NYSESLAT), nëse është e zbatueshme.

Vlerësimet e Pavarura

Një vlerësim i pavarur kryhet nga një vlerësues i kualifikuar që nuk punon për NYCPS. Edhe pse NYCPS do të kryejë të gjitha vlerësimet e nevojshme, ju keni gjithashtu të drejtën t'i siguron ekipit të IEP-së vlerësime private.

Vlerësimet e Pavarura të Paguara nga Ju

Ndërsa NYCPS do të vlerësojë fëmijën tuaj pa kosto, ju keni të drejtën t'i paraqisni ekipit të IEP-së vlerësime private të kryera me shpenzimet tuaja. Nëse fëmija juaj është i përfshirë në Medicaid, këto vlerësime mund të mbulohen nga Medicaid. Bisedoni me ofruesin e Medicaid të fëmijës tuaj për të parë nëse këto vlerësime mbulohen. Nëse dëshironi që NYCPS të marrë në konsideratë vlerësimet e pavarura, duhet t'ia dorëzoni ato ekipit të IEP-së përpara takimit të IEP-së.

Vlerësimet e Pavarura të Paguara nga NYCPS

Nëse nuk jeni dakord me vlerësimin e DOE-së dhe dëshironi që NYCPS të paguajë për një vlerësim të pavarur, duhet ta njoftoni shkollën ose CSE-në *me shkrim*. NYCPS mund të pranojë të paguajë për një vlerësim të pavarur; ose të fillojë një seancë dëgjimore të paanshme (Impartial Hearing) për të treguar që vlerësimi i NYCPS ishte i përshtatshëm.

Nëse NYCPS bie dakord të paguajë për vlerësimin e pavarur, ju duhet të:

- Zgjidhni një vlerësues të kualifikuar;
- Kërkoni rimbursim brenda një periudhe të arsyeshme kohe; dhe
- Dorëzoni të NYCPS rezultatet e vlerësimit.

Nëse Oficeri i Seancës Dëgjimore të Paanshme (Impartial Hearing Officer) konstaton që vlerësimi i kryer nga NYCPS është i përshtatshëm, ju sërish keni të drejtën të merrni dhe të ndani një vlerësim privat me ekipin e IEP-së, por NYCPS nuk do të paguajë për të.

Afatet Kohore për Vlerësime

NYCPS ka **60 ditë kalendarike** për të vlerësuar fëmijën tuaj. Ky afat fillon në datën kur jepni pëlqimin (për **vlerësimin fillestar**) ose ditën e referimit (për **rivlerësimin**). Nëse ju vononi në mënyrë të paarsyeshme procesin e vlerësimit, afati mund të rregullohet.

Nëse vlerësimet nuk përfundojnë brenda 60 ditëve kalendarike dhe ju nuk e keni vonuar procesin, do të merrni një **Letër Autorizimi për Vlerësim**. Kjo letër shpjegon se si mund të zgjidhni një vlerësues të licencuar jo nga DOE, pa kosto për ju. Ajo përfshin një listë me emra, adresa dhe numra telefoni të agjencive publike dhe private, si edhe profesionistëve që mund të kryejnë vlerësimin.

Pas Vlerësimit

Pasi të përfundojë vlerësimi i fëmijës suaj, do të ftoheni në një takim të IEP-së. Në këtë takim, ekipi i IEP-së — ku ju jeni një anëtar shumë i rëndësishëm — do të shqyrtojë informacionin nga vlerësimi dhe burime të tjera për të përcaktuar nëse fëmija juaj është i përshtatshëm për të marrë shërbime të arsimit të posaçëm. Nëse fëmija juaj është i përshtatshëm, ekipi do të punojë së bashku gjatë takimit për të përgatitur një (IEP).

Do të merrni një ftesë me shkrim të paktën pesë ditë përpara takimit. Ajo do të jetë në gjuhën tuaj të preferuar, nëse është një nga **gjuhët e mbuluara** sipas përcaktimit të NYCPS.¹ Nëse e kërkon, në takimin e IEP-së do të jetë i pranishëm një përkthyes që flet gjuhën tuaj të preferuar. Stafi i shkollës së fëmijës suaj ose i CSE mund t'ju kontaktojë me telefon për të konfirmuar pjesëmarrjen tuaj.

Nëse nuk mund të merrni pjesë në takimin e IEP-së, *duhet të kontaktoni shkollën ose CSE-në* dhe të kërkonin ndryshimin e datës. Është shumë e rëndësishme që të merrni pjesë në takimet e IEP-së, në mënyrë që të jeni pjesë e vendimeve që lidhen me shërbimet dhe programet e arsimit të posaçëm të fëmijës suaj. Vëzhgimet dhe mendimet tuaja janë të vlefshme dhe duhet të merren në konsideratë gjatë takimit.

Të gjitha vlerësimet, dokumentet dhe raportet nga procesi i vlerësimit do t'ju dërgohen me postë të paktën 5 ditë përpara takimit të IEP-së. Kjo

ju jep mundësinë t'i shqyrtoni ose t'i diskutoni dokumentet përpara takimit të IEP-së. Nëse keni nevojë për ndihmë, përfshirë përkthim ose interpretim, për të kuptuar vlerësimet dhe IEP-në e fëmijës suaj, njoftoni ekipin e IEP-së. Nëse e kërkon, IEP-ja dhe vlerësimet do të përkthehen.

Nëse fëmija juaj ndjek një shkollë publike, takimi do të zhvillohet në shkollën e tij/saj. Nëse fëmija juaj është i regjistruar në një shkollë fetare, private, charter ose nuk është i regjistruar në shkollë, takimi do të zhvillohet në zyrën e CSE-së, ose, kur është e mundur, në shkollën e fëmijës suaj.

Llojet e Takimeve të IEP-së

Takimi Fillestar i IEP-së

Do të zhvillohet një **Takim Fillestar i IEP-së** pas përfundimit të vlerësimit fillestar të fëmijës suaj. Në këtë takim, ekipi do të shqyrtojë vlerësimin fillestar dhe çdo material tjetër të përshtatshëm, dhe do të vendosë nëse fëmija juaj është i përshtatshëm për të marrë shërbime të arsimit të posaçëm. Nëse është i përshtatshëm, ekipi i IEP-së do të përgatisë një IEP.

Rishikimi Vjetor

Pasi fëmija juaj të fillojë të marrë shërbime të arsimit të posaçëm, do të zhvillohet çdo vit një takim i IEP-së për të shqyrtuar përparimin e tij/saj. Kjo quhet **Rishikim Vjetor**.

¹ "Gjuhët e Mbuluara" i referohen gjuhëve më të përdorura, përveç anglishtes, nga nxënësit dhe familjet e NYCPS. Aktualisht, NYCPS ka trembëdhjetë gjuhë të mbuluara: Shqip, arabisht, bangla, kinezçe (tradicionale dhe e thjeshtuar), frëngjisht, haitiane kreol, koreanisht, rusisht, spanjisht, ukrainisht, urdu dhe uzbekisht. Së bashku me anglishten, këto janë gjuhët kryesore që përdoren nga 95% e nxënësve dhe familjeve të DOE.

Gjatë këtij rishikimi, ekipi i IEP-së do të:

- Diskutojë përparimin e fëmijës suaj drejt qëllimeve të përcaktuara;
- Rishikojë shërbimet e arsimit të posaçëm që po ofrohen;
- Përcaktojë shërbimet dhe qëllimet për vitin e ardhshëm.

Rishikimi me Kërkesë

Në çdo kohë, nëse keni shqetësime për programin ose shërbimet aktuale të fëmijës suaj, mund të kërkonit me shkrim një takim të IEP-së në shkollën tuaj ose në CSE. Kjo quhet **Rishikim me Kërkesë**. Gjatë këtij takimi, ekipi i IEP-së do të shqyrtojë programin dhe shërbimet aktuale të fëmijës suaj dhe do të trajtojë çdo fushë që ka nevojë për përmirësim.

Rivlerësim

Përveç kësaj, fëmija juaj mund të referohet për atë që quhet **Rivlerësim**. Me pjesëmarrjen tuaj, ekipi i IEP-së do të shqyrtojë të dhënat aktuale për fëmijën tuaj dhe do të vendosë nëse duhet të kryhen vlerësime të reja.

Ju mund të kërkonit një rivlerësim nëse besoni se programi ose shërbimet e ndërlidhura të fëmijës suaj duhet të rivlerësohen. Për të kërkuar një rivlerësim, shkruani një kërkesë drejtuar shkollës së fëmijës suaj ose CSE-së. Edhe stafi i shkollës mund të kërkojë një rivlerësim, nëse nevojat arsimore ose shërbimet e fëmijës suaj e kërkojnë këtë. Një rivlerësim nuk do të kryhet më shumë se një herë në vit, përveç rasteve kur ju dhe NYCPS bini dakord ndryshe me shkrim.

Përveç kësaj, një rivlerësim *duhet* të përfundojë një herë çdo tre vjet, përveç nëse ju dhe NYCPS bini dakord *me shkrim* që nuk është i nevojshëm. Kjo quhet **Rivlerësimi i Detyrueshëm Trevjeçar**.

Nëse shkolla ose CSE përcakton se duhen vlerësime të reja si pjesë e rivlerësimit, do t'ju kërkohet të jepni pëlqimin tuaj për vlerësimin. Dhënia e pëlqimit do të thotë që po lejoni kryerjen e një vlerësimi për të përcaktuar nëse fëmija juaj vazhdon të jetë i përshtatshëm për shërbime të arsimit të posaçëm. Nëse NYCPS nuk merr përgjigje nga ju, stafi i DOE mund të vazhdojë me rivlerësimin pas përpjekjeve të dokumentuara për t'ju kontaktuar.

Nëse refuzoni të jepni pëlqimin për vlerësim, CSE ose drejtori i shkollës mund të kërkojë **ndërmjetësim (mediation)** ose një **seancë dëgjimore të paanshme (Impartial Hearing)** për të marrë leje për të kryer vlerësimin. Kjo mund të ndikojë në aftësinë e fëmijës suaj për të marrë shërbimet e nevojshme.

Pasi të përfundojë vlerësimi, raportet e vlerësimeve me shkrim do të ndahen me ju dhe do të planifikohet një takim i IEP-së. Raportet do të përfshijnë pikat e forta dhe sfidat e fëmijës suaj, si edhe mbështetjet që mund t'i nevojiten në shkollë.

Përshtatshmëria

Ekipi i IEP-së do të përcaktojë nëse fëmija juaj është i përshtatshëm për të marrë shërbime të arsimit të posaçëm dhe nëse ka nevojë për një IEP. Fëmija juaj do të jetë i përshtatshëm nëse:

- Plotëson kriteret për një ose më shumë nga klasifikimet e aftësive të kufizuara (*shih më poshtë*); dhe
- Aftësia e kufizuar ndikon në performancën e tij/saj në shkollë dhe/ose në aftësinë për të përfituar nga kurrikula e arsimit të përgjithshëm.

Përshtatshmëria *nuk* bazohet në:

- Mungesën e mësimdhënies së përshtatshme në lexim; ose
- Mungesën e mësimdhënies së përshtatshme në matematikë; ose
- Njohuri të kufizuara të gjuhës angleze.

Nëse ekipi i IEP-së përcakton se fëmija juaj ka një aftësi të kufizuar dhe se shërbimet e arsimit të posaçëm janë të nevojshme, do të përgatisë një IEP. Kjo IEP do të përshkruajë shërbimet dhe/ose programet e arsimit të posaçëm që fëmija juaj do të marrë dhe qëllimet drejt të cilave do të punojë gjatë vitit shkollor. Programet dhe shërbimet e arsimit të posaçëm që mund të rekomandohen janë të përshkruara në Seksionin 4: Programi Arsimor i Personalizuar (IEP).

Nëse ekipi i IEP-së vendos që fëmija juaj nuk i plotëson kriteret për një ose më shumë klasifikime të aftësive të kufizuara, atëherë ai/ajo nuk është i përshtatshëm për shërbime të arsimit të posaçëm. Në vend të kësaj, informacioni nga vlerësimi do t'i jepet drejtorit të shkollës së fëmijës suaj. Drejtori do të punojë me stafin për të ndihmuar fëmijën tuaj përmes mbështetjeve të tjera shkollore. Në këtë rast, një IEP nuk do të hartohet, dhe ju do të merrni një letër shpjeguese që tregon arsyet pse fëmija juaj nuk u konsiderua i përshtatshëm për shërbime të arsimit të posaçëm. Nëse nuk jeni dakord me këto rezultate, ju keni të drejtën të kundërshtoni vendimin. Për më shumë informacion mbi të drejtat tuaja, shihni Seksionin 8: Marrja e Mbështetjes.

Klasifikimet e Aftësive të Kufizuara

Fëmija juaj duhet të jetë i përshtatshëm për një nga 13 klasifikimet e aftësive të kufizuara² për t'u kualifikuar për shërbime të arsimit të posaçëm.

2 13 klasifikimet e aftësive të kufizuara përcaktohen nga Rregulloret e Komisionerit të Arsimit të Departamentit të Arsimit të Shtetit të Nju Jorkut (New York State Education Department's Regulations of the Commissioner of Education). Pjesa 200 Mund të gjendet në <https://www.nysed.gov/special-education>

Më poshtë është një listë dhe përshkrim i secilit klasifikim:

- Autizëm
- Shurdhim
- Shurdhësi e Shoqëruar Me Verbëri
- Vështirësi Emocionale
- Dëmtime Të Dëgjimit
- Aftësi Të Kufizuara Intelektuale
- Vështirësi Në Të Mësuarit
- Aftësi Të Shumta Të Kufizuara
- Dëmtime Ortopedike
- Pengesa Të Tjera Shëndetësore
- Vështirësi Në Të Folur Ose Në Gjuhë
- Dëmtim Traumatik i Trurit
- Dëmtime Të Shikimit

Autizëm

Një nxënës me një aftësi zhvillimore që ndikon ndjeshëm në aftësitë e komunikimit, ndërveprimet shoqërore dhe performancën akademike. Zakonisht vërehet përpara moshës 3 vjeç. Karakteristika të tjera që shoqërohen me autizmin përfshijnë:

- Përfshirje në aktivitete të përsëritura dhe lëvizje të njëtrajtshme;
- Vështirësi në përshtatjen me ndryshime mjedisore ose në rutinat e përditshme;
- Reagime të pazakonshme ndaj përvojave shqisore.

Shurdhim

Një nxënës me një dëmtim dëgjimi aq të rëndë sa që nuk është në gjendje të përpunojë gjuhën përmes dëgjimit, me ose pa ndihmë dëgjimore, në atë masë sa ndikon negativisht në performancën akademike të nxënësit.

Shurdhësi e Shoqëruar Me Verbëri

Një nxënës me dëmtim si të dëgjimit, ashtu edhe të shikimit. Nevojat komunikuese, zhvillimore dhe arsimore të këtij nxënësi janë aq të mëdha, sa që programet e arsimit të posaçëm vetëm për

nxënës me shurdhim ose vetëm për nxënës me verbëri nuk mund t'i plotësojnë ato.

Vështirësi Emocionale

Një nxënës që shfaq një ose më shumë nga karakteristikat e mëposhtme për një periudhë të gjatë kohore dhe në një shkallë të dukshme, në mënyrë që ndikon negativisht në performancën akademike të tij/saj:

- Pamundësi për të mësuar që nuk mund të shpjegohet nga faktorë intelektualë, shqisorë ose shëndetësorë;
- Pamundësi për të krijuar ose mbajtur marrëdhënie të kënaqshme me bashkëmoshatarët dhe mësuesit;
- Sjellje ose ndjenja të papërshtatshme në rrethana të zakonshme;
- Gjendje e përgjithshme e pakënaqësisë ose depresionit;
- Priirje për të zhvilluar simptoma fizike ose frikëra që lidhen me probleme personale ose shkollore.

Dëmtime Të Dëgjimit

Një nxënës me humbje dëgjimi që nuk përfshihet në përkufizimin e shurdhimit, por që ndikon negativisht në performancën akademike. Kjo lloj humbjeje dëgjimi mund të jetë i përhershëm ose i ndryshueshëm.

Aftësi Të Kufizuara Intelektuale

Një nxënës me aftësi intelektuale dukshëm nën mesataren dhe me mangësi në sjelljen përshtatëse që ndikojnë negativisht në performancën e tij/saj akademike. Sjellja përshtatëse i referohet sjelljeve të përshtatshme për moshën që u mundësojnë njerëzve të jetojnë në mënyrë të pavarur dhe të funksionojnë mirë në jetën e përditshme.

Vështirësi Në Të Mësuarit

Një nxënës me një çrregullim që ndikon në aftësinë për të dëgjuar, menduar, folur, lexuar, shkruar, bërë llogari, si edhe në kuptimin ose

përdorimin e gjuhës së folur apo të shkruar. Ky term nuk përfshin problemet e të mësuarit që janë kryesisht rezultat i dëmtimeve të shikimit, dëgjimit ose lëvizjes; aftësive të kufizuara intelektuale; vështirësive emocionale; ose kushteve mjedisore, kulturore apo ekonomike. Termi përfshin gjendje si:

- Vështirësi perceptuese;
- Dëmtim i trurit;
- Disfeksion minimal i trurit;
- Disleksi;
- Afazi zhvillimore (Developmental aphasia)

Aftësi Të Shumta Të Kufizuara

Një nxënës me më shumë se një dëmtim, si p.sh. aftësi të kufizuara intelektuale dhe verbëri, ose aftësi të kufizuara intelektuale dhe shurdhim.

Ky kombinim krijon nevoja arsimore që nuk mund të plotësohen në një program arsimi të posaçëm vetëm për njërën nga këto aftësi të kufizuara. Ky term nuk përfshin shurdhësinë e shoqëruar me verbëri.

Dëmtime Ortopedike

Një nxënës me dëmtime të rënda trupore që ndikojnë negativisht në performancën arsimore.

Ky term përfshin dëmtime të shkaktuara nga:

- Anomali të lindura (si këmbë të shtrembëra, mungesë gjymtyrësh, etj.);
- Sëmundje (si poliomieli, tuberkulozi i kockave, etj.);
- Shkaqe të tjera (si paraliza cerebrale, amputimi, frakturat ose djegiet që shkaktojnë kontraktura).

Pengesa Të Tjera Shëndetësore

Një nxënës me forcë, energji ose vigjilencë të kufizuar, që ndikon negativisht në performancën e tij/saj akademike. Kjo përfshin edhe një ndjeshmëri të shtuar ndaj stimuljeve mjedisore, që ndikon në aftësinë për t'u përqendruar në ambientin shkollor, për shkak të problemeve shëndetësore kronike ose akute. Problemet shëndetësore përfshijnë, por nuk kufizohen vetëm në sëmundje të zemrës, tuberkuloz,

Ekipi i IEP-së do të përcaktojë nëse fëmija juaj është i përshtatshëm për të marrë shërbime të arsimit të posaçëm dhe nëse ka nevojë për një IEP.

etë reumatike, nefrit, astmë, anemi drapërocitare, hemofili, epilepsi, helmim nga plumbi, leuçemi, diabet, çrregullim të mungesës së vëmendjes ose çrregullim të hiperaktivitetit me mungesë vëmendjeje, ose sindromën Tourette.

Vështirësi Në Të Folur Ose Në Gjuhë

Një nxënës me një çrregullim komunikimi, si p.sh. belbëzimi, artikulimi i dëmtuar, çrregullim i gjuhës ose çrregullim i zërit, që ndikon negativisht në performancën e tij/saj arsimore.

Dëmtim Traumatik i Trurit

Një nxënës me dëmtim të trurit të shkaktuar nga një forcë fizike ose nga kushte të caktuara mjekësore, si goditje në tru (stroke), encefalit, aneurizëm, anoksi ose tumore të trurit, që ndikon negativisht në performancën akademike të tij/saj. Ky term përfshin dëmtime të hapura ose të mbyllura të kokës, ose dëmtime të trurit të shkaktuara nga kushte të caktuara mjekësore, të cilat rezultojnë në dëmtime të lehta, të moderuara ose të rënda në një ose më shumë fusha, përfshirë njohjen, gjuhën, kujtesën, vëmendjen, arsyetimin, të menduarin abstrakt, gjykimin, zgjidhjen e problemeve, aftësitë shqisore, perceptuese dhe motorike, sjelljen psiko-sociale, funksionet fizike, përpunimin e informacionit dhe të folur. Ky term nuk përfshin dëmtimet që janë të pranishme që nga lindja ose të shkaktuara gjatë lindjes.

Dëmtime Të Shikimit

Një nxënës me dëmtim të shikimit, përfshirë verbërinë, që, edhe me korrigjim, ndikon negativisht në performancën e tij/saj arsimore. Ky term përfshin si shikimin e pjesshëm, ashtu edhe verbërinë e plotë.

Përgatitja për Takimin e IEP-së

Në një takim të IEP-së, çdo anëtar i ekipit sjell informacion të rëndësishëm për t'u ndarë. Ata punojnë së bashku për të përcaktuar nëse fëmija juaj ka një aftësi të kufizuar dhe për të diskutuar se cilat shërbime të arsimit të posaçëm janë më të përshtatshme. *Si prind, ju duhet të ftoheni në çdo takim të IEP-së dhe kontributi juaj është jashtëzakonisht i rëndësishëm.*

Ne ju inkurajojmë të:

- Komunikoni me stafin e DOE (Departamentit të Arsimit) për datën dhe orën e takimit të IEP-së, në mënyrë që të jetë i përshtatshëm për ju.
- Mblidhni informacion që mund të ndihmojë në shpjegimin e nevojave të fëmijës suaj. Ky informacion mund të vijë nga persona që e njohin fëmijën tuaj, si mësues, specialistë ose mjekë.
- Rishikoni rezultatet e vlerësimit. Mbani shënime për rezultatet që ju duken të rëndësishme ose për ato që keni pyetje.
- Siguroni ekipit të IEP-së çdo vlerësim të pavarur që dëshironi të merret në konsideratë, dhe informoni ekipin për çdo çështje që

dëshironi të diskutohet. Për t'u siguruar që ekipi i IEP-së t'i shqyrtojë këto materiale siç duhet në takimin e IEP-së, dorëzojini ato sa më herët që të jetë e mundur përpara takimit të IEP-së.

- Jini të përgatitur të diskutoni pikat e forta dhe nevojat e fëmijës suaj, dhe mënyrën se si ato ndikojnë në zhvillimin e tij/saj akademik, social, emocional dhe fizik.
- Mendoni nëse doni të ftoni persona të tjerë në takim që e njohin fëmijën tuaj dhe mund të ndihmojnë në marrjen e vendimeve, si mjeku, ofruesi i kujdesit për fëmijë, një i afërm ose një përfaqësues mbrojtës (advocate).
- Nëse dëshironi që një Anëtar Prind i Certifikuar (Certified Parent Member) të marrë pjesë, bëni kërkesën me shkrim të paktën 72 orë përpara takimit (shih më poshtë shpjegimin për Anëtarin e Certifikuar Prindëror).
- Nëse anglishtja nuk është gjuha juaj e preferuar, bëni kërkesë me shkrim të paktën 72 orë përpara takimit për një përkthyes. Nëse dëshironi që kopjet e vlerësimeve ose të IEP-së t'i merrni në një gjuhë tjetër përveç anglishtes, kërkojeni këtë me shkrim.

Në një takim të IEP-së që zhvillohet për rishikimin vjetor ose pas një rivlerësimi, nëse dëshironi që ekipi i IEP-së të shqyrtojë ndryshime në programin ose shërbimet e arsimit të posaçëm, ju inkurajojmë të informoni stafin e DOE për këtë përpara takimit të IEP-së.

Në një takim të IEP-së, çdo anëtar i ekipit sjell informacion të rëndësishëm për t'u ndarë.

Anëtarët e Ekipit të IEP-së

Prindi/Kujdestari

Ju do të ftoheni të merrni pjesë në çdo takim të IEP-së. Si prind, ju e njihni më mirë fëmijën tuaj, ndaj mund të flisni për pikat e forta dhe nevojat e tij/saj dhe të ndani mendimet tuaja mbi mënyrat më të mira për ta ndihmuar.

Si anëtar i ekipit të IEP-së, ju duhet të:

- Ofroni vëzhgime mbi mënyrën se si mëson fëmija juaj;
- Ndani informacion mbi pikat e forta, nevojat, interesat dhe aspekte të tjera të fëmijës tuaj që shkolla mund të mos i dijë;
- Dëgjoni se çfarë mendojnë anëtarët e tjerë të ekipit se fëmija juaj duhet të përmirësojë në shkollë dhe ndani sugjerimet tuaja;
- Flisni për mënyrën se si fëmija juaj përdor (ose nuk përdor) aftësitë që mëson në shkollë, në shtëpi;
- Bëni pyetje për të gjithë anëtarët e ekipit dhe shprehni mendimin tuaj nëse nuk e kuptoni diçka;
- Bashkëpunoni me pjesën tjetër të ekipit për të zhvilluar IEP-në.

Në takimin e IEP-së, do t'ju kërkohet të nënshkruani faqen e pjesëmarrjes. Nënshkrimi në këtë faqe *nuk* do të thotë që jeni dakord me përmbajtjen e IEP-së. Ai shërben vetëm si dëshmi që keni marrë pjesë në takim. Nëse nuk mund të merrni pjesë në takim, një kopje e IEP-së do t'ju dërgohet në shtëpi.

Përfaqësuesi i Distriktit

Përfaqësuesi i distriktit drejton takimin e IEP-së dhe lehtëson diskutimin mbi përshtatshmërinë e nxënësit dhe hartimin e IEP-së. Ai/ajo do të sigurohet që ju të jeni një pjesëmarrës aktiv dhe me ndikim domethënës dhe do t'ju inkurajojë të ngrini çdo shqetësim që mund të keni në lidhje me arsimin e fëmijës suaj. Gjithashtu, përfaqësuesi i distriktit do të:

- Sigurojë informacion mbi shërbimet dhe mbështetjet e arsimit të posaçëm që janë të disponueshme në shkollën e fëmijës suaj dhe në shkollat e tjera të distriktit
- Sigurojë që ekipi të shqyrtojë të gjitha programet dhe opsionet e shërbimeve të mundshme, përfshirë ato që ju mund të keni propozuar;
- Shpjegojë se fëmijët me aftësi të kufizuara duhet të arsimohen bashkë me fëmijët pa aftësi të kufizuara aq sa është e përshtatshme;
- Sigurojë që ekipi të shqyrtojë nëse fëmija juaj mund të përfitojë nga mjedisi i arsimit të përgjithshëm përpara se të rekomandohen programe të tjera.

Përfaqësuesi i distriktit zakonisht mban dy role: Për takimin fillestar të IEP-së të fëmijës tuaj, përfaqësuesi i distriktit është zakonisht punonjësi social i shkollës ose psikologu i shkollës. Për rishikimet vjetore të IEP-së, përfaqësuesi i distriktit është shpesh mësuesi i arsimit të posaçëm i fëmijës suaj ose ofruesi i shërbimeve të ndërlidhura.

Mësuesit

Mësuesit janë pjesëmarrës të rëndësishëm në takimin e IEP-së. Nëse fëmija juaj është ose mund të jetë pjesë e mjedisit të arsimit të përgjithshëm, të paktën një mësues i arsimit të përgjithshëm duhet të marrë pjesë në takim.

Mësuesi i Arsimit të Përgjithshëm

Këta mësues do të ofrojnë informacion mbi performancën e fëmijës suaj në kurrikulën e arsimit të përgjithshëm. Në veçanti, ata do të:

- Përshkruajnë kurrikulën dhe mjedisin e arsimit të përgjithshëm;
- Ndhmojnë në përcaktimin e strategjive të përshtatshme të ndërhyrjes, ndihmave dhe shërbimeve plotësuese, modifikimeve të programit, përshtatjeve të kurrikulës, mbështetjeve individuale ose ndryshimeve të tjera në programin e arsimit të përgjithshëm që do të ndihmojnë fëmijën tuaj të mësojë dhe të arrijë sukses;
- Diskutojnë mbështetjet që janë të nevojshme për stafin e shkollës, në mënyrë që fëmija juaj të mund të marrë mësim efektiv në kurrikulën e arsimit të përgjithshëm.

Mësuesi i Arsimit të Posaçëm dhe/ose Ofruesi i Shërbimeve të Lidhura

Këta anëtarë sjellin përvojë të vlefshme mbi mënyrën se si të arsimohen fëmijët me aftësi të kufizuara. Për shkak të trajnimit të tyre në arsimin e posaçëm, ata do të:

- Shqyrtojnë dhe interpretojnë materialet e vlerësimit dhe/ose raportet e ofruesve të shërbimeve;
- (Nëse fëmija juaj tashmë po merr shërbime të arsimit të posaçëm) Diskutojnë nivelin aktual të performancës arsimore, përparimin drejt qëllimeve të IEP-së, si edhe përshkruajnë stilin e të mësuarit, sjelljen dhe pjesëmarrjen e fëmijës;
- Bëjnë rekomandime për mbështetjet dhe shërbimet që do t'i mundësojnë fëmijës suaj të ketë sukses në mjedisin e tij/saj më pak kufizues;
- Shpjegojnë se si të përshtatet kurrikula e arsimit të përgjithshëm për të ndihmuar fëmijën tuaj të mësojë.

Psikologu / Punonjësi Social i Shkollës

Pjesëmarrja e psikologut shkollor nuk është gjithmonë e detyrueshme. Nëse takimi i IEP-së së fëmijës suaj zhvillohet për një **vlerësim fillestar** (shërbime për herë të parë) ose një **rivlerësim** (nxënës që tashmë marrin shërbime), psikologu i shkollës **duhet** të jetë i pranishëm. Një psikolog i shkollës do të marrë pjesë gjithashtu sa herë që rishikohet një vlerësim i ri ose kur ndryshimi në shërbimet e arsimit të posaçëm përfshin një raport më intensiv staf-nxënës. Në mënyrë të ngjashme, punonjësi social i shkollës mund të marrë pjesë, nëse është i përfshirë në procesin e vlerësimit.

Kur psikologët dhe/ose punonjësit socialë janë anëtarë të ekipit të IEP-së, ata do të ndajnë me ekipin informacione të rëndësishme të marra përmes vlerësimeve ose vëzhgimeve. Përvoja e tyre është thelbësore për procesin, ndaj ju

Ekipi i IEP-së mund të përfshijë gjithashtu individë me njohuri të veçanta rreth fëmijës suaj dhe/ose aftësisë së tij/saj të kufizuar.

duhet t'u bëni pyetje nëse ka diçka që nuk e kuptoni plotësisht.

Anëtarë Shtesë

Ekipi i IEP-së mund të përfshijë edhe individë me njohuri të veçanta mbi fëmijën tuaj dhe/ose aftësinë e tij/saj të kufizuar. Ju mund të ftoni një ekspert të jashtëm që ka punuar me fëmijën tuaj në mënyrë profesionale, ose persona të tjerë që mund të flasin për pikat e forta dhe/ose nevojat e tij/saj. NYCPS gjithashtu mund të ftojë individë të tjerë që e njohin mirë fëmijën tuaj, si për shembull një paraprofesional.

Anëtar i Prind i Certifikuar (Certified Parent Member)

Ju keni të drejtë të kërkonit që një anëtar prind të marrë pjesë në takimin e IEP-së. Një anëtar prind është një prind i një fëmije që jeton në qytetin e Nju Jorkut dhe që ka pasur një IEP gjatë pesë viteve të fundit shkollorë. Anëtarët prindër ndihmojnë prindërit të kuptojnë procesin e IEP-së dhe mbështesin pjesëmarrjen tuaj aktive dhe kontributin në takimin e IEP-së. Nëse dëshironi që një anëtar prind të marrë pjesë në takimin e IEP-së fëmijës suaj, bëni një kërkesë me shkrim në shkollën ose CSE-në e fëmijës tuaj të paktën 72 orë përpara takimit të IEP-së.

Përrjashtimi i një Anëtar i Ekipit të IEP-së (IEP Team Member Excusal)

Një anëtar i detyrueshëm i ekipit të IEP-së mund të përjashtohet nga pjesëmarrja në një takim të IEP-së, por vetëm nëse *nuk* është takimi fillestar i IEP-së. Ekipi i IEP-së *nuk* do të përjashtojë në mënyrë të njëanshme anëtarët e detyrueshëm. Kur një anëtar i tillë i IEP-së nuk është i disponueshëm, ju dhe ekipi i IEP-së duhet të vendosni nëse është më e arsyeshme të mbahet takimi i IEP-së pa atë anëtar apo të shtyhet për një datë tjetër.

Asnjë anëtar i detyrueshëm *nuk* do të përjashtohet pa marrë pëlqimin tuaj. Pëlqimi juaj për përjashtimin e një anëtar i IEP-së do të kërkohej **të paktën 5 ditë kalendarike përpara takimit të IEP-së**. Nëse jeni dakord me përjashtimin, duhet të nënshkruani dhe ktheni formularin. Nëse nuk jeni dakord, anëtar i nuk do të përjashtohet dhe duhet të marrë pjesë në takim.

Një anëtar i IEP-së mund të përjashtohet edhe nëse do të diskutohet fusha e tij/saj e specializimit në kurrikulë ose shërbime të ndërlidhura. Në këtë rast, anëtar i ekipit të IEP-së do t'ju dërgojë një përmbledhje me shkrim të informacionit që do të kishte ndarë gjatë takimit të IEP-së. Ju duhet ta merrni këtë përmbledhje **të paktën 5 ditë kalendarike përpara takimit të IEP-së**. Ju inkurajohemi ta shqyrtoni këtë përmbledhje me kujdes përpara se të vendosni nëse do të jepni pëlqimin për përjashtimin e anëtarit të ekipit të IEP-së.

Anëtarët e Ekipit të IEP-së:

- **Ju, prindi apo prindërit** ose personi në marrëdhënie prindërore me fëmijën tuaj.
- **Një nga mësuesit e arsimit të përgjithshëm të fëmijës suaj**, sa herë që fëmija juaj është ose *mund* të jetë pjesë e mjedisit të arsimit të përgjithshëm.
- **Një mësues i arsimit të posaçëm dhe/ose ofrues i shërbimeve të ndërlidhura.**
Për referimet fillestare, një nga mësuesit e arsimit të posaçëm të shkollës shërben si përfaqësues i arsimit të posaçëm në ekip. Nëse fëmija tashmë merr shërbime të arsimit të posaçëm, një nga mësuesit e arsimit të posaçëm të fëmijës tuaj do të marrë pjesë. Nëse fëmija merr vetëm shërbime të ndërlidhura (p.sh. terapi të folurit), ofruesi i atij shërbimi mund të shërbejë në këtë rol.
- **Një psikolog i shkollës** sa herë që ka një vlerësim fillestar ose rivlerësim, kur rishikohet një vlerësim psikologjik, ose kur merren në konsideratë ndryshime në rekomandimet për programe ose shërbime të caktuara. Një psikolog i shkollës do të marrë pjesë gjithashtu në takimin e IEP-së nëse ju e kërkon kështu.
- **Një punonjës social i shkollës** nëse ka qenë i përfshirë në procesin e vlerësimit.
- **Një individ që mund të interpretojë ndikimin arsimor** të rezultateve të vlerësimit. Ky person mund të jetë një anëtar i ekipit të IEP-së që gjithashtu kryen një rol tjetër, si mësues i arsimit të përgjithshëm, mësues i arsimit të posaçëm, ofrues shërbimesh të posaçme ose psikolog i shkollës. Ai/ajo do të shpjegojë se si rezultatet e vlerësimit mund të ndikojnë në mënyrën e mësimdhënies.
- **Një Përfaqësues i Distriktit.** Ky person është i kualifikuar për të ofruar ose mbikëqyrur shërbimet e arsimit të posaçëm, është i njohur me kurrikulën e arsimit të përgjithshëm dhe ka njohuri mbi burimet e disponueshme të distriktit. Përfaqësuesi i Distriktit mund të ketë gjithashtu një rol tjetër brenda ekipit të IEP-së. Roli i tij/saj është të udhëheqë grupin në hartimin e një IEP-je që të gjithë bien dakord se është e përshtatshme për fëmijën.
- **Një mjek i shkollës**, nëse ju e kërkon *me shkrim* të paktën 72 orë përpara takimit.
- **Një Anëtar Prind i Certifikuar**, nëse ju e kërkon *me shkrim* të paktën 72 orë përpara takimit. Ky është një prind i një nxënësi që ka pasur një IEP gjatë pesë viteve të fundit dhe që banon në distriktin e shkollës ose në një distrikt fqinj, i cili mund të marrë pjesë me kërkesën tuaj.
- **Persona të tjerë me njohuri ose ekspertizë të veçantë** rreth fëmijës tuaj, si ofrues të shërbimeve të ndërlidhura. Ju mund të kërkon praninë e tyre, ashtu si mund ta kërkojë edhe shkolla ose CSE.
- **Fëmija juaj (nxënësi)**, sipas rastit. Nëse fëmija juaj është 14 vjeç ose më i madh, ai/ajo do të ftohet në takim, dhe shpesh është një zgjedhje e mirë që të ftohet edhe në një moshë më të hershme.

Programi Arsimor i Personalizuar (IEP)

Programi Arsimor i Personalizuar (IEP)

IEP është një dokument me shkrim që përshkruan planin për t'i ofruar fëmijës suaj një FAPE në LRE.

Udhëzime për Nxënësit e Vendosur nga Prindërit

Nëse e keni regjistruar fëmijën tuaj në një shkollë private ose fetare me shpenzimet tuaja, fëmija konsiderohet si **nxënës i regjistruar nga prindi**. Nxënësit e tillë që kanë nevojë për shërbime të arsimit të posaçëm do të marrin një Plan të Shërbimeve Arsimore të Personalizuara (Individualized Education Services Plan – IESP). IESP është një dokument me shkrim që përcakton planin për t'i ofruar fëmijës suaj shërbime të arsimit të posaçëm. IESP përmban informacion të ngjashëm me atë që përfshihet në një IEP. Një IESP mund të rekomandojë shërbime të tilla si shërbime të ndërlidhura, Shërbime Mbështetëse të Mësuesit të Arsimit të Posaçëm, paraprofesionalë dhe transport.

CSE dërgon çdo vit një **Formular Kërkese për Shërbime të Arsimit të Posaçëm (Request for Special Education Services)** për prindërit e nxënësve të vendosur nga prindërit që kanë aftësi të kufizuara. Prindërit duhet ta plotësojnë formularin dhe ta kthejnë në CSE-në përkatëse në mënyrë që fëmijët e tyre të marrin shërbimet gjatë vitit të ardhshëm shkollor. Nëse mendoni

se duhet ta kishit marrë këtë letër dhe nuk e keni marrë, ose nëse keni pyetje në lidhje me nxënësit e vendosur nga prindërit, kontaktoni CSE-në tuaj.

Mjedisi Më Pak Kufizues (Least Restrictive Environment – LRE)

Fëmija juaj do të arsimohet së bashku me bashkëmoshatarët pa aftësi të kufizuara aq sa është e përshtatshme. Kjo quhet e fëmijës suaj **mjedisi më pak kufizues (LRE)** i fëmijës suaj. Nxënësit me IEP që kalojnë më shumë kohë me bashkëmoshatarët pa aftësi të kufizuara kanë³:

- Rezultate më të larta në testet e matematikës dhe leximit;
- Më pak mungesa në shkollë;
- Më pak referime për sjellje shqetësuese; dhe
- Rezultate më të mira pas përfundimit të shkollës së mesme.

Përmbledhje e IEP-së

IEP pasqyron diskutimin e ekipit të IEP-së mbi vlerësimin dhe nevojat arsimore të fëmijës suaj. IEP përmban rekomandimet e ekipit të IEP-së për programin dhe shërbimet e arsimit të posaçëm të krijuara për të përbushur nevojat unike të fëmijës suaj.

IEP përfshin:

Klasifikimin e Aftësisë së Kufizuar—IEP përcakton se cili nga 13 klasifikimet e aftësive të

3 Wagner, M., Newman, L., Cameto, R., Levine, P., and Garza, N. (2006). An Overview of Findings From Wave 2 of the National Longitudinal Transition Study-2 (NLTS2). (NCSE 2006-3004). Menlo Park, CA: SRI Ndërkombëtar

kufizuara i aplikohet fëmijës tuaj. Për më shumë informacion, shihni titullin **Klasifikimet e Aftësive të Kufizuara** në Seksionin 3: Takimi i IEP.

Nivelet Aktualë të Performancës—Ky seksion përshkruan pikat e forta, aftësitë, dobësitë dhe nevojat e fëmijës suaj që lidhen me aftësinë e kufizuar. Përfshin rezultatet e vlerësimeve, arritjet akademike, zhvillimin shoqëror, zhvillimin fizik dhe nevojat menaxheriale. Gjithashtu përfshin informacion mbi mënyrën se si aftësia e kufizuar ndikon në përparimin e fëmijës në kurrikulën e arsimit të përgjithshëm. Ky informacion vjen nga vlerësimet dhe vëzhgimet e bëra nga ju dhe stafi i shkollës.

Nevojat e Nxënësit që Lidhen me Faktorë të Veçantë—Ky seksion tregon nëse fëmija juaj ka nevojë për një pajisje ose shërbim të veçantë për të adresuar faktorët e mëposhtëm:

- Çështje sjelljeje
- Nxënës shumëgjuhësh
- Verbëri ose dëmtim të shikimit;
- Shurdhim ose dëmtim të dëgjimit;
- Teknologjia ndihmëse

Qëllime të Matshme Pas Arsimit të Mesëm—

Nëse fëmija juaj është 14 vjeç ose më i madh, IEP do të përfshijë qëllime në fushat e arsimit ose trajnimit, punësimit ose aftësive për jetesë të pavarur. Pjesëmarrja juaj në hartimin e këtyre qëllimeve është shumë e rëndësishme, pasi ato përbëjnë bazën e përgatitjes së fëmijës për jetën pas shkollës. Shihni më shumë rreth këtyre qëllimeve në Seksionin 7: Jeta Pas Shkollës së Mesme

Qëllime Vjetore të Matshme—Këto janë qëllime specifike që hartohen për të përmbyshur nevojat që ekipi i IEP-së identifikon në seksionin Nivelet Aktualë të Performancës. Këto janë qëllime që fëmija juaj mund t'i arrijë brenda një viti. Këto qëllime duhet të jenë të *matshme*, pra, duhet të jetë e mundur të përcaktohet nëse fëmija i ka arritur apo jo. Nëse fëmija juaj merr pjesë në **vlerësime alternative**, këto qëllime ndahen në objektiva afatshkurtër ose standarde ndërmjetëse. Shihni më shumë rreth Qëllimeve Vjetore të Matshme, në lidhje me tranzicionin e fëmijës suaj pas përfundimit të shkollës së mesme, në Seksionin 7: Jeta Pas Shkollës së Mesme

Raportimi i Përparimit të Prindërit—

IEP do të tregojë se kur do të matet përparimi dhe si do të informoheni për këtë përparim.

Programet dhe Shërbimet e Rekomanduara të Arsimit të Posaçëm—IEP do të rekomandojë programet dhe shërbimet që fëmija juaj do të marrë. Për më shumë informacion, shihni seksionin Programet dhe Shërbimet e Arsimit të Posaçëm më poshtë.

Lehtësimet gjatë Testimeve—Lehtësimet gjatë testimeve janë ndryshime në formatin ose mënyrën e administrimit të një testi. Ato synojnë të heqin pengesat dhe të rrisin aksesin në testime. Ekipi i IEP-së do të marrë parasysh nevojat individuale të fëmijës suaj për të vendosur nëse janë të përshtatshme ndonjë lehtësim dhe, nëse po, cilat saktësisht.

Grupi i Koordinuar i Aktiviteteve të Tranzicionit—Në këtë seksion, ekipi i IEP-së do të planifikojë aktivitete të përshtatura për të ndihmuar fëmijën tuaj të kalojë nga shkolla në jetën pas shkollës, me synimin për të vazhduar arsimin, punësimin dhe/ose jetesën e pavarur. Ky seksion plotësohet nga ekipi i IEP-së për nxënësit 14 vjeç e lart, ose më herët nëse është e përshtatshme. Shihni Seksionin 7: Jeta Pas Shkollës së Mesme për më shumë informacion mbi procesin e planifikimit të tranzicionit. Shihni gjithashtu më shumë rreth **Grupi të Koordinuar të Aktiviteteve të Tranzicionit** në Seksionin 7.

Pjesëmarrja në Vlerësimet e Shtetit dhe të Distriktit—Ky seksion i IEP-së përcakton nëse dhe si fëmija juaj do të marrë pjesë në vlerësimet e shtetit dhe të distriktit.

- Për nxënësit që marrin pjesë në vlerësimet standarde, IEP do të tregojë se cilat (nëse ka) lehtësime do të zbatohen gjatë testimeve.
- Për nxënësit që nuk marrin pjesë në vlerësimet standarde, IEP duhet të shpjegojë si do të matet përparimi i fëmijës, përfshirë përmes

Vlerësimit Alternativ të Shtetit të Nju Jorkut (New York State Alternate Assessment – NYSAA). Nxënësit që marrin pjesë në vlerësime alternative nuk janë të kualifikuar për të marrë një Diplomë Lokale ose Diplomë Regents. Shihni Seksionin 6: Diplomimi për Nxënësit me IEP për më shumë informacion mbi kërkesat për diplomim.

Pjesëmarrja me Nxënë pa Aftësi të

Kufizuara—Për të siguruar që fëmija juaj po arsimohet në mjedisin më pak kufizues (LRE), ky seksion i IEP-së përshkruan shkallën në të cilën fëmija juaj do të marrë pjesë në klasat dhe aktivitetet e tjera shkollore me bashkëmoshatarë pa aftësi të kufizuara.

Kriteret e Kalimit—Ky seksion zbatohet vetëm për nxënësit nga klasa e 3-të deri në të 8-ën. Ai përcakton nëse fëmija juaj do t'i nënshtrohet kriterit standard apo kriterit të modifikuar të kalimit. Kalimi është procesi përmes të cilit mësuesit përcaktojnë nëse nxënësit janë gati dhe kanë përvetësuar njohuritë e nevojshme për të pasur sukses në klasën tjetër. Kriteri i modifikuar i kalimit i lejon nxënësit të kalojnë në klasën pasuese me kërkesa të ndryshme nga kriteret tipike të kalimit. Vetëm një përqindje shumë e vogël e nxënësve me IEP do të kenë nevojë për kriteret e modifikuara të kalimit. Nëse fëmija juaj i nënshtrohet këtij kriteri, ai/ajo duhet të përmbushë qëllimet vjetore të leximit dhe/ose matematikës të përcaktuara në IEP, ose të tregojë përparim të mjaftueshëm drejt arritjes së tyre për t'u kaluar në klasën tjetër. Nëse rekomandohen kriteret e modifikuara të kalimit, IEP duhet të përshkruajë ato kriteret dhe arsyen pse fëmija juaj i kërkon. Është e rëndësishme të kujtohet se modifikimi i kriterëve të kalimit është i përkohshëm dhe nuk zbatohet në shkollën e mesme.

Prandaj, për të përgatitur fëmijën tuaj për sukses në shkollën e mesme, NYCPS duhet të sigurojë që mbështetjet dhe shërbimet e duhura të jenë në vend, në mënyrë që fëmija juaj të ketë mundësi të marrë pjesë, të përfshihet dhe të përparojë drejt standardeve të të mësuarit për klasën e tij/saj.

Objektivi i Diplomës—IEP duhet të tregojë nëse fëmija juaj po punon për të marrë një diplomë (dhe nëse po, cilën) dhe/ose një certifikatë përfundimi. Të gjithë nxënësit, përfshirë ata me aftësi të kufizuara, inkurajohen të punojnë për të arritur opsionin më të lartë të diplomës që është i mundur. Nxënësit me aftësi të kufizuara mund të fitojnë diplomën ose certifikatat e mëposhtme në përfundim të shkollës së mesme:

Diploma

- Diplomë Advanced Regents
- Diploma Regents
- Diploma lokale

Certifikata

- Certifikata e Zhvillimit të Karrierës dhe Studimeve Profesionale (Career Development and Occupational Studies – CDOS Commencement Credential)
- Certifikata e Aftësive dhe Arritjeve (Skills and Achievement Commencement Credential – SACC)

Shihni Seksionin 6 Diplomimi për Nxënësit me IEP për më shumë detaje mbi secilin opsion diplome dhe certifikate.

Programet dhe Shërbimet e Arsimit të Posaçëm

Çfarë të Prisni: Shërbimet e Arsimit të Posaçëm për Moshën Shkollore

Ekipi i IEP-së, ku ju jeni një anëtar, do të shqyrtojë mënyrat më të mira për të mbështetur fëmijën tuaj që të mund të arsimohet me fëmijë që nuk kanë aftësi të kufizuara, aq sa është e përshtatshme. Kjo quhet **Mjedisi Më Pak Kufizues (LRE) i fëmijës suaj**.

Ekipi i IEP-së do të shqyrtojë fillimisht nëse nevojat e fëmijës tuaj mund të plotësohen në një klasë të arsimit të përgjithshëm, me mbështetje, ndihma dhe shërbime të përshtatura për të. Nëse po, do të rekomandohet një program në mjedisin e arsimit të përgjithshëm.

Nëse ekipi i IEP-së konstaton se fëmija juaj nuk mund të marrë pjesë në klasat e arsimit të përgjithshëm, edhe me mbështetje dhe shërbimet e përshtatura të arsimit të posaçëm, do të merren në konsideratë mjedise të tjera. P.sh., klasat e posaçme, ose shkollat e posaçme.

Duhet të dini se fëmija juaj mund të marrë pjesë gjithashtu në aktivitetet jashtëshkollore dhe joakademike së bashku me fëmijët pa aftësi të kufizuara. Këto aktivitete mund të përfshijnë edukimin fizik, pushimet, aktivitetet pas mësimit dhe të tjera. Sa herë që është e mundur, fëmija juaj do të ndjekë të njëjtën shkollë që do të ndiqte nëse nuk do të kishte një aftësi të kufizuar.

Ekipi i IEP-së mund të rekomandojë një kombinim të programeve dhe shërbimeve të ndryshme të arsimit të posaçëm. Këto shërbime dhe programe në IEP-në e fëmijës tuaj nuk do të jenë domosdoshmërisht të njëjta gjatë gjithë ditës mësimore. Në vend të kësaj, IEP do të përcaktojë nivelin e duhur të mbështetjes për secilën lëndë mësimore.

Shërbimet Mbështetëse të Mësuesit të Arsimit të Posaçëm (SETSS)

Shërbimet Mbështetëse të Mësuesit të Arsimit të Posaçëm (Special Education Teacher Support Services – SETSS) janë orë mësimore të përshtatura dhe/ose shtesë, të ofruara nga një mësues i arsimit të posaçëm. Nëpërmjet SETSS, nxënësi mbështetet nga një mësues i arsimit të posaçëm për të hyrë dhe përparuar në kurrikulën e arsimit të përgjithshëm, së bashku me bashkëmoshatarët pa aftësi të kufizuara. Mësuesi i SETSS mund të ofrojë mësim të drejtpërdrejtë për nxënësin. Kjo quhet SETSS i drejtpërdrejtë (direct SETSS). Gjatë ofritit të SETSS të drejtpërdrejtë, mësuesi i SETSS mund të:

Klasat ICT përfshijnë si nxënës me aftësi të kufizuara, ashtu edhe nxënës pa aftësi të kufizuara.

- Përshtatë përmbajtjen që mësohet në klasën e arsimit të përgjithshëm të fëmijës suaj; ose
- Përdorë metoda të ndryshme të mësimdhënies. Këto metoda mund të përfshijnë, për shembull, një mënyrë të veçantë për mësimin e leximit që nuk përdoret në klasën e arsimit të përgjithshëm, përdorimin e ndihmave vizuale, ose udhëzime të thjeshtuara.

Alternativisht, mësuesi i arsimit të posaçëm mund të punojë me mësuesit e arsimit të përgjithshëm të fëmijës suaj, në vend që të punojë drejtpërdrejt me nxënësin. Në këtë rast, ofruesi i SETSS mund të udhëzojë mësuesin e arsimit të përgjithshëm se si të përshtatë mjedisin e të mësuarit dhe/ose metodat e mësimdhënies për të mbështetur fëmijën tuaj. Kjo quhet SETSS indirekt (indirect SETSS).

Nëse rekomandohet SETSS, IEP e fëmijës suaj do të përmbajë informacionin e mëposhtëm:

- Lëndët në të cilat do të ofrohet SETSS.
- **Shpeshtësinë dhe kohëzgjatjen**—Numrin e orëve në javë që do të ofrohen shërbimet dhe kohëzgjatjen e secilës orë. Kjo mund të jetë nga vetëm tre orë në javë deri në 50% të ditës shkollë.
- **Llojin e shërbimeve SETSS**—Nëse këto shërbime do të ofrohen drejtpërdrejt me fëmijën tuaj ose tërthorazi me mësuesin e arsimit të përgjithshëm.
- **Vendndodhjen**—Nëse këto shërbime do të zhvillohen në klasën e fëmijës suaj ose në një vend të veçantë, apo në një kombinim të të dyjave.

- **Madhësinë e grupit**—Nëse fëmija juaj do të marrë mbështetje individualisht apo në grup. Nëse rekomandohet që SETSS të ofrohet në grup, madhësia maksimale e grupit do të shënohet në IEP të fëmijës tuaj. Nuk do të ketë më tepër se tetë nxënës.

Mësimi i Bashkërenduar i Integruar (Integrated Co-Teaching – ICT)

Klasat ICT përfshijnë si nxënës me aftësi të kufizuara, ashtu edhe nxënës pa aftësi të kufizuara. Dy mësues udhëheqin një klasë ICT: një mësues i arsimit të përgjithshëm dhe një mësues i arsimit të posaçëm. Të dy mësuesit punojnë së bashku dhe bashkëpunojnë për të përshtatur dhe ndryshuar mënyrën e mësimdhënies, në mënyrë që e gjithë klasa të ketë akses në kurrikulën e arsimit të përgjithshëm.

Në klasat ICT, numri i nxënësve me IEP do të jetë 40% ose më pak i numrit total të nxënësve në klasë, me një maksimum prej 12 nxënësish me IEP.

Nëse rekomandohet ICT, IEP e fëmijës suaj do të tregojë qartë lëndët ku do të përdoret modeli ICT, si për shembull matematikë, gjuhë angleze (ELA) ose shkencë.

Shërbimet në Klasë të Posaçme

Klasat e posaçme janë klasa që përfshijnë vetëm nxënës me aftësi të kufizuara. Ato u shërbejnë fëmijëve që nuk mund të mbështeten mjaftueshëm në klasën e arsimit të përgjithshëm, edhe nëse marrin shërbime të arsimit të posaçëm. Një nxënës mund të rekomandohet për shërbime në klasë të posaçme vetëm në disa lëndë ose në të gjitha. Ky rekomandim do të varet nga nevojat specifike të fëmijës.

Në klasat e posaçme, nxënësit duhet të grupohen sipas ngjashmërisë së nevojave të tyre arsimore. Iasat mund të përfshijnë nxënës me të njëjtin lloj aftësie të kufizuar ose me aftësi të ndryshme, për sa kohë që ata kanë nivele funksionale të ngjashme. Kjo do të thotë që nxënësit në një klasë të posaçme do të kenë nivele të ngjashme në:

- Aftësitë Akademike
- Zhvillimi Fizik
- Nevojat për Mbështetje

Numri i Stafit në Klasat e Posaçme

Ekzistojnë nivele të ndryshme të numrit të stafit në klasat e posaçme. Këto nivele përcaktohen sipas nevojave akademike ose të sjelljes të nxënësve. Raportet e stafit në këto klasa tregohen në IEP, dhe shënohen si numri i nxënësve, numri i mësuesve dhe numri i ndihmësve (paraprofesionalëve). Për shembull, një raport 12:1+1 do të thotë se ka dymbëdhjetë nxënës, një mësues të arsimit të posaçëm dhe një ndihmës që punojnë bashkë në të njëjtën klasë.

Ndihmësit në Klasë (Paraprofesionalët)

Disa, (por jo të gjitha), nga klasat e posaçme kanë një ose më shumë ndihmës në klasë. Një ndihmës klase mund të ofrojë mbështetje mësimore, mbështetje fizike dhe/ose mbështetje për sjelljen e nxënësve, nën mbikëqyrjen dhe drejtimin e përgjithshëm të mësuesit të klasës.

Në varësi të llojit të programit të klasës së posaçme, ndihmësit në klasë mund:

- Të japin mësim për një nxënës ose një grup nxënësish sipas udhëzimeve të mësuesit të klasës.
- Të ndihmojnë nxënësit të kalojnë nga një aktivitet në tjetrin (p.sh., brenda klasës; gjatë mbërritjes dhe largimit në shkallë shkollore; gjatë lëvizjes drejt dhe nga mensa dhe ndërmjet klasave).

- Të ndihmojnë në ruajtjen e sjelljes së përshtatshme të nxënësve, dhe/ose
- Të ofrojnë trajnime ose ndihmë për përdorimin e tualetit.

Shkollat Publike të Specializuara për Nxënësit me Aftësi të Kufizuara të Rënda (Shkollat e Distriktit 75)

Distrikti 75 është një distrikt i specializuar brenda NYCPS, që ofron mbështetje më të thelluara dhe/ose të specializuara për nxënësit që kanë nevojë për to. Programet e Distriktit 75 ndodhen në të gjithë qytetin e Nju Jorkut. Disa programe të Distriktit 75 zhvillohen në shkolla që shërbejnë edhe për nxënës pa aftësi të kufizuara, Programet e tjera të Distriktit 75 zhvillohen në godina që shërbejnë vetëm për nxënës me IEP. Ekziston një larmi e gjerë ambientesh në Distriktin 75. Në përputhje me parimin e Mjedisit Më Pak Kufizues (LRE), nxënësit mund të marrin shërbime të Distriktit 75 në:

- Klasa të arsimit të përgjithshëm
- Klasa të posaçme brenda ndërtesave të shkollave komunitare
- Klasa të posaçme në shkolla të specializuara
- Spitale ose në shtëpi

Ekipi i IEP-së do të përcaktojë programin dhe madhësinë e duhur të klasës për fëmijën tuaj.

Klasat e Distriktit 75 mund të mbështesin nxënës me dëmtime të rënda të dëgjimit dhe shikimit. Këto klasa kanë pajisje dhe shërbime të specializuara që mund të integrohen gjatë gjithë ditës në klasë. Nxënësve me këto dëmtime mund t'u ofrohen shërbime si audiologji, teknologji ndihmëse, interpretim në gjuhën e shenjave dhe shërbime për orientim dhe lëvizshmëri. Materialet mësimore do të sigurohen në një format të përshtatshëm për nxënësin, si për shembull në braille. Nxënësit që kanë shqetësime me shikimin ose dëgjimin, por që nuk kanë nevojë për

programe intensive, do t'i marrin këto shërbime mbështetëse në ambientet e tyre të arsimit të përgjithshëm, bashkë-mësimdhënieje ose të bazuara në komunitet.

Programet e Distriktit 75 mund të mbështesin gjithashtu nxënës që përjetojnë ankth të fortë në ambientin shkollor (nxënës që kanë frikë nga shkolla), si edhe nxënës që kanë probleme mjekësore ose psikiatrike që kërkojnë mësim të përkohshëm ose afatgjatë në spital ose në kushte shtëpie.

Shërbime të Ndërlidhura

Shërbimet e ndërlidhura rekomandohen kur është e përshtatshme për të përmirësuar aftësinë e çdo nxënësi për të arritur qëllimet e tij arsimore. Më poshtë janë disa shembuj të shërbimeve të ndërlidhura:

Këshillimi (Counseling) ndihmon nxënësit të njohin dhe të ndryshojnë sjelljet që pengojnë procesin e të mësuarit. Këshillimi rekomandohet për nxënësit që kanë vështirësi sociale ose emocionale që ndikojnë ndjeshëm në të mësuarit, përfshirë vështirësitë në ndërveprimet me të rriturit ose bashkëmoshatarët, tërheqjen, sjelljet e papërshtatshme, vetëvlerësimin e ulët ose mungesën e aftësive përballuese.

Shërbimet e Arsimit për Dëgjimin ofrojnë mbështetje për nxënësit që janë të shurdhër ose kanë dëmtime të dëgjimit. Këto shërbime ofrohen nga një mësues i certifikuar për nxënësit e shurdhër ose me dëgjim të dobët, për të mbështetur ata që kanë një humbje të dokumentuar të dëgjimit. Kjo humbje mund të ndikojë në aksesin dhe performancën e tyre arsimore. Nxënësit mësojnë strategji që forcojnë zhvillimin e gjuhës, aftësitë sociale dhe kujtesën dëgjimore për dëgjim dhe kuptim. Nxënësit që përdorin aparate dëgjimi lidhen me teknologjinë ndihmëse të dëgjimit (Hearing Assistive Technology – HAT) për të pasur akses në mësim. Audiologët e HES shpërndajnë dhe monitorojnë këtë teknologji.

Terapia Profesionale (Occupational Therapy – OT) ndihmon nxënësin të forcojë aftësitë funksionale dhe të përshtatjes në ambientin shkollor. Këto përfshijnë aftësitë e imta motorike; aftësinë për të përmbushur detyrat në klasë dhe për të kaluar me lehtësi nga një aktivitet në tjetrin; aftësitë motorike ndijore funksionale; dhe aktivitetet e përditshme, përfshirë menaxhimin e karrocës me rrota. OT rekomandohet kur nxënësi ka nevojë për përshtatje në mjedisin e tij, modifikim të detyrave ose mësimin e aftësive të tjera për të rritur pjesëmarrjen dhe performancën në aktivitetet e përditshme dhe në ato shkollore. Kini parasysh se për OT kërkohet recetë mjekësore. Gjatë procesit të vlerësimit, mund të kërkohet që ju të siguronit një recetë nëse po merret në konsideratë terapia profesionale (OT).

Terapia Fizike (Physical Therapy – PT) ndihmon nxënësin të përmirësojë aftësitë e tij fizike për të funksionuar dhe për të kaluar me lehtësi në ambientin shkollor. PT mund të fokusohet në zhvillimin e aftësive motorike

të përgjithshme, lëvizshmërinë, ekuilibrin dhe koordinimin në vende të ndryshme të shkollës si klasa, palestra, tualetet, oborri dhe shkallët. PT mund të rekomandohet për të mbështetur një nxënës që të lëvizë nëpër shkollë në këmbë, me karrocë ose me mjete të tjera ndihmëse për lëvizje. Ajo mund të rekomandohet edhe për të ndihmuar nxënësin të marrë pjesë në aktivitetet e klasës, (pra për të lëvizur dhe bashkëvepruar me lehtësi brenda saj). Ajo mund të rekomandohet gjithashtu për të ndihmuar një nxënës të ketë akses dhe të marrë pjesë në mensë, në oborrin e shkollës, në tualet dhe/ose në transport. Kini parasysh se për terapinë fizike (PT) kërkohet recetë mjekësore. Gjatë procesit të vlerësimit, mund t'ju kërkohet të siguronit një recetë nëse po merret në konsideratë PT.

Terapia e të folurit/gjuhës (Speech/ Language Therapy) ndihmon në përmirësimin e aftësive të dëgjimit, të folurit, leximit dhe shkrimit të nxënësit në situata akademike dhe sociale në të gjithë ambientin shkollor. Terapia e të folurit/gjuhës rekomandohet për një nxënës kur një mbështetje e tillë është e nevojshme për

të përmirësuar aftësitë e tij të dëgjimit, të folurit, leximit dhe shkrimit në situata akademike dhe sociale. Terapistët fokusohen në aftësitë e komunikimit si:

- Kuptimi (ndjekja e udhëzimeve, kuptimi i teksteve),
- Gjuha (kuptimi i fjalëve, ndërtimi i fjalive, përdorimi i gramatikës së saktë),
- Artikulimi (tingujt e të folurit),
- Zëri (përdorimi i zërit për të prodhuar tinguj),
- Pragmatika (gjuha sociale), dhe
- Rrjedhshmëria (ritmi i të folurit).

Shërbimet e Arsimit për Shikimin (Vision Education Services) mbështesin mësimdhënien për nxënësit me dëmtime të shikimit. Këto shërbime përdorin strategji prekëse, vizuale dhe dëgjimore për të ndihmuar nxënësit të zhvillojnë aftësi akademike, sociale, profesionale, jetësore, të leximit dhe të përvetësimit të informacionit. Arsimi për shikimin mund të rekomandohet për një fëmijë që ka dëmtim të tillë të shikimit sa që ka nevojë për materiale ndihmëse dhe/ose qasje të përshtatura për të funksionuar në klasë.

Shërbimet e orientimit dhe lëvizjes (Orientation and Mobility Services) u mësojnë nxënësve si të lëvizin me siguri në ambientin shkollor. Këto shërbime i ndihmojnë nxënësit të kuptojnë se ku ndodhen, ku duan të shkojnë dhe si të arrijnë atje në mënyrë të sigurt.

Rekomandimi i Shërbimeve të Ndërlidhura

Shërbimet e ndërlidhura duhet të ofrohen në mjedisin më pak kufizues të mundshëm dhe, kur është e mundur, shkollat duhet t'i integrojnë ato në klasë. Ato duhet të bashkërendohen ngushtë me mësuesit e fëmijës tuaj, personelin tjetër arsimor dhe ju, prindërit, për të mbështetur qëllimet arsimore. Nëse shërbimet e ndërlidhura

janë të përshtatshme për fëmijën tuaj, ato do të rekomandohen në IEP-në e tij/saj. IEP-ja do të tregojë:

- **Shpeshtësinë dhe kohëzgjatjen**— Numrin e seancave në javë kur do të ofrohen shërbimet dhe kohëzgjatjen e secilës seancë.
- **Llojin e shërbimeve të ndërlidhura**— Si për shembull terapi fizike, terapi profesionale ose terapi të të folurit/gjuhës.
- **Vendndodhjen**— Nëse këto shërbime do të zhvillohen në klasën e fëmijës suaj ose në një vend të veçantë, apo në një kombinim të të dyjave.
- **Madhësinë e grupit**— Nëse fëmija juaj do të shihet individualisht ose në grup dhe, nëse është në grup, sa nxënës do të jenë pjesë e tij.

Integrimi i Shërbimeve Ndërlidhëse në Klasë Mund të Përfitojë të Gjithë Nxënësit

Kur shërbimet ndërlidhëse ofrohen brenda klasës, ato përmirësojnë përvojën e të gjithë nxënësve, jo vetëm të atij që i merr shërbimet.

Përfitime për Nxënësin:

- Nuk humbet aktivitetet e klasës
- Ka më shumë mundësi për të ushtruar aftësitë në një mjedis natyral
- Terapisti mund të ndjekë nga afër efektivitetin e strategjive
- Nxit pranimin shoqëror, vetëvlerësimin dhe aftësitë sociale
- Mësuesit mund të zbatojnë strategjitë pasi i shohin të përdorura nga terapisti

Përfitime për të Gjithë Klasën:

- Rritje e arritjeve për nxënësit me dhe pa aftësi të kufizuara
- Përmirësim i vëmendjes
- Rritje e përqendrimit në detyra
- Përmirësim i performancës në klasë
- Përmirësim i rezultateve në testet standarde

Burime/Citime: McWilliam & Scott 2001; Kennedy, Shuka & Fryxell 1997; Mu., Siegal & Allinder 2000; Kennedy & Itkonen 1994; Hughes 2001; Oriel, George, Peckus & Semon.

Pajisjet dhe/ose Shërbimet Ndhmese të Teknologjisë:

Teknologjia ndhmese (AT) është çdo pajisje, mjet ose sistem produktesh që përdoret për të përmirësuar aftësitë funksionale të një nxënësi. Pajisjet me teknologji të ulët përfshijnë organizues grafikë, tabela të pjerrëta, mjete manipulimi (si materiale interaktive për matematikë) dhe të tjera. Pajisjet me teknologji të lartë mund të përfshijnë tableta dhe programe të veçanta

që ndihmojnë nxënësin të komunikojë dhe të përfundojë detyrat. Shërbimet e AT-së, si trajnimi dhe mbështetja, mund të rekomandohen gjithashtu për të ndihmuar fëmijën në përdorimin e pajisjeve ndhmese.

Nëse mendohet se teknologjia ndhmese është e nevojshme, nxënësi do të vlerësohet fillimisht. Pastaj, ekipi i IEP-së do të përcaktojë nëse një pajisje ose shërbim i caktuar i teknologjisë ndhmese është i përshtatshëm për nxënësin.

Teknologjia ndhmese përshtatet për t'iu përgjigjur nevojave individuale të nxënësit.

Lënda	Vështirësia e Nxënësit	Zgjidhjet e mundshme të Teknologjisë Ndhmese (AT)	
Matematikë	Vështirësi në llogaritje, organizim, rreshtim dhe kopjim të problemeve të matematikës në letër	Makinë llogaritëse që flet, fletë grafike të përshtatura, mjete manipulimi, programe kompjuterike	
Të shkruarit	Vështirësi me procesin fizik të shkrimit ose drejtshkrimin, përdorimin e fjalëve, organizimin	Përpunues fjalësh, tabela të pjerrëta, tastierë/letër e përshtatur, kompjuter/tablet, programe kompjuterike	
Leximi	Vështirësi në deshifrimin e fjalëve, rrjedhshmërinë ose kuptimin e leximit	Pjesë leximi, tekst i theksuar, libra digjitalë, kompjuter/tablet, programe kompjuterike	
Komunikimi	Nxënës joverbal ose me vështirësi në të folur të kuptueshëm	Libër komunikimi, pajisje që prodhon të folur, sistem komunikimi me figura, pajisje me dalje zanore	
Kujtesë/Organizim	Vështirësi në planifikim, organizim, ndjekje të kalendarit/orarit/listës së detyrave	Organizues grafikë, programe kompjuterike	
Të dëgjuarit	Vështirësi në përpunimin dhe mbajtjen mend të gjuhës së folur	Regjistruues digjital, njësi FM	

Pajisjet e listuara më sipër përfaqësojnë vetëm disa nga mjetet e disponueshme dhe janë dhënë si shembuj.

Për më shumë informacion rreth Teknologjisë Ndhmese, vizitoni <https://www.schools.nyc.gov/special-education/supports-and-services/assistive-technology>

Programet e Specializuara në Shkollat e Distrikteve 1–32

Shumica e nxënësve me aftësi të kufizuara—përfshirë ata me autizëm (i njohur gjithashtu si Çrregullim i Spektrit Autik – ASD), ata me Aftësi të Kufizuara Intelktuale (Intellectual Disabilities – ID) dhe Nxënësit që Mësojnë Anglishten si Gjuhë të Dytë / Nxënësit Shumëgjuhësh (English Language Learners/Multilingual Learners – ELLs/MLLs) që kanë aftësi të kufizuara—shërbejnë më mirë në shkollat e tyre të distriktit. Megjithatë, për disa nxënës, një klasë ose program i specializuar mund të jetë më i përshtatshëm. Shërbimet dhe mbështetjet e arsimit të posaçëm që aktualisht nuk ekzistojnë në çdo shkollë konsiderohen programe të specializuara. Për më shumë informacion rreth secilit program dhe për të shkarkuar aplikacionet e nevojshme, vizitoni <https://www.schools.nyc.gov/special-education/school-settings/specialized-programs/>

Programet e specializuara përfshijnë:

Programi ACES (Academics, Career, and Essential Skills) për Nxënësit me Aftësi të Kufizuara Intelktuale—një klasë ose program i posaçëm në një shkollë komunitare për disa nxënës që klasifikohen me Aftësi të Kufizuara Intelktuale (ID) dhe që marrin pjesë në vlerësime alternative, përfshirë NYSAA. Për t'u marrë në konsideratë për këtë program, duhet të dorëzoni një aplikim. Për më shumë informacion, kontaktoni në acesprograms@schools.nyc.gov.

ASD Nest—një klasë ICT me madhësi të reduktuar për nxënësit me autizëm që janë në nivelin akademik të klasës së tyre ose më lart në të gjitha ose shumicën e fushave akademike. Për t'u marrë në konsideratë për këtë program, duhet të dorëzoni një aplikim. Për më shumë informacion, kontaktoni në asdprograms@schools.nyc.gov.

ASD Horizon—zakonisht është një klasë e posaçme me deri në 8 nxënës për nxënësit me autizëm që punojnë drejt arritjes së standardeve

të nivelit të klasës, por që kanë nevojë për mbështetje të individualizuar për periudha të caktuara gjatë ditës shkollore. Për t'u marrë në konsideratë për këtë program, duhet të dorëzoni një aplikim. Për më shumë informacion, kontaktoni në asdprograms@schools.nyc.gov.

Arsimi i Posaçëm Dygjuhësh (Bilingual Special Education – BSE)—

është një program i specializuar që ekipi i IEP-së mund ta rekomandojë nëse një nxënës ka nevojë për një klasë me bashkë-mësimdhënie (Integrated Co-Teaching) ose një klasë të posaçme, ku gjuha e mësimdhënies është ndryshe nga anglishtja. Këto programe janë krijuar për të mbështetur nxënësit ELL/MLL që përfitojnë nga mësimdhënia e ndjeshme ndaj kulturës dhe gjuhës, e cila u përgjigjet nevojave të tyre njohëse, akademike dhe gjuhësore. Për më shumë informacion rreth arsimit të posaçëm dygjuhësh, kontaktoni në bseprograms@schools.nyc.gov.

Ambiente Shtesë

Shkollat e Mbështetura nga Shteti i Nju Jorkut

Shkollat e mbështetura nga shteti ofrojnë shërbime të thelluara të arsimit të posaçëm për fëmijë që janë të shurdhër, të verbër ose që kanë aftësi të kufizuara të rënda emocionale ose fizike dhe që përcaktohen nga ekipi i IEP-së si të përshtatshëm për këtë lloj programi. Disa nga këto shkolla shtetërore ofrojnë kujdes rezidencial pesë-ditor për fëmijët që kanë nevojë për mbështetje 24-orëshe.

Shkollat Jo-Publike të Miratuara nga Departamenti i Arsimit të Shtetit të Nju Jorkut (Ditën)

Këto shkolla ofrojnë programe për fëmijë që kanë nevoja të thelluara arsimore, të cilat nuk mund të përmbushen në një program të shkollës publike. Shkollat e miratuara nga Departamenti i Arsimit të Shtetit (SED) frekuentohen vetëm nga nxënës me aftësi të kufizuara, ndaj nuk ofrojnë mundësi

për t'u arsimuar bashkë me nxënës pa aftësi të kufizuara. Një shkollë jo-publike e miratuar nga SED mund ta pranojë fëmijën tuaj vetëm nëse ajo mund të sigurojë shërbimet e rekomanduara në IEP-në e tij/saj.

Ekipi i IEP-së duhet të shqyrtojë të gjitha opsionet e disponueshme në shkollat publike përpara se të rekomandojë një Shkollë Jo-Publike të Miratuar nga Departamenti i Arsimit të Shtetit të Nju Jorkut. Nëse ekipi i IEP-së rekomandon që fëmija juaj të ndjekë një shkollë të tillë, Ekipi Qendror i Mbështetjes (Central Based Support Team – CBST) do të punojë me ju për të gjetur një shkollë të përshtatshme për fëmijën tuaj dhe për t'ju ndihmuar të kuptoni kërkesat për pranimin.

Shkollat Jo-Publike të Miratuara nga Departamenti i Arsimit të Shtetit të Nju Jorkut (Reidenciale)

Shkollat rezidenciale janë ambiente që ofrojnë programe të thelluara mësimore dhe një mjedis të strukturuar jetese në territorin e shkollës, 24 orë në ditë. Ky program është për fëmijë që kanë nevoja arsimore aq të thelluara sa kërkojnë mbështetje të vazhdueshme 24 orë. Nëse përcaktohet se një ambient rezidencial është i përshtatshëm, NYCPS është i detyruar të shqyrtojë fillimisht ambientet rezidenciale brenda shtetit përpara se të marrë në konsideratë një shkollë jashtë shtetit. Nëse ekipi i IEP-së rekomandon që fëmija juaj të ndjekë një shkollë rezidenciale, CBST do të punojë me ju për të gjetur një shkollë të përshtatshme dhe për t'ju ndihmuar të kuptoni kërkesat për pranimin.

Mësimi në Shtëpi dhe në Spital

Programet e mësimi në shtëpi dhe në spital ndihmojnë nxënësit të vazhdojnë me mësimet

e tyre ndërkohë që nuk janë në gjendje të ndjekin shkollën për një periudhë të gjatë kohe (për katër javë ose më shumë). Këto programe nuk janë krijuar për të ofruar një program të plotë akademik dhe mund të kenë kufizime në lëndët që nuk janë pjesë e kërkesave të detyrueshme. Stafi do të punojë me shkollën aktuale të çdo nxënësi për të siguruar vazhdimësinë e mësimi dhe të shërbimeve, sa më shumë që të jetë e mundur, duke marrë parasysh gjendjen e nxënësit.

Mësimi në Shtëpi (Home Instruction) –

Nëse fëmija juaj nuk është në gjendje të ndjekë shkollën për arsye ortopedike, mjekësore ose psikiatrike, duhet të kërkonim mësim në shtëpi. Shkolla e fëmijës tuaj ose CSE mund t'ju ndihmojë të dorëzoni kërkesën për mësim në shtëpi. Nëse kërkesa juaj miratohet, autorizimi do të ketë një datë përfundimi, bazuar në kohën kur pritët që fëmija juaj të kthehet në shkollë. Nëse fëmija juaj ka nevojë për mësim në shtëpi edhe pas asaj date, duhet të dorëzoni një kërkesë shtesë. Ju lutemi, shikoni faqen e internetit të programit të mësimi në shtëpi për më shumë hollësi rreth procesit të aplikimit, <http://www.homeinstructionschools.com>.

Mësimi në Spital (Hospital Instruction) –

Nxënësit që ndodhen në një ambient spitalor mund të marrin mësim nëse mjekët e spitalit përcaktojnë që janë në gjendje mjekësore për ta ndjekur. Mësimi në spital përfundon kur nxënësi del nga spitali. Nëse fëmija juaj po merr mësim në spital dhe do të jetë shumë i sëmurë për t'u rikthyer në shkollë pas daljes nga spitali, duhet të dorëzoni një kërkesë për mësim në shtëpi para se fëmija të dalë nga spitali, për të shmangur çdo vonesë në ofrimin e mësimi në shtëpi.

Mbështetje dhe Shërbime të Shtesës së Arsimit të Posaçëm

Ndihma dhe Shërbimet Plotësuese

Ndihmat dhe shërbimet plotësuese u ofrohen nxënësve në mjedisin e tyre arsimor për t'i mbështetur që të mësojnë bashkë me bashkëmoshatarët pa aftësi të kufizuara sa më shumë që të jetë e mundur.

Shembuj të zakonshëm përfshijnë (mes të tjerash):

- Materiale mësimore në një format alternativ (p.sh., braille, tekste me gërma të mëdha, libra audio)
- Më shumë kohë për të kaluar nga një orë në tjetrën
- Vendosje e veçantë në klasë

- Kohë shtesë për të përfunduar detyrat
- Ritëm i zgjatur i mësimdhënies
- Mbështetje për sjelljen ose një plan sjelljeje

Ndihmësit (Paraprofesionalët)

Një ndihmës ndihmon një nxënës individual, një grup nxënësish ose një klasë të tërë.

- Një ndihmës që rekomandohet në IEP për një nxënës ose grup të caktuar quhet ndihmës i caktuar nga IEP dhe përbën një shërbim plotësues.
- Një ndihmës që punon me një klasë të tërë quhet “ndihmës klase.”
- Një ndihmës që është dygjuhësh në gjuhën e rekomanduar të mësimdhënies dhe që shërben për nxënësit në pritje të vendosjes në një klasë dygjuhëshe quhet ndihmës i “vendosjes alternative.”

Kur shqyrtohet një rekomandim në IEP për një ndihmës ose një program që përfshin ndihmës, është e rëndësishme që ekipi i IEP-së ku ju jeni një anëtar i rëndësishëm, të marrë parasysh dhe të mbështesë qëllimin që fëmija juaj të bëhet sa më i pavarur dhe vetëmbështetës të jetë e mundur.

Ndihmësit e Caktuar nga IEP mund të ofrojnë ndihmë për nxënësit me IEP për të mbështetur të mësuarit dhe për të nxitur pavarësinë e tyre. Ata mund të mbështesin nxënësit individualisht ose në grupe të vogla. Ndihmësit e caktuar nga IEP mund të ndihmojnë nxënësit gjatë gjithë ditës shkollore ose për një pjesë të saj. Mbështetja nga një ndihmës i caktuar nga IEP mund të rekomandohet kur është e nevojshme për të mundësuar pjesëmarrjen e sigurt dhe të plotë të nxënësit në klasë dhe në aktivitetet e tjera shkollore, si dhe për arritjen e suksesit në mjedisin akademik. Ekipi i IEP-së mund të rekomandojë një ndihmës kur nxënësi ka nevojë për mbikëqyrje ose mbështetje shtesë për të përfituar në mënyrë të sigurt nga mësimi dhe/ose shërbimet e ndërlihdura. Një ndihmës mund të shërbejë në një nga funksionet e mëposhtme:

- Shëndeti
- Mbështetje për sjelljen
- Orientim dhe lëvizshmëri
- Përdorimi i tualetit:

Meqë mbështetja nga ndihmësit është shumë e drejtpërdrejtë dhe intensive, ekipi i IEP-së do të marrë parasysh qëllimet vjetore që do të çojnë në rritjen e pavarësisë së nxënësit dhe, kur është e mundur, në uljen ose eliminimin e nevojës për ndihmës.

Ndihmës Shëndeti (Health Paraprofessional)

Një ndihmës shëndeti mund të jetë i përshtatshëm kur nevojat mjekësore ose funksionale të një nxënësi e pengojnë atë të marrë pjesë në aktivitetet shkollore dhe/ose e ulin vlerën e tyre arsimore. Kur rekomandohet, ndihmësi shëndetësor do të ndihmojë me nevojat shëndetësore ose mjekësore të identifikuara të nxënësit, si p.sh.:

- Aktivitetet e jetës së përditshme (duke përfshirë kalimin nga karroca te pajisjet ndihmëse, ndihmë gjatë ecjes, ushqyerje me gojë, vëzhgim të marrjes së ushqimit, etj.);
- Monitorimin e nxënësit për shenja ose simptoma specifike të lidhura me gjendjen e tij mjekësore; dhe
- Njoftimin dhe/ose shoqërimin e nxënësit tek infermierja e shkollës për trajtim ose ilaçe.

Ndihmës për mbështetjen e sjelljes (Behavior Support Paraprofessional), (i njohur gjithashtu si “ndihmës për menaxhimin e krizave”)

Një ndihmës për mbështetjen e sjelljes mund të rekomandohet kur një nxënës ka probleme serioze sjelljeje që nuk mund të zgjidhen vetëm përmes një Plani të Ndërhyrjes së Sjelljes (Behavioral Intervention Plan – BIP), edhe pse stafi i shkollës e zbaton atë rregullisht. Nëse fëmija juaj nuk ka ende një BIP, ekipi

i IEP-së do të zhvillojë, me miratimin tuaj, një Vlerësim Funkcional të Sjelljes (Functional Behavioral Assessment – FBA) për të mësuar më shumë rreth sjelljes së tij/saj. Nëse është e nevojshme, më pas do të hartohet një BIP. Nëse rekomandohet një ndihmës për mbështetjen e sjelljes, ai do të ndihmojë për të siguruar sigurinë e nxënësit dhe të të tjerëve. Ndhmësi do të punojë gjithashtu për të ndërtuar aftësinë e nxënësit që të menaxhojë sjelljen e vet në mënyrë sa më të pavarur. Kjo mund të përfshijë:

- Monitorimin dhe mbështetjen e zbatimit të BIP përmes mbledhjes së të dhënave dhe mbështetjen e qëllimeve të sjelljes në IEP; dhe
- Zbatimin e strategjive të menaxhimit të sjelljes.

Ndihmës për Orientim dhe Lëvizshmëri (Orientation and Mobility Paraprofessional)

Një ndihmës për orientim dhe lëvizshmëri (O&M) mund të rekomandohet nga një mësues O&M për nxënësit me dëmtime të shikimit që:

- marrin shërbime arsimore për shikimin dhe mësim në orientim dhe lëvizshmëri; dhe
- vlerësohen se nuk janë të sigurt për të lëvizur në mënyrë të pavarur në shkollë.

Pasi nxënësi të jetë në gjendje të lëvizë në mënyrë të sigurt në mënyrë të pavarur, ekipi i IEP-së do ta reduktojë ose do ta heqë rekomandimin për ndihmësin O&M. Kur rekomandohet, ndihmësi O&M do të ndihmojë nxënësin të zbatojë aftësitë e mësuara gjatë orëve të mësimi të O&M. Kjo mund të përfshijë:

- Përmirësimin e kuptimit të nxënësit për konceptet hapësinore dhe mjedisore dhe/ose përdorimin e informacionit të marrë përmes shqisave për të lëvizur në mënyrë të sigurt;
- Përmirësimin e përdorimit të ndihmave për shikim të pjesshëm dhe/ose kallamit të gjatë për të mbështetur aftësitë e lëvizjes; dhe/ose

- Sigurimin e sigurisë së nxënësit gjatë lëvizjeve në shkollë dhe pjesëmarrjes në klasë.

Një ndihmës për nevojat e tualetit (Toileting Paraprofessional)

Një ndihmës për nevojat e tualetit ofron trajnim për përdorimin e tualetit ose ndihmë gjatë këtij procesi, në varësi të nevojave të nxënësit.

Trajnimi për përdorimin e tualetit (Toilet training) zakonisht është një mbështetje e përkohshme, që ofrohet deri sa nxënësi të jetë në gjendje të përdorë banjën në mënyrë të pavarur. **Ndihma për përdorimin e tualetit (Toileting assistance)** përfshin ndihmën për ta çuar nxënësin në banjë dhe për ta rikthyer në klasë, transferimin nga karroca në tualet, dhe ndihmën për pastrim e larje të duarve, ndër të tjera.

Një ndihmës për nevojat e tualetit mund të rekomandohet kur nxënësi ka nevojë për trajnim dhe/ose ndihmë në këtë fushë, dhe kjo është e vetmja mbështetje që i nevojitet. Nëse fëmija juaj ka tashmë një ndihmës shëndetësor ose për sjelljen, ai ndihmës mund të ofrojë gjithashtu këtë mbështetje kur është e nevojshme. Në disa raste, trajnimi ose ndihma për përdorimin e tualetit mund të ofrohet nga ndihmësit e klasës.

Ndihmës për Transportin (Transportation Paraprofessional)

Një ndihmës për transportin mund të rekomandohet për një nxënës që ka shqetësime të sjelljes, njohjes ose shëndetit që kërkojnë mbështetje të vazhdueshme individuale në autobus, gjatë udhëtimit për në dhe nga shkolla, për të garantuar sigurinë e tij/saj dhe të të tjerëve.

Nëse mendoni se fëmija juaj mund të ketë nevojë për një ndihmës transporti, njoftoni ekipin e IEP-së përpara takimit të IEP-së. Ju mund të kërkohej të paraqisni dokumentacion mjekësor.

Në takimin e IEP-së, ekipi i IEP, përfshirë edhe ju, do të përcaktojë nivelin e mbështetjes që i nevojitet fëmijës tuaj, arsyen pse, si dhe ku, kur dhe si do të ofrohet kjo mbështetje për të përmbushur qëllimet e IEP-së. Ekipi i IEP-së do të shqyrtojë mundësi më pak intensive për të mbështetur fëmijën tuaj dhe një ndihmës do të rekomandohet vetëm nëse opsionet më të lehta nuk janë të përshtatshme për të përmbushur nevojat e fëmijës.

Mbështetjet Për Personelin e Shkollës Në Emër Të Nxënësit:

Mësuesit, ndihmësit, ofruesit e shërbimeve ndërlidhëse ose anëtarë të tjerë të stafit të shkollës mund të kenë nevojë për trajnime për të mbështetur fëmijën tuaj në mënyrën më efektive. Për shembull:

- Një ndihmës mund të ketë nevojë për trajnim mbi ndërhyrjet pozitive të sjelljes për të zbatuar më mirë Planin e Ndërhyrjes së Sjelljes;
- Një mësues mund të ketë nevojë për trajnim në Gjuhën e Shenjave Amerikane për të komunikuar me një nxënë;
- Një mësues mund të ketë nevojë për trajnim mbi përdorimin e pajisjes së teknologjisë ndihmëse të rekomanduar për nxënësin;
- Një ndihmës shëndetësor mund të ketë nevojë për udhëzime nga infermierja e shkollës ose nga mjeku i nxënësit për të kuptuar nevojat shëndetësore të tij/saj;
- Një ndihmës për nevojat e tualetit mund të ketë nevojë për trajnim nga një ofrues shërbimi ndërlidhës për transferime të sigurta të nxënësit midis karrocës dhe tualetit.

Nëse rekomandohen, këto mbështetje për stafin shkollor do të përshtaten sipas nevojave individuale të fëmijës tuaj.

Akomodimet (Lehtësimet) dhe Modifikimet

Akomodimet janë përshtatje të mjedisit, mësimdhënies ose materialeve që u japin nxënësve me aftësi të kufizuara mundësi të barabarta për të marrë pjesë në mësim dhe në vlerësime. Ato janë krijuar për t'u dhënë të gjithë nxënësve kushte të barabarta për sukses. Nëse fëmija juaj ka nevojë për akomodime, ato do të përfshihen në IEP-në e tij/saj. Shembuj të akomodimeve përfshijnë: riformulimin e pyetjeve dhe udhëzimeve, kohë shtesë, mjete ndihmëse për referencë dhe pushime.

Modifikimet ndryshojnë përmbajtjen dhe/ose nivelin e mësimdhënies së kurrikulës. Modifikimet bëhen për nxënës që nuk janë në gjendje të kuptojnë plotësisht përmbajtjen që mëson mësuesi. Një shembull modifikimi është ridizenjimi i një detyre për t'u fokusuar vetëm në pikat më të rëndësishme.

Diskutoni me ekipin e IEP-së së fëmijës tuaj për të përcaktuar nëse akomodimet dhe/ose modifikimet janë të përshtatshme për të.

Transporti i Specializuar (Specialized Transportation)

Shumica e nxënësve me IEP udhëtojnë për në dhe nga shkolla në të njëjtën mënyrë si nxënësit pa IEP. Transporti i specializuar përfshin gjithmonë transport derë më derë (që do të thotë se autobusi ndalon sa më afër shtëpisë së nxënësit) dhe mund të përfshijë gjithashtu akomodime të tjera të nevojshme si ndihmës transporti, infermierë ose mbështetje mjekësore të lidhura me transportin. Ekipi i IEP-së mund të rekomandojë transport të specializuar për fëmijët që kanë nevoja të dokumentuara që ndikojnë në aftësinë e tyre për të udhëtuar drejt ose nga shkolla. Ky rekomandim rishikohet çdo vit.

Nëse mendoni se fëmija juaj mund të ketë nevojë për transport të specializuar, flisni me ekipin e IEP-së së fëmijës tuaj. Ekipi i IEP-së do t'ju ofrojë dokumentet e nevojshme për t'i plotësuar si pjesë e këtij procesi. Kjo mund të përfshijë:

- Autorizim për Zbulimin e Informacionit Mjekësor në Përputhje me HIPAA-n. Kjo plotësohet dhe nënshkruhet nga ju.
- Kërkesë për Akomodime Mjekësore. Kjo plotësohet dhe nënshkruhet nga mjeku i fëmijës tuaj. Ajo duhet të shpjegojë nevojën për transport “derë më derë” dhe çdo akomodim tjetër mjekësor që fëmija juaj mund të ketë.

Një mjek nga Zyra e Shëndetit të Shkollës (Office of School Health – OSH) mund të rishikojë kërkesën tuaj për akomodime të transportit të specializuar. Mjeku i OSH mund të ketë nevojë të diskutojë kërkesat tuaja me mjekun e fëmijës. Mjeku i OSH gjithashtu mund të marrë pjesë në takimin e IEP-së për pjesën ku diskutohet transporti.

Nëse ekipi i IEP-së përcakton që fëmija juaj ka nevojë për transport të specializuar dhe/ose akomodime të transportit të specializuar, kjo do të specifikohet në IEP.

Materiale Arsimore të Përshtatshme (Accessible Education Materials)

Materiale Arsimore të Përshtatshme (AEM) janë libra dhe materiale mësimore që janë përshtatur në një format që mund të përdoret nga nxënësit që nuk mund të përdorin materialet e shtypura standarde për shkak të dëmtimit të shikimit, verbërisë, ose për ndonjë arsye tjetër. Këto formate përfshijnë:

- Braille
- Shkronja të mëdha
- Audio
- Tekst digjital

Nëse mendoni se fëmija juaj ka nevojë për AEM, kontaktoni me shkollën. Stafi i shkollës do të përcaktojë nëse, dhe në çfarë formati, këto materiale do ta ndihmonin fëmijën tuaj. Nëse fëmija juaj ka nevojë për AEM, materialet do të sigurohen në shkollë me kostot e NYCPS.

Edukimi Fizik i Përshtatur

Edukimi Fizik i Përshtatur është një program i posaçëm me aktivitete zhvillimore, lojëra, sporte dhe ushtrime ritmike të përshtatura për interesat, aftësitë dhe kufizimet e fëmijëve që nuk mund të marrin pjesë në mënyrë të sigurt ose të suksesshme në programin e rregullt të edukimit fizik. Fëmija juaj mund të rekomandohet për edukim fizik të përshtatur nëse aftësia e tij/saj e kufizuar ndikon në mundësinë për të kryer aktivitetet e programit të zakonshëm të edukimit fizik.

Vlerësim Alternativ

Vlerësimet alternative përdoren për të vlerësuar arritjet dhe përparimin e nxënësve me aftësi të kufizuara njohëse të rënda që nuk mund të marrin pjesë në testet standarde, edhe me akomodime testimi. Këto masa të vlerësimit:

- U japin nxënësve një mënyrë alternative për të treguar njohuritë dhe aftësitë e tyre
- Matin përparimin e nxënësve drejt arritjes së objektivave akademike
- Ndihmojnë mësuesit dhe specialistët të përshtatin strategjitë dhe mbështetjet mësimore
- Përdoren nga shkollat si pjesë e praktikave të tyre të zakonshme të vlerësimit në klasë

Vlerësimi Alternativ i Shtetit të NY (NYSAA) është pjesë e procesit vjetor të testimit për të gjithë nxënësit e përshtatshëm në klasat 3–12. IEP-ja duhet të përcaktojë nëse fëmija juaj është i përshtatshëm për vlerësime alternative. Nxënësit që marrin pjesë në vlerësime alternative nuk janë të kualifikuar për diplomë të shkollës së mesme.

Viti i Zgjatur Shkollor (Shërbime Arsimore Dymbëdhjetëmujore)

Nëse fëmija juaj ka nevojë të vazhdojë arsimin gjatë verës për të parandaluar rënien e konsiderueshme të aftësive, mund t'i ofrohen shërbime gjatë verës. Rënie e konsiderueshme zakonisht do të thotë që fëmijës do t'i duhej 8 javë ose më shumë për të rifituar njohuritë e humbura pas pushimeve verore. Shërbimet e Vitit të Zgjatur Shkollor (ESY) mund të jenë të ndryshme nga ato që fëmija juaj merr gjatë vitit shkollor dhe përcaktohen në takimin e IEP-së.

Këshillim dhe Trajnim për Prindërit

Nëse ju, prindi, keni nevojë për ndihmë për të kuptuar nevojat e veçanta të fëmijës tuaj, këshillimi dhe trajnimi për prindërit mund t'ju ofrojë informacion për zhvillimin dhe/ose aftësinë e tij/saj të veçantë dhe do t'ju ndihmojë të mbështesni zbatimin e IEP-së së fëmijës tuaj. Ky shërbim rekomandohet nëse fëmija juaj ndjek klasa të posaçme me raport staf-nxënës 8:1+1, 6:1+1, ose 12:1+4, ose nëse fëmija juaj ka autizëm. Këto nuk janë shërbime këshillimi për të rriturit dhe nuk janë të destinuara për të përmbushur nevojat tuaja personale ose arsimore.

Trajnimi për Udhëtime

Shërbimet e trajnimit për udhëtim janë programe afatshkurtra, gjithëpërfshirëse dhe të dizajnuara posaçërisht për t'u mësuar nxënësve të shkollës së mesme me aftësi të kufizuara, përveç verbërisë ose dëmtimeve të shikimit, mënyrën e përdorimit të mjeteve dhe ambienteve të transportit publik në mënyrë të sigurt dhe të pavarur gjatë udhëtimit midis shtëpisë dhe destinacionit të tyre (zakonisht shkolla ose vendi i punës).

Arsimi i Përgjithshëm me Shërbime Deklasifikimi

Nxënësit që nuk kanë më nevojë për shërbime të arsimit të posaçëm deklasifikohen pas një rivlerësimi. Nxënësit që janë deklasifikuar nuk do të kenë më një IEP, por mund të marrin disa shërbime për t'i ndihmuar të kalojnë më lehtë në arsimin e përgjithshëm.

- Mbështetje mësimore
- Modifikime të mësimdhënies
- Akomodimet e Testimit
- Shërbime të Ndërlidhura

Këto shërbime mund të vazhdojnë deri në një vit pas deklasifikimit të fëmijës suaj. Përveç kësaj, nxënësit që janë deklasifikuar kanë të drejtë të vazhdojnë të marrin akomodime në testime, nëse këto janë të përcaktuara në njoftimin e deklasifikimit të IEP-së. Nxënësit që deklasifikohen në klasat 8–12 mund të kenë të drejtë për opsione diplome “Safety Net (Rrjetë Mbrojtëse)”, nëse kjo është shënuar në IEP-në e fundit. Për të mësuar më shumë rreth opsioneve të diplomimit, vizitoni Seksionin 6: Diplomimi për Nxënësit me IEP.

Pas Hartimit të IEP-së: Organizimi i Shërbimeve

Organizimi i Shërbimeve

Para përfundimit të takimit të IEP-së, ekipi i IEP-së do t'ju japë një kopje të printuar të faqes së **Programeve dhe Shërbimeve të Rekomanduara të Arsimit të Posaçëm** nga versioni paraprak i IEP-së.

Duhet të merrni një kopje të versionit përfundimtar të IEP-së brenda dy javësh nga data e takimit. Nëse nuk e keni marrë kopjen e IEP-së brenda dy javësh, kontaktoni ekipin e IEP-së së fëmijës tuaj. Ju gjithashtu do të merrni një **Njoftim Paraprak me Shkrim** në gjuhën tuaj të preferuar, nëse ajo është një nga gjuhët e mbuluara nga NYCPS. Ky Njoftim Paraprak me Shkrim do t'ju informojë për shërbimet që do të marrë fëmija juaj.

Kur NYCPS organizon shërbimet, do të bëhet çdo përpjekje që fëmija juaj të vazhdojë të qëndrojë në shkollën e tij/saj aktuale. Shumica e nxënësve me aftësi të kufizuara mund dhe duhet të ndjekin të njëjtën shkollë që do të ndiqnin nëse nuk do të kishin një aftësi të kufizuar, qoftë kjo shkollë e zonës së banimit apo një shkollë e zgjedhur.

Megjithatë, nëse fëmija juaj do të marrë shërbimin në një vendndodhje tjetër nga ajo ku ndjek shkollën aktualisht, do të merrni një njoftim

të veçantë me emrin dhe adresën e shkollës.

Nëse dëshironi të vizitoni shkollën e rekomanduar, duhet të kontaktoni personin e përmendur në njoftim.

Organizimi i Shërbimeve Ndërlidhëse

Nëse fëmijës suaj i janë rekomanduar shërbime ndërlidhëse, NYCPS do të organizojë ofrimin e tyre. Nëse NYCPS nuk mund t'i sigurojë këto shërbime me stafin e vet ose përmes agjencie me kontratë, mund të lëshohet një **Autorizim për Shërbime Ndërlidhëse (Related Service Authorization – RSA)**. Një RSA ju lejon të zgjidhni një ofrues të pavarur të licencuar përkatës për të ofruar shërbimin. Shërbimet do të ofrohen pa asnjë kosto për ju. Nëse lëshohet një RSA, do të merrni udhëzime se si ta përdorni atë dhe informacion për mënyrën e gjetjes së ofruesve të pavarur të disponueshëm. Një listë e ofruesve të pavarur gjendet në faqen tonë të internetit: <https://www.schools.nyc.gov/special-education/supports-and-services/related-services/finding-an-independent-provider>. Shkolla ose CSE i fëmijës tuaj mund t'ju ndihmojë gjatë këtij procesi. Nëse keni pyetje ose dëshironi ndihmë për të gjetur një ofrues, mund të kontaktoni personin e përmendur në RSA.

Shumica e nxënësve me aftësi të kufizuara mund dhe duhet të ndjekin shkollën që do të ndiqnin nëse nuk do të kishin aftësi të kufizuara.

Organizimi i Shërbimeve të Anglishtes si Gjuhë e Re (ENL)

Nëse fëmijës suaj i janë rekomanduar **Shërbime të Anglishtes si Gjuhë e Re (ENL)**, NYCPS do të caktojë një mësues të arsimit publik (DOE ENL) për t'i ofruar këto shërbime. Nëse nuk ka një mësues DOE ENL të disponueshëm, do të lëshohet një Autorizim për Shërbime ENL (ENL Authorization). Ky autorizim ju lejon të zgjidhni një ofrues të pavarur të licencuar për ENL, pa asnjë kosto për ju. Autorizimi ENL do të përcaktojë shpeshësinë dhe kohëzgjatjen e shërbimeve. Do të merrni gjithashtu informacion mbi kontaktet në NYCPS për ndihmë në rast se keni pyetje ose nuk mund të gjeni një ofrues të disponueshëm.

Organizimi i Transportit

Shumica e nxënësve me IEP udhëtojnë për në dhe nga shkolla në të njëjtën mënyrë si nxënësit pa IEP. Nëse fëmija juaj ndjek shkollën e lagjes, mund të ecë deri në shkollë. Në varësi të distancës nga shtëpia, fëmija juaj mund të marrë një MetroCard të qytetit të Nju Jorkut për transport publik ose të përdorë transport me autobus nga stacioni në shkollë. Faqja e internetit e Zyrës së Transportit të Nxënësve (Office of Pupil Transportation) <http://www.optnyc.org/home/default.htm> ofron më shumë informacion për kriteret e pranueshmërisë.

Ekipi i IEP-së së fëmijës tuaj do të marrë gjithashtu në konsideratë nëse ai/ajo ka nevojë për transport “derë më derë” për shkak të aftësisë së kufizuar. Kjo quhet *transport i specializuar*. Nëse ekipi i IEP-së përcakton

që fëmija juaj ka nevojë për këtë lloj transporti, kjo do të shënohet në IEP. Organizimi i këtij shërbimi me autobus mund të zgjasë deri në pesë ditë. Zyra e Transportit të Nxënësve (OPT) do t'ju njoftojë me shkrim për datën kur do të fillojë shërbimi i autobusit. Nëse nuk merrni asnjë informacion nga OPT, telefononi në linjën e ndihmës 718-392-8855 për asistencë. Për më shumë informacion mbi transportin e specializuar dhe akomodimet përkatëse, shihni **Transport i Specializuar** në Seksionin 4: Programi Arsimit i Personalizuar (IEP).

Pëlqimi i Prindit për Shërbime të Arsimit të Posaçëm

Nëse fëmija juaj nuk ka marrë më parë shërbime të arsimit të posaçëm, do t'ju kërkohet leja me shkrim për të filluar shërbimet. Do t'ju kërkohet të tregoni pëlqimin tuaj për shërbimet e arsimit të posaçëm në fund të **Njoftimit Paraprak me Shkrim** dhe ta dërgoni në adresën e listuar. Nëse nuk jepni pëlqimin, fëmija juaj do të mbetet në arsimin e përgjithshëm pa shërbimet e rekomanduara. Pasi të marrim pëlqimin tuaj, do të organizojmë shërbimet e rekomanduara.

Nxënësit që tashmë marrin shërbime të Arsimit të Posaçëm

Nëse fëmija juaj tashmë merr shërbime të arsimit të posaçëm, pëlqimi juaj nuk kërkohet përsëri.

Njoftimi Paraprak me Shkrim do të përmbajë çdo ndryshim në shërbimet e rekomanduara. Shërbimet e rekomanduara do të organizohen brenda afatit të përcaktuar në Njoftimin Paraprak me Shkrim

Nëse nuk pajtoheni me shërbimet e rekomanduara në Njoftim Paraprak me Shkrim ose në IEP, kontaktoni ekipin e IEP-së së fëmijës tuaj për të zgjidhur çështjen. Nëse nuk arrihet marrëveshje, ju keni të drejtë të kërkonti Ndërmjetësim (Mediation) ose një Seancë të Paanshme (Impartial Hearing). Mund të kërkonti **Ndërmjetësim** ose një **Seancë Dëgjimore të Paanshme**. Këto mbrojtje janë të shpjeguara në Seksionin 8: Marrja e Mbështetjes.

Tërheqja e Pëlqimit për Shërbimet e Arsimit të Posaçëm

Në çdo kohë pasi të keni dhënë pëlqimin për shërbimet e arsimit të posaçëm, mund ta tërhiqni pëlqimin për shërbimet e arsimit të posaçëm të përcaktuara në IEP-in e fëmijës tuaj. Kërkesa duhet të jetë me shkrim. Megjithatë, nëse e tërhiqni pëlqimin, po tërhiqni pëlqimin për të gjitha shërbimet e arsimit të posaçëm dhe shërbimet e ndërlidhura të përcaktuara në IEP-in e fëmijës tuaj. Kjo do të thotë se fëmija juaj nuk do të marrë asnjë nga shërbimet ose përshtatjet e tij, përfshirë transportin e specializuar, teknologjinë ndihmëse, modifikimet e programeve, përshtatjet në testime ose të drejtën për vlerësim alternativ. Përveç kësaj, nëse e tërhiqni pëlqimin, fëmija juaj nuk do të ketë më të drejtë për mbrojtjet disiplinore për nxënësit me aftësi të kufizuara (përfshirë **Rishikimet e Përcaktimit të Shfaqjes (Manifestation Determination Reviews – MDRs)**). Për më shumë informacion mbi mbrojtjet disiplinore për nxënësit me aftësi të kufizuara, shihni **Fjalorthin e Termave** ose Njoftimin për Mbrojtjet Procedurale në <https://www.schools.nyc.gov/special-education/help/your-rights>. Nuk mund ta tërhiqni pëlqimin vetëm për një pjesë të shërbimeve të arsimit të posaçëm dhe të ndërlidhura.

Nëse nuk pajtoheni me të gjitha ose disa nga rekomandimet e IEP-it, por nuk dëshironi

të tërhiqni pëlqimin për ofrimin e shërbimeve të arsimit të posaçëm, duhet të kontaktoni ekipin IEP të fëmijës tuaj. Nëse nuk mund të arrini një marrëveshje, mund të përdorni procedurat ligjore të Ndërmjetësimit ose Seancës Dëgjimore të Paanshme të përshkruara në Seksionin 8: Marrja e Mbështetjes.

Ekipi IEP **nuk** mund të përdorë procedurat e ndërmjetësimit ose të seancës dëgjimore të paanshme për të kërkuar që shërbimet t'i ofrohen fëmijës tuaj pa pëlqimin tuaj.

Pëlqimi për Faturimin e Medicaid

Familjeve të të gjithë fëmijëve me IEP, NYCPS do t'u kërkojë të nënshkruajnë një pëlqim që lejon departamentin të faturojë Medicaid për të mbuluar një pjesë të kostos së shërbimeve të arsimit të posaçëm. Të gjitha familjet ftohen t'i nënshkruajnë këto formularë, pavarësisht statusit të tyre në Medicaid. Kjo nuk ka asnjë ndikim tek familja, përveçse që sistemi shkollor do të ketë më shumë fonde për të shërbyer fëmijët me IEP.

Nëse familja juaj përfiton nga Medicaid, mbulimi juaj nuk do të anulohet, kufiri jetësor i mbulimit nuk do të ulet dhe shërbimet që merr familja juaj nuk do të preken në asnjë mënyrë. Nuk kërkohet që fëmija juaj të jetë i regjistruar në Medicaid për të marrë shërbimet e përcaktuara në IEP.

Afatet për Vendosjen

Zakonisht, NYCPS ka detyrimin t'i sigurojë fëmijës suaj një vendosje sipas rekomandimit në IEP si më poshtë:

- Për referimet fillestare (herën e parë) në arsimin e posaçëm, fëmija juaj do të marrë një vendosje brenda 60 ditëve shkollore nga data kur ju keni dhënë pëlqimin për vlerësim.

- Nëse fëmija juaj tashmë po merr shërbime të arsimit të posaçëm, ai/ajo do të marrë një vendosje brenda 60 ditëve shkollore nga data e referimit për rivlerësim.

Megjithatë, nëse ju keni vonuar pa arsye procesin e vlerësimit, referimit dhe/ose vendosjes, ky afat mund të ndryshohet.

Letra P-1

Nëse fëmija juaj rekomandohet për një klasë të posaçme dhe nuk keni marrë një ofertë vendosjeje brenda afateve të përcaktuara, mund të merrni një **Letër P-1**.

Një Letër P-1 ju jep të drejtën ta regjistroni fëmijën tuaj në një program të përshtatshëm të arsimit të posaçëm në një shkollë jopublike ditore të miratuar nga Departamenti i Arsimit të Shtetit të Nju Jorkut (NYSED). Për atë vit shkollor, kjo vendosje do të realizohet me shpenzimet e NYCPS-s. Një listë e shkollave jopublike të miratuara nga NYSED do të bashkëngjitet me njoftimin.

Nëse keni pyetje për këtë proces ose keni nevojë për ndihmë, duhet të kontaktoni përfaqësuesin e përmendur në fund të Letrës P-1.

Diplomimi për Nxënësit me IEP

Diplomimi nga Shkolla e Mesme

Të gjithë nxënësit, përfshirë ata me aftësi të kufizuara, inkurajohen të punojnë për të arritur opsionin më të lartë të diplomës që është i mundur. Pasi fëmija juaj të fillojë shkollën e mesme, ju duhet të bashkëpunoni ngushtë me të, me këshilltarin arsimor dhe mësuesit për të planifikuar dhe ndjekur përparimin akademik dhe arritjet personale, me qëllim që të maksimizoni mundësitë e fëmijës tuaj pas përfundimit të shkollës së mesme. Më poshtë gjendet një përmbledhje e diplomave të shkollës së mesme dhe e çertifikatave të diplomimit që janë të disponueshme për nxënësit me aftësi të kufizuara. Për informacionin më të përditësuar mbi kërkesat për diplomim, ju lutemi vizitoni: <https://www.schools.nyc.gov/school-life/rules-for-students/graduation-requirements>.

Opsionet për Diplomim

Në shtetin e Nju Jorkut, studentët mund të fitojnë tre lloje diplomash:

1. Një Diplomë Regents
2. Diplomë Regents e Avancuar
3. Diplomë Lokale

Të gjitha këto janë diploma të vlefshme të shkollës së mesme. Diploma Regents e Avancuar u jep nxënësve mundësinë të tregojnë aftësi shtesë në matematikë, shkencë dhe gjuhë të tjera përveç anglishtes.

Për të marrë një diplomë, nxënësit duhet të fitojnë një numër të caktuar kreditesh mësimore dhe të kalojnë disa provime Regents të caktuara. Të gjithë nxënësit mund t'i përsërisin provimet Regents më shumë se një herë. Nëse mendoni se fëmija juaj nuk është në rrugën e duhur për t'u diplomuar, ju lutemi flisni menjëherë me këshilltarin arsimor të shkollës suaj.

Provimet

Nxënësit duhet të kalojnë pesë provime Regents për të marrë një Diplomë Regents, ose katër provime Regents dhe një provim ose certifikim tjetër të miratuar (i njohur ndryshe si opsioni 4+1). Të gjithë nxënësit duhet të fitojnë 44 kredite për të marrë diplomën.

Nxënësit me aftësi të kufizuara mund të marrin një Diplomë Lokale përmes opsioneve të Safety Net (Rrjetë Mbrojtëse). Një nga opsionet e Safety Net (Rrjetë Mbrojtëse) u lejon nxënësve me aftësi të kufizuara të diplomohen me një Diplomë Lokale duke marrë nota të ndryshme në provime.

Nxënësit mund të marrin një Diplomë Regents të Avancuar duke kaluar provime shtesë Regents.

Flisni me këshilltarin arsimor dhe ekipin IEP të fëmijës suaj për të mësuar më shumë mbi provimet Regents dhe mundësitë e tjera të fleksibilitetit në testime. Për më shumë informacion, vizitoni <https://www.schools.nyc.gov/school-life/rules-for-students/graduation-requirements>.

Çertifikatat e Diplomimit

Përveç opsioneve të diplomave të përshkruara më sipër, nxënësit me IEP mund të fitojnë këto çertifikata diplomimi:

- Çertifikata e Zhvillimit të Karrierës dhe Studimeve Profesionale (Career Development and Occupational Studies – CDOS)
- Çertifikata e Aftësive dhe Arritjeve (Skills and Achievement Commencement Credential)

Çertifikata e Zhvillimit të Karrierës dhe Studimeve Profesionale (CDOS) është krijuar për të njohur zotërimin e aftësive të gatishmërisë për karrierë që përcaktohen në standardet e të mësuarit të CDOS të Shtetit të Nju Jorkut. Nxënësit e shkollës së mesme që marrin pjesë në mundësi mësimore të bazuara në punë dhe/ose në klasa të arsimit profesional dhe teknik (CTE) janë më mirë të përgatitur për jetën pas përfundimit të shkollës së mesme. Këto përvoja ndihmojnë nxënësit të përcaktojnë karrierat dhe interesat e tyre të ardhshme dhe shpesh janë një pjesë kyçe e një programi akademik sfidues.

Përvojat e zhvillimit të karrierës plotësojnë, por nuk zëvendësojnë, një program të pasur akademik. **Të gjithë nxënësit** mund të fitojnë çertifikatën CDOS përveç diplomës (përfshirë nxënësit pa IEP). Çertifikata CDOS mund të përdoret gjithashtu si opsioni “+1” nëse një nxënës ka kaluar 4 provime Regents, duke plotësuar kështu kërkesat e testimit për diplomim.

Çertifikata e Aftësive dhe Arritjeve (Skills and Achievement Commencement Credential – SACC) njeh aftësitë, pikat e forta dhe nivelin e pavarësisë së nxënësve në fushat akademike, në zhvillimin e karrierës dhe në aftësitë themelore që nevojiten për jetën, të mësuarit dhe punën pas përfundimit të shkollës. Vetëm nxënësit me aftësi të rënda të kufizuara që marrin pjesë në Vlerësimin Alternativ të Shtetit të Nju Jorkut (NYSAA) janë të kualifikuar për SACC. SACC kërkon të paktën 12 vite arsimim (pa përfshirë kopshtin).

Çertifikata CDOS dhe SACC *nuk* janë të barasvlershme me një diplomë të shkollës së mesme. Ato nuk kërkojnë që nxënësit të

fitojnë kredite apo të kalojnë provime. Në vend të kësaj, CDOS dhe SACC u japin mundësi nxënësve të zhvillojnë dhe të tregojnë zotërimin e aftësive që mund t'i ndihmojnë të kenë sukses në përvoja pune pas shkollës së mesme. Kur një nxënës diplomohet vetëm me çertifikatën CDOS ose SACC (në vend të një diplome të shkollës së mesme), ai nxënës nuk ka garanci

punësimi për pozicione që kërkojnë diplomë dhe nuk kualifikohet për t'u futur në ushtri apo në shumë kolegje dhe institucione pas-sekondare. Nxënësit që marrin këto çertifikata kanë të drejtë të vazhdojnë shkollimin derisa të marrin diplomën e shkollës së mesme ose deri në fund të vitit shkollor kur mbushin 21 vjeç (cilado të vijë e para).

Kërkesat për Diplomim

Për të marrë diplomën, nxënësit duhet të fitojnë 44 kredite.

8 Anglisht kredite	8 Studime Sociale kredite	4 në Historinë Botërore 2 në Historinë e SHBA, 1 në Qeveri dhe 1 në Ekonomi
6 Matematikë Kredite (të paktën 2 kredite në Matematikën e Avancuar)	6 Shkencë kredite (minimumi 2 në Shkenca të Jetës dhe 2 në Shkenca Fizike)	2 Gjuhë tjetër përveç anglishtes (6 kredite për diplomën Regents të Avancuar)
2 Arte kredite	4 Edukimi Fizik kredite	1 Shëndeti kredit
7 Me Zgjedhje kredite (3 kredite për diplomën Regents të Avancuar)		

Një nxënës me aftësi të kufizuara mund të përjashtohet nga kërkesa për gjuhë të tjera përveç anglishtes nëse në IEP të tij/saj është përcaktuar se kjo kërkesë nuk është e përshtatshme për shkak të aftësisë së kufizuar.

Jeta Pas Shkollës së Mesme — Kolegji, Karriera dhe Planifikimi Pas-shkollor

Ne duam të sigurohemi që të gjithë nxënësit të marrin një arsim që u jep mundësi sa më të mëdha për kolegji, karrierë dhe jetesë të pavarur pas shkollës së mesme. Planifikimi gjatë shkollës së mesme të ulët dhe të lartë do të ndihmojë që fëmija juaj të ketë sa më shumë mundësi në të ardhmen. Është e rëndësishme që nxënësit dhe prindërit të kuptojnë se si lëndët dhe provimet e marra gjatë shkollës së mesme të ulët dhe të lartë lidhen me qëllimet e nxënësit për jetën pas shkollës së mesme. Të gjithë nxënësit, përfshirë ata me aftësi të kufizuara, inkurajohen të punojnë drejt opsionit më të lartë të diplomës që u është i mundshëm. Pasi fëmija juaj të fillojë shkollën e mesme, ju duhet të bashkëpunoni ngushtë me të, me këshilltarin arsimor dhe mësuesit për të planifikuar dhe ndjekur përparimin akademik dhe arritjet personale. Gjatë vitit të parë të shkollës së mesme të fëmijës suaj, diskutoni opsionet e diplomës me ekipin IEP. Si prind, pjesëmarrja juaj në planifikimin e tranzicionit është thelbësore për suksesin e fëmijës suaj. Ju do të punoni me stafin e shkollës së fëmijës suaj për të krijuar një plan tranzicioni që pasqyron qëllimet, dëshirat dhe aftësitë e fëmijës suaj.

Para se të diplomohet fëmija juaj nga shkolla e mesme, do të merrni një njoftim me shkrim që përcakton diplomën ose çertifikatën që do të marrë fëmija juaj dhe që ju informon se pas diplomimit ai/ajo nuk do të jetë më i/e kualifikuar për të marrë një FAPE. Nëse fëmija juaj e përfundon shkollën e mesme vetëm me Çertifikatën e Zhvillimit të Karrierës dhe Studimeve Profesionale (CDOS) ose me

Çertifikatën e Aftësive dhe Arritjeve, do të marrë një garanci me shkrim që tregon se ai/ajo ka të drejtë të ndjekë shkollën deri në fund të vitit shkollor kur mbush 21 vjeç. Për informacionet më të përditësuara mbi kërkesat për diplomim dhe burime të tjera të dobishme për planifikimin e rrugëtimit të fëmijës suaj në shkollën e mesme të ulët dhe të lartë, ju lutemi vizitoni <https://www.schools.nyc.gov/school-life/rules-for-students/graduation-requirements>.

Planifikimi i Tranzicionit

Planifikimi i tranzicionit është procesi që siguron që nxënësit me IEP të jenë të përgatitur për jetën pas shkollës së mesme. Qëllimi i tij është të krijojë një strukturë bazë për përgatitjen e fëmijës suaj për të jetuar, punuar dhe marrë pjesë në jetën e komunitetit sa më plotësisht dhe në mënyrë të pavarur. Gjatë këtij procesi, ju, fëmija juaj, stafi i shkollës, anëtarë të familjes dhe/ose organizata komunitare ndani informacion, bini dakord për qëllime dhe krijoni një plan për jetën e fëmijës suaj pas shkollës së mesme. Bazuar në pikat e forta, preferencat dhe interesat e fëmijës suaj, përcaktohen aktivitete dhe shërbime që do ta ndihmojnë atë të arrijë qëllimet e veta. Këto quhen **Grupi i Koordinuar i Aktiveteve të Tranzicionit**. Procesi zyrtar i planifikimit të tranzicionit fillon në vitin kur fëmija juaj mbush 12 vjeç (ose më herët, nëse është e përshtatshme), kur zhvillohet vlerësimi i parë profesional. Planifikimi dhe shërbimet e tranzicionit janë një proces i vazhdueshëm që

zgjat gjatë gjithë përvojës arsimore të fëmijës suaj dhe përfundon me një **Përmbledhje të Daljes së Nxënësit**.

Për informacion më të detajuar rreth planifikimit të tranzicionit, lexoni Udhëzuesin Familjar për Planifikimin e Tranzicionit: Përgatitja e Nxënësve me IEP për Jetën Pas Shkollës së Mesme në www.schools.nyc.gov/specialeducation.

Përmbledhje e Kërkesave për Shërbimet e Tranzicionit

Ligjet dhe rregulloret federale dhe shtetërore mbrojnë të drejtat e fëmijëve me aftësi të kufizuara dhe të familjeve të tyre, për të siguruar që të gjithë nxënësit me aftësi të kufizuara të kenë akses në një FAPE. Këto ligje dhe rregullore përcaktojnë disa standarde që lidhen me planifikimin e tranzicionit për nxënësit me aftësi të kufizuara. Ja disa gjëra që garantohen nga ligji federal dhe/ose ai shtetëror:

- Një vlerësim profesional duhet të përfundohet për nxënësit me aftësi të kufizuara gjatë vitit kur nxënësi mbush 12 vjeç. Për të mësuar më shumë rreth vlerësimeve profesionale, shihni seksionin **Vlerësimet e Tranzicionit dhe Profesionale (Transition and Vocational Assessments)** më poshtë.
- Duke filluar nga mosha 14 vjeç, ekipi IEP do të fillojë të marrë në konsideratë qëllimet e fëmijës suaj për jetën pas shkollës së mesme. Këto quhen **qëllime të matshme pas-shkollëre**. Këto qëllime fokusohen në arsim, punësim dhe aftësi për jetesë të pavarur (kur është e nevojshme). Në të njëjtën kohë, ekipi IEP do të fillojë të përcaktojë aktivitetet që do ta ndihmojnë fëmijën tuaj të arrijë këto qëllime pas-shkollëre. Këto quhen **grupi i koordinuar i aktiviteteve të tranzicionit**. Për të mësuar

më shumë, lexoni seksionin **Tranzicioni dhe Programi Arsimor i Personalizuar (IEP)**.

- Kur ekziston një agjenci që mund të jetë përgjegjëse për ofrimin ose financimin e shërbimeve pas-shkollëre, ekipi IEP do të kërkojë pëlqimin tuaj për të ftuar një përfaqësues të asaj agjencie në çdo takim IEP ku do të diskutohet tranzicioni. Mund të mësoni më shumë për disa nga këto agjenci në seksionin e Burimeve në tabelën **Agjencitë e Shërbimeve të Tranzicionit dhe Sistemet e Shërbimeve për të Rritur**.
- Fëmija juaj duhet të ftohet në takimin IEP për të diskutuar Shërbimet e Tranzicionit. Si një anëtar thelbësor i ekipit IEP, ai/ajo do të ketë mundësinë të diskutojë pikat e forta, preferencat dhe interesat e veta. Nëse nxënësi nuk mund të marrë pjesë në takim, ekipi IEP duhet të sigurojë që preferencat dhe interesat e tij/saj të merren parasysh dhe të pasqyrohen në IEP.

Vlerësimet e Tranzicionit dhe Vlerësimet Profesionale

Vlerësimet e Tranzicionit dhe Vlerësimet Profesionale ndihmojnë fëmijën tuaj të mendojë për atë që dëshiron të bëjë pas shkollës së mesme dhe si mund ta arrijë atë. Ato përdoren për të mbledhur informacion mbi aftësitë, preferencat, sjelljet dhe interesat e fëmijës tuaj me qëllim identifikimin e qëllimeve të ardhshme arsimore, personale, komunitare dhe profesionale. Përveç kësaj, ato ndihmojnë ekipin IEP të krijojë një IEP dhe një plan tranzicioni cilësor për fëmijën tuaj.

Vlerësimet e tranzicionit fokusohen në interesat, preferencat dhe aftësitë e punës së fëmijës tuaj. Ato ofrojnë informacione thelbësore që ndihmojnë në përcaktimin e qëllimeve të fëmijës suaj për jetën pas shkollës së mesme.

Vlerësimet profesionale janë një lloj vlerësimi tranzicioni. Vlerësimet profesionale ndihmojnë ju, fëmijën tuaj dhe shkollën të merrni vendime të rëndësishme për planifikimin e së ardhmes së fëmijës tuaj bazuar në pikat e forta, interesat dhe dëshirat e tij/saj. Ato ndihmojnë gjithashtu mësuesit të kuptojnë se si funksionon fëmija juaj aktualisht në lidhje me mundësitë e ardhshme të karrierës. Këto vlerësime fokusohen në identifikimin e nivelit të aftësive, njohurive dhe mbështetjeve që fëmija juaj ka nevojë.

Të gjitha këto vlerësime janë krijuar për të mbështetur idenë e “vetëpërcaktimit”. Vetëpërcaktimi do të thotë që fëmija juaj ka të drejtë të ketë zë në përcaktimin e rrugës së tij/saj, veçanërisht në lidhje me arsimin dhe trajnimin, punësimin dhe aftësitë për jetesë të pavarur.

Vlerësimet profesionale mund të jenë formale ose joformale.

Vlerësimet joformale mund të përfshijnë intervista, pyetësorë, vëzhgime, inventarë të interesave, vlerësime të preferencave dhe inventarë të planifikimit të tranzicionit. Vlerësimi joformal që përdoret varet nga mosha dhe aftësitë e fëmijës tuaj.

Vlerësimet formale përfshijnë teste të aftësive, teste arritjesh dhe teste të standardizuara. Rezultatet e këtyre vlerësimeve

përfshijnë krahasime me nxënës të tjerë të së njëjtës moshë me fëmijën tuaj. Vlerësimet formale përdoren ndonjëherë kur vlerësimet joformale nuk japin informacion të mjaftueshëm për shkollat që të krijojnë një plan tranzicioni cilësor për fëmijën tuaj.

Duke filluar nga viti kalendarik kur fëmija juaj mbush 12 vjeç, ju, fëmija juaj dhe anëtarë të tjerë të ekipit të planifikimit do të filloni procesin e vlerësimit të tranzicionit përmes zhvillimit të vlerësimeve profesionale. Nëse fëmija juaj është më i madh se 12 vjeç kur merr IEP-në e tij/saj të parë, atëherë vlerësimi profesional do të përfundohet në atë kohë.

Niveli i Vlerësimi Profesional

Niveli i Vlerësimi Profesional është një vlerësim joformal që përfshin tre pjesë — një pjesë të nxënësit, një pjesë të prindit dhe një pjesë të mësuesit. Rishikimi i dokumenteve shkollore është gjithashtu pjesë e këtij vlerësimi. Ky vlerësim mbledh informacion për interesat, preferencat dhe qëllimet e fëmijës suaj për jetën pas diplomimit, duke përfshirë punësimin, arsimin ose trajnimin e ardhshëm. Vlerësimi Profesional i Nivelit i përditësohet sipas nevojës përpara çdo takimi IEP.

Si prind, kontributi juaj është shumë i rëndësishëm në procesin e vlerësimit të tranzicionit. Sigurohuni që të jepni mendimin tuaj në Vlerësimin Profesional të Nivelit i dhe në çdo takim IEP ku këto vlerësime diskutohen.

Niveli II Vlerësimi Profesional

Nëse ekipi IEP vendos që nevojitet më shumë informacion, mund të rekomandohet një Vlerësim Profesional i Nivelit II. Një Vlerësim Profesional i Nivelit II ndihmon në përcaktimin e nivelit të aftësive, forcave dhe interesave profesionale të nxënësit. Është një vlerësim formal që përdor instrumente të standardizuara për të testuar aftësitë dhe kompetencat. Ai mund të përfshijë

**Vlerësimet e
tranzicionit fokusohen
në interesat,
preferencat dhe
aftësitë e punës
së fëmijës tuaj.**

një inventar interesash dhe informacione të detajuara mbi perceptimin, aftësitë motorike (lëvizëse), hapësinore, verbale dhe/ose numerike, vëmendjen dhe/ose stilin e të mësuarit të fituara përmes një vlerësimi formal.

Niveli III Vlerësimi Profesional

Një vlerësim profesional situatë (situational vocational assessment), i quajtur ndonjëherë edhe Vlerësim Profesional i Nivelit III, mund të kryhet kur nxënësi merr pjesë në një përvojë reale ose të simuluar pune ose ka një punë. Përvojat e të mësuarit përmes punës përfshijnë praktikën me pagesë ose pa pagesë, shërbimet komunitare dhe punën vullnetare, si dhe punësimin me pagesë. Në një vlerësim profesional situatë, nxënësi vëzhgohet ndërsa kryen detyra të lidhura me punën. Më pas, ai/ajo merr komente (feedback) për të ndihmuar në përmirësimin e aftësive dhe për të siguruar sukses në përvojat

e punës aktuale dhe të ardhshme. Vlerësimi Profesional i Nivelit III mund të ofrojë informacion të dobishëm për të mbështetur suksesin e nxënësit në vendin e punës.

Tranzicioni dhe Programi Arsimor i Personalizuar (IEP)

Më poshtë shpjegohen seksionet e IEP-së që janë më të rëndësishme për planifikimin e tranzicionit. Megjithatë, informacioni i mbledhur nga vlerësimet profesionale do të merret parasysh në të gjithë procesin e IEP-së.

Opsionet e diplomimit diskutohen dhe planifikohen gjatë takimeve IEP. Është e rëndësishme të kujtohet se kriteret e promovimit, lëndët që ndjek një nxënësi dhe nëse ai/ajo merr pjesë në vlerësime standarde apo alternative ndikojnë drejtpërdrejt në opsionet e diplomimit që i ofrohen nxënësit. Këta faktorë duhet të merren parasysh në çdo takim të IEP-së për të siguruar që nxënësi është në rrugën e duhur për të arritur qëllimet e tij pas-shkollore. Për informacionet më të përditësuara mbi opsionet dhe kërkesat për diplomim, vizitoni <https://www.schools.nyc.gov/school-life/rules-for-students/graduation-requirements>.

Qëllimet e Matshme Pas-shkollore

Në IEP-në e fëmijës suaj do të përfshihen qëllime të matshme pas-shkollore duke filluar nga mosha 14 vjeç (ose më herët, nëse është e përshtatshme). Qëllimet e matshme pas-shkollore tregojnë se çfarë dëshiron të bëjë ose të arrijë fëmija juaj pas shkollës së mesme. Këto qëllime formohen pjesërisht nga informacionet e mbledhura gjatë vlerësimeve të tranzicionit dhe atyre profesionale. Gjatë takimit të IEP-së, ekipi IEP – që përfshin ju dhe fëmijën tuaj (kur diskutohet tranzicioni) – do të shqyrtojë këto vlerësime dhe qëllimet pas-shkollore të fëmijës tuaj. Është e rëndësishme të kuptohet që qëllimet e fëmijës suaj për pas shkollës së mesme

mund të ndryshojnë disa herë ndërsa zhvillohen interesat e tij/saj. Për këtë arsye, qëllimet pas-shkollore rishikohen dhe përditësohen çdo vit, së bashku me pjesën tjetër të IEP-së. Qëllimet e matshme pas-shkollore mund të jenë në fushat e:

- Arsimit ose trajnimit
- Punësimit
- Jetesës së pavarur (nëse është e nevojshme)

Qëllimet Vjetore

Qëllimet vjetore përshkruajnë se çfarë pritet që fëmija juaj të arrijë brenda një viti. Këto qëllime janë në përputhje me aftësitë akademike, shoqërore dhe fizike që fëmija juaj ka nevojë për të përmbushur qëllimet e jetës pas shkollës së mesme. Të dyja, si qëllimet e matshme pas-shkollore ashtu dhe qëllimet vjetore zhvillohen bazuar në cilësitë dhe nevojat individuale të fëmijës suaj dhe lidhen me interesat dhe dëshirat e tij/saj për jetën pas shkollës së mesme.

Shembuj të Qëllimeve

Ndërsa qëllimet vjetore përqendrohen te ajo që fëmija juaj do të arrijë brenda një viti shkollor, qëllimet e matshme pas-shkollore fokusohen te ajo që fëmija juaj do të bëjë pas shkollës së mesme. Çdo fëmijë është ndryshe, dhe kështu janë edhe planet e tyre për jetën pas shkollës së mesme. Më poshtë është një shembull i një plani unik pas-shkollor me qëllime vjetore dhe pas-shkollore mbështetëse.

Shembull: Nëse Nxënësi A dëshiron të drejtojë kamionë komercialë pas shkollës së mesme, ai/ajo duhet të mësojë aftësitë e nevojshme për të kaluar testin për licencën e drejtimit të automjeteve komerciale. Qëllimi vjetor

i Nxënësit A do të mbështesë qëllimin e tij pas-shkollor për t'u bërë drejtues kamioni.

***Qëllimi i Matshëm Pas-Shkollor:** Pas diplomimit nga shkolla e mesme, Nxënësi A do të sigurojë një punë me kohë të plotë si drejtues kamioni në distanca të gjata.*

***Qëllimi Vjetor:** Nxënësi A do të përcaktojë kuptimin e fjalëve dhe frazave siç përdoren në një tekst joletrar me 75% saktësi në 3 nga 4 përpjekje, të matur përmes shpjegimit verbal.*

Grup i Koordinuar i Aktiviteteve të Tranzicionit

Grupi i Koordinuar i Aktiviteteve të Tranzicionit përbëhet nga aktivitete dhe shërbime që do ta ndihmojnë fëmijën tuaj të fitojë aftësitë e nevojshme për të përmbushur qëllimet e veta. Në IEP-në e fëmijës suaj, këto aktivitete të tranzicionit me grup të koordinuar fillojnë të merren në konsideratë nga mosha 14 vjeç (ose më herët, nëse është e përshtatshme). Aktivitetet dhe shërbimet bazohen në nevojat, pikat e forta, preferencat dhe interesat individuale të fëmijës tuaj. Për secilin aktivitet, përcaktohet personi ose institucioni përgjegjës për zhvillimin e tij, zakonisht shkolla ose një agjenci tjetër.

Grupi i Koordinuar i Aktiviteteve të Tranzicionit ndahet në gjashtë kategori:

- Instruksion
- Shërbime të Ndërlidhura
- Eksperiencat në komunitet
- Zhvillimi i punësimit dhe objektivave të tjera pas shkollës për jetën si i rritur
- Fitimi i aftësive për jetesën e përditshme (nëse është e zbatueshme)⁴
- Vlerësimi funksional profesional (nëse është e zbatueshme)

4 Shihni shpjegimin nga NYSED mbi zhvillimin e aftësive për jetesë të përditshme <https://www.nysed.gov/special-education/transition-school-post-school-students-disabilities>.

Roli në Planifikimin e Tranzicionit

Më poshtë shpjegohet roli i secilit anëtar të ekipit IEP në procesin e planifikimit të IEP-së, në lidhje me planifikimin e tranzicionit. Përveç kësaj, të gjitha shkollat e mesme të ulëta dhe të larta në NYC janë të detyruara të caktojnë një Udhëheqës të Ekipit të Tranzicionit për të ndihmuar në drejtimin dhe udhëheqjen e ekipit, me qëllim që të sigurohet që nevojat e tranzicionit të nxënësve të plotësohen dhe që ata të jenë në rrugën drejt suksesit pas-shkollor.

Nxënësi

- Mëson rreth procesit të planifikimit të tranzicionit
- Plotëson pjesën e tij të vlerësimeve profesionale
- Eksploron interesat dhe mundësitë e mundshme të karrierës ose trajnimit profesional
- Zhvillon aftësi për vetë-përfaqësim (për shembull, mëson të shprehë interesat, preferencat dhe qëllimet e tij/saj)
- Reflekton mbi pikat e forta dhe nevojat për të përcaktuar opsionet më të përshtatshme të diplomimit
- Identifikon lëndët e përshtatshme së bashku me këshilltarin e karrierës dhe/ose këshilltarin shkollor
- Mëson rreth aftësisë së tij/saj dhe mënyrave për të marrë mbështetje pas shkollës së mesme, nëse është e përshtatshme
- Merr pjesë aktivisht në takimet e IEP-së
- Bën pyetje në lidhje me kërkesat për diplomim, opsionet e diplomës dhe çdo temë tjetër të rëndësishme.

Prindi/Kujdestari

- Mëson rreth procesit të planifikimit të tranzicionit
- Ndan vëzhgime, mendime dhe shqetësime rreth pikave të forta, nevojave dhe preferencave të fëmijës suaj me shkollën dhe ekipin IEP

- Plotëson pjesën e prindit në vlerësimin profesional
- Ndhmon fëmijën të eksplorojë interesat aktuale dhe qëllimet e ardhshme
- Avokon për fëmijën dhe e ndihmon të zhvillojë aftësi për vetë-përfaqësim
- Njihet me kërkesat për diplomim, rrugët e diplomës, opsionet pas-shkollore dhe burimet (shihni **Seksionin 7: Diplomimi për Nxënësit me IEP** për më shumë informacion)
- Përcakton llojin e ndihmës që fëmija do të ketë nevojë për t'u bërë sa më i pavarur që të jetë e mundur
- Identifikon njerëzit, agjencitë komunitare dhe burimet e tjera që mund të ndihmojnë fëmijën të arrijë qëllimet e veta
- Nëse është identifikuar një **Agjenci Shërbimesh Tranzicioni (Transition Service Agency)** (e quajtur edhe "Agjenci Pjesëmarrëse") konsideroni dhënien e pëlqimit për të ftuar një përfaqësues të asaj agjencie në takimin IEP (shihni në seksionin e Burimeve *Agjencitë e Shërbimeve të Tranzicionit dhe Sistemet e Shërbimeve për të Rritur*)
- Merr pjesë aktivisht në takimet e IEP-së të fëmijës suaj
- Mban shënime për shërbimet dhe aktivitetet e ndërlidhura me tranzicionin
- Bën pyetje

Mësuesi/Menaxheri i Rasteve

- Ndhmon fëmijën tuaj të eksplorojë qëllimet për jetën pas shkollës së mesme.
- Zhvillon vlerësime të ndryshme tranzicioni për të kuptuar pikat e forta, nevojat, interesat dhe preferencat e fëmijës në lidhje me arsimin, punësimin dhe jetesën e pavarur.
- Punon me fëmijën tuaj për të zhvilluar qëllime të matshme pas-shkollore.
- E përfshin fëmijën në një grup të koordinuar aktivitetesh tranzicioni që janë në përputhje me qëllimet e tij/saj.

- Njihet me agjencitë e jashtme dhe programet e tyre dhe lidh familjet me to, kur është e përshtatshme.
- Koordinon takimet IEP, duke përfshirë të gjithë palët e interesuara.
- Përfshin familjen në proces, përfshirë marrjen e pëlqimit kur është e nevojshme (për shembull, për të ftuar një agjenci pjesëmarrëse).
- Ofron udhëzim të drejtpërdrejtë për aftësitë e vetëpërcaktimit dhe vetë-përfaqësimit.
- Siguron udhëzime për të drejtat e individëve me aftësi të kufizuara.
- Inkurajon fëmijën tuaj të komunikojë me stafin e shkollës për ecurinë drejt arritjes së qëllimeve të IEP-së.

Roli i Këshilltarit Shkollor

- Vlerëson interesat dhe aftësitë e karrierës së fëmijës për rrugën e dëshiruar të karrierës
- Zhvillon një plan për periudhën e shkollës së mesme të fëmijës suaj, së bashku me fëmijën dhe anëtarët e tjerë të ekipit IEP
- Zhvillon dhe/ose përditëson planin vjetor të tranzicionit të fëmijës, në bashkëpunim me nxënësin dhe ekipin IEP
- Drejtues diskutime rreth pikave të forta, interesave, nevojave dhe preferencave të fëmijës tuaj
- Diskuton kërkesat për diplomim, rugët e diplomës, opsionet pas-shkollore dhe burimet me nxënësin dhe familjen e tij/saj
- Jep këshilla mbi lëndët që do ta ndihmojnë fëmijën të arrijë qëllimet e tij/saj.

Inkurajon fëmijën tuaj të mësojë rreth procesit të planifikimit të tranzicionit.

Përfaqësuesi i Agjencisë së Shërbimeve të Tranzicionit

Një **Agjenci Shërbimesh Tranzicioni** (e quajtur edhe “agjenci pjesëmarrëse”) është një agjenci që ka gjasa të ofrojë ose të financojë shërbime pasi fëmija juaj të përfundojë shkollën e mesme. Nëse ndonjë agjenci ka të ngjarë të jetë përgjegjëse për ofrimin ose pagesën e shërbimeve, shkolla e fëmijës suaj duhet t’ju ndihmojë ta identifikoni atë agjenci dhe do të kërkojë pëlqimin tuaj për të ftuar një përfaqësues të saj në takimin e IEP-së. Për më shumë informacion rreth agjencive pjesëmarrëse, shihni seksionin e Burimeve *Agjencitë e Shërbimeve të Tranzicionit dhe Sistemet e Shërbimeve për të Rritur*.

- Merr pjesë në takimet IEP kur ftohet.
- Nëse agjencia pjesëmarrëse nuk merr pjesë në takimin e IEP-së kur është ftuar, përfaqësuesi i agjencisë duhet të përfshihet në planifikimin e shërbimeve të tranzicionit.
- Bashkëpunon aktivisht me anëtarët e tjerë të ekipit IEP për të siguruar që ekziston një kuptim i përbashkët mbi planet dhe shërbimet.
- Ofron informacion mbi burimet dhe mbështetjet e disponueshme për të ndihmuar fëmijën tuaj të arrijë qëllimet e tij/saj.
- Ofron shërbimet dhe mbështetjet e nevojshme për të ndihmuar fëmijën tuaj të arrijë suksesin e dëshiruar.
- Shpjegon shërbimet që mund të ofrohen pasi fëmija juaj të përfundojë shkollën e mesme.

Të Drejtat e Prindit

Pjesëmarrja juaj në arsimimin e fëmijës dhe gjatë procesit të IEP-së është shumë e rëndësishme.

Ju do të merrni një kopje të Njoftimit të Mbrojtjeve Procedurale në momente të ndryshme gjatë përfshirjes së fëmijës suaj në arsimin special. Ky njoftim përmban një deklaratë të të drejtave tuaja dhe rolit tuaj si prind i një fëmije me aftësi të kufizuara. Ajo është e disponueshme në faqen e internetit të NYCPS në <https://www.schools.nyc.gov/special-education/help/your-rights>.

Për t'u siguruar që ju mund të ushtroni plotësisht të drejtën tuaj për pjesëmarrje, ju keni gjithashtu të drejtat e mëposhtme:

E Drejta Për Të Qenë Plotësisht I/e Informuar

Ju duhet të njoftoheni në mënyrë të përshtatshme, në gjuhën ose mënyrën tuaj të preferuar të komunikimit, për të drejtat tuaja në procesin e marrjes së vendimeve arsimore.

E Drejta Për Të Dhënë Pëlqimin

Ka raste të përcaktuara në këtë Udhëzues Familjar kur do t'ju kërkohet të jepni pëlqimin tuaj. Përpara se të jepni pëlqimin, shkolla ose CSE duhet t'ju informojë plotësisht në gjuhën tuaj të preferuar për të gjithë informacionin që lidhet me veprimin për të cilin po jepni pëlqimin. Nëse jepni pëlqimin, kjo do të thotë se ju e kuptoni dhe pajtoheni me shkrim me atë veprim.

Pëlqimi jepet në mënyrë vullnetare. Ju mund ta tërhiqni pëlqimin në çdo kohë. Tërheqja e pëlqimit

nuk anulon një veprim që ka ndodhur pas dhënies së pëlqimit dhe përpara se ai të tërhiqej.

E Drejta Për Të Marrë Pjesë

Ju keni të drejtën të merrni pjesë në të gjitha vendimet arsimore që lidhen me fëmijën tuaj. Ju mund ta ushtroni këtë të drejtë duke marrë pjesë në takimet e IEP-së. Ju jeni një anëtar i rëndësishëm i ekipit të IEP-së së fëmijës suaj, dhe shkolla ose CSE do të punojë me ju për t'u siguruar që mund të merrni pjesë në këto takime.

Ju mund ta ushtroni të drejtën tuaj për pjesëmarrje edhe duke sjellë persona të tjerë që kanë njohuri ose ekspertizë të veçantë në lidhje me fëmijën tuaj ose aftësinë e tij/saj në takimet e IEP-së.

Nëse ju nevojitet një përkthyes gjatë takimeve të IEP-së, NYCPS duhet ta sigurojë atë.

E Drejta Për Të Kundërshtuar

Ju keni të drejtën të kundërshtoni vendimet që shkolla merr në lidhje me fëmijën tuaj. Ju mund të kërkonit ndërmjetësim ose një seancë dëgjimore të paanshme për të kundërshtuar çdo vendim që ndikon në arsimin e fëmijës suaj ose për të zgjidhur mosmarrëveshje. Nëse ju nevojitet një përkthyes gjatë një ndërmjetësimi ose seance dëgjimore të paanshme, NYCPS do ta sigurojë atë.

Të drejtat tuaja procedurale — duke përfshirë ndërmjetësimin dhe seancat dëgjimore të paanshme — trajtohen më në detaje në seksionin më poshtë “Zgjidhja e shqetësimeve”.

Ju keni të drejtën të merrni pjesë në të gjitha vendimet arsimore që lidhen me fëmijën tuaj.

E Drejta Për Të Apeluar

Ju keni të drejtën të apeloni vendimin e një Oficeri të Paanshëm të Dëgjimit pranë Oficerit të Rishikimit të Shtetit të Nju Jorkut. Ju gjithashtu keni të drejtën të apeloni vendimin e Oficerit të Rishikimit të Shtetit në gjykatën federale.

Nëse NYCPS apelon vendimin e një Oficeri të Paanshëm të Dëgjimit, ju keni të drejtën ta kundërshtoni atë apelim.

Për më shumë informacion rreth seancave dëgjimore të paanshme dhe apelimeve, shihni seksionin **Zgjidhja e Shqetësimeve**.

E Drejta për të pasur një Anëtar Prind Shtesë të Certifikuar në Takimin e IEP-së

Ju keni të drejtën të kërkonti që në takimin e IEP-së të marrë pjesë një Anëtar Prind Shtesë i Certifikuar. Ju duhet ta kërkonti këtë nga ekipi IEP i fëmijës tuaj të paktën 72 orë përpara takimit, me shkrim.

E Drejta Për Të Marrë Dhe/ose Shqyrtuar Dokumentet Shkollore Të Fëmijës Suaj

Ju keni të drejtën të merrni dhe/ose shqyrtoni çdo dokument shkollor të fëmijës suaj.

Përpara një takimi IEP, ju mund të përgatiteni duke rishikuar dhe analizuar të gjitha raportet dhe vlerësimet që mund të merren parasysh. Për t'i kërkuar këto raporte dhe vlerësime përpara takimit, mund t'i drejtoheni ekipit IEP të fëmijës suaj.

Ndonjëherë prindërit nuk pajtohen me deklaratat që gjenden në dosjen e fëmijës së tyre. Nëse kjo ndodh, ju mund të kërkonti me shkrim një takim me shkollën ose me Kryetarin e CSE-së për të diskutuar fushat ku ka mospërputhje. Ju lutemi shihni Rregulloren e Kancelarit A-820,

“Konfidencialiteti dhe Publikimi i Regjistrave të Nxënësve; Ruajtja e Regjistrave” në <https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations> për më shumë informacion.

Të Drejtat Procedurale

Ju keni të drejtën të kundërshtoni vendimet e ekipit të IEP-së në lidhje me përshtatshmërinë, vlerësimin, shërbimet dhe vendosjen e fëmijës suaj. Nëse nuk pajtoheni me veprimet e ekipit IEP ose me refuzimin e tij për të ndërmarrë veprime në këto çështje, mund të kërkonti **ndërmjetësim** ose një **seancë dëgjimore të paanshme**.

Zgjidhja e Shqetësimeve

Nëse keni nevojë për ndihmë ose keni pyetje në lidhje me programet dhe shërbimet e arsimit të posaçëm të fëmijës suaj, ekzistojnë disa hapa që mund të ndërmerrni për të gjetur një zgjidhje.

1. Bisedoni me ekipin IEP të fëmijës suaj.

Ky ekip mund të përfshijë mësuesin, ofruesin e shërbimeve të lidhura, psikologun e shkollës ose këshilltarin shkollor. Nëse fëmija juaj ndjek një shkollë jo-publike, kontaktoni CSE-në tuaj. Këta profesionistë punojnë drejtpërdrejt me fëmijën dhe e njohin atë më mirë. Ata mund të punojnë me ju për t'u siguruar që nevojat e fëmijës suaj po plotësohen.

2. Caktoni një takim me drejtorin e shkollës.

Drejtori do t'i diskutojë shqetësimet tuaja me ju, do të bashkëpunojë për të hartuar një plan për t'i zgjidhur ato dhe do të sigurojë që stafi i shkollës ta zbatojë planin.

3. **Kontaktoni Koordinatorin e Mbështetjes për Familjen (Family Support Coordinator - FSC) në zyrën e mbikëqyrësit (superintendentit).** FSC-të ofrojnë familjeve informacion dhe burime. Ata do të punojnë ngushtë me ju dhe me shkollën për çdo çështje, përfshirë ato që lidhen me arsimin special.
4. **E-mail SpecialEducation@schools.nyc.gov.** Stafi në Zyrën Qendrore të Arsimit Special, së bashku me zyrën përkatëse të qytetit ose të lagjes, do t'ju mbështesin në gjetjen e një zgjidhjeje.
5. **Telefononi në linjën e ndihmës për arsimin special në 718-935-2007 ose 311.** Telefonatat në 311 që lidhen me arsimin special përcillen tek Zyra Qendrore e Arsimit Special. Ata do t'ju ndihmojnë në gjetjen e një zgjidhjeje.

6. **Kontaktoni një Qendër të Prindërve për Arsimin Special të Shtetit të Nju Jorkut.** Qendrat e Prindërve për Arsimin Special të Shtetit të Nju Jorkut u ofrojnë prindërve të nxënësve me aftësi të kufizuara informacion, burime dhe strategji për t'i ndihmuar ata të kuptojnë më mirë aftësinë e fëmijës dhe procesin e arsimit special. Për më shumë informacion, vizitoni www.nysed.gov/early-learning-suggested-websites-families.
7. **Kërkoni ndërmjetësim.** Ka 24 Qendra të Zgjidhjes së Mosmarrëveshjeve në Komunitet (Community Dispute Resolution Centers) në të gjithë shtetin që ofrojnë shërbime ndërmjetësimi në bazë të një kontrate me Departamentin e Arsimit të Shtetit. Këta ndërmjetësues nuk janë të lidhur me NYCPS; qëllimi i tyre i vetëm është të ndihmojnë në zgjidhjen miqësore dhe efektive të mosmarrëveshjeve.

Gjatë ndërmjetësimit, ju dhe një anëtar i ekipit të IEP-së uleni me një palë të tretë neutrale, e cila ndihmon dhe inkurajon ju dhe NYCPS të arrini një marrëveshje. Një ndërmjetës i trajnuar posaçërisht dhe i miratuar do të udhëheqë procesin e ndërmjetësimit. Gjatë ndërmjetësimit, ju dhe NYCPS diskutoni çështjet dhe punoni së bashku për të zhvilluar një zgjidhje me mirëkuptim të ndërsjellë.

Për të kërkuar ndërmjetësim, kontaktoni shkollën e fëmijës suaj, CSE-në ose CPSE-në, ose mund të kontaktoni drejtpërdrejt Qendrën e Zgjidhjes së Mosmarrëveshjeve në Komunitet në lagjen tuaj. Mësoni më shumë duke vizituar faqen e ndërmjetësimit në faqen e internetit të Departamentit të Arsimit të Shtetit të NY në <https://www.nysed.gov/special-education/mediation> ose duke vizituar www.nysdra.org.

- 8. Kërkoni një seancë dëgjimore të paanshme.** Si prind, ju keni të drejtën të kërkoni atë që quhet “Seancë Dëgjimore e Paanshme.” NYCPS ka gjithashtu të drejtë të kërkojë një Seancë Dëgjimore të Paanshme për të zgjidhur çështje të caktuara, si p.sh. për të marrë pëlqimin e prindit për të vlerësuar një fëmijë. Një Seancë Dëgjimore e Paanshme është një proces ligjor. Gjatë një Seance Dëgjimore të Paanshme, ju do të paraqiteni përpara një Oficeri të Paanshëm të Dëgjimit dhe do të paraqisni versionin tuaj të ngjarjeve. Oficeri i Dëgjimit *nuk* është punonjës i DOE. Oficeri i Dëgjimit do t’ju dëgjojë ju dhe përfaqësuesin e NYCPS-së, do të shqyrtojë dëshmitë nga dëshmitarët dhe dokumentet, dhe do të marrë një vendim me shkrim për mënyrën se si do të zgjidhen çështjet që keni ngritur.

Kërkesat për Seancë Dëgjimore të Paanshme duhet të bëhen me shkrim dhe të dërgohen në:

Office of Impartial Hearings
131 Livingston Street, Room 201
Brooklyn, New York 11201
718-935-3280

Kërkesa juaj për Seancë Dëgjimore të Paanshme duhet të:

- Bëhet me shkrim;
- Përshkruajë faktet që lidhen me shqetësimet tuaja dhe një zgjidhje të propozuar;
- Përfshijë emrin dhe adresën e fëmijës tuaj; dhe
- Tregojë shkollën që ndjek fëmija juaj.

Për të kërkuar një Seancë Dëgjimore të Paanshme, dërgoni email në këtë adresë: IHOQuest@schools.nyc.gov dhe/ose dërgoni faks në numrin: Faks#: (718) 391-6181.

Procesi i Seancës Dëgjimore të Paanshme

Nëse keni kërkuar një Seancë Dëgjimore të Paanshme, zbatohet “qëndrueshmëria” (nganjëherë quhet “stay-put”). Kjo do të thotë se fëmija juaj do të qëndrojë në vendosjen aktuale gjatë gjithë procesit të shqyrtimit deri sa çështja të zgjidhet ose të arrihet një marrëveshje me NYCPS.

Zgjidhja

Brenda 15 ditëve nga kërkesa juaj për një Seancë Dëgjimore të Paanshme, NYCPS do të takohet me ju për të diskutuar mënyrën e zgjidhjes së çështjeve që keni përshkruar në kërkesë.

Një takim për zgjidhje nuk do të mbahet në këto tre raste:

1. Nëse ju dhe NYCPS pajtoheni **me shkrim** ta shmangni takimin për zgjidhje, Zyra e Seancave Dëgjimore të Paanshme duhet të njoftohet dhe një seancë dëgjimore do të caktohet brenda 14 ditëve kalendarike.
2. Nëse ju e tërhiqni kërkesën për Seancë Dëgjimore të Paanshme, takimi për zgjidhje nuk është i nevojshëm.

3. Nëse NYCPS ka bërë përpjekje të dokumentuara për të caktuar një takim për zgjidhje dhe ju nuk merrni pjesë (dhe ju dhe NYCPS nuk keni rënë dakord me shkrim ta shmangni), Oficeri i Dëgjimit duhet të informohet dhe NYCPS ka të drejtën të kërkojë që kërkesa juaj të hidhet poshtë.

Procesi i Dëgjimit

Pas marrjes së kërkesës për Seancë Dëgjimore të Paanshme, ju do të merrni një përshkrim të plotë të procesit të dëgjimit. Ju mund të kontaktoheni me telefon për të caktuar seancën dëgjimore. Gjithashtu do të njoftoheni me shkrim për datën, orën dhe vendndodhjen e caktuar.

Ju keni të drejtën të sillni një avokat në seancë. Nëse dëshironi të përfaqësoheni nga një avokat, ai ose ajo duhet të paraqesë një Njoftim për Përfaqësim (Notice of Appearance) në Zyrën e Seancave Dëgjimore të Paanshme përpara seancës.

Nëse ju nevojitet një përkthyes, ju lutemi informoni Zyrën e Seancave Dëgjimore të Paanshme. Një përkthyes do të sigurohet sipas kërkesës.

Pas përfundimit të seancës dëgjimore, Oficeri i Paanshëm i Dëgjimit do të lëshojë një vendim. Një kopje e vendimit do t'ju dërgohet me postë.

Vendimi i Oficerit të Dëgjimit bazohet plotësisht në provat e paraqitura gjatë seancës. Ai duhet të përfshijë arsyet dhe bazën e vendimit. Vendimi gjithashtu ju informon ju dhe departamentin për të drejtën për të apeluar vendimin tek Oficeri i Rishikimit të Shtetit të Nju Jorkut.

Apelimet tek Oficeri i Rishikimit të Shtetit

Nëse nuk pajtoheni me vendimin e marrë gjatë një Seance Dëgjimore të Paanshme, ju keni të drejtën të paraqisni një apel me shkrim tek Oficeri i Rishikimit të Shtetit. Për ta bërë këtë, duhet të jepni njoftim brenda 25 ditëve nga data e vendimit. Udhëzimet për mënyrën e paraqitjes së një apeli tek Zyra e Rishikimit të Shtetit mund t'i gjeni në www.sro.nysed.gov.

Një kërkesë për apel është një proces ligjor. Edhe pse një avokat nuk është i detyrueshëm, procedurat për paraqitjen e apelit janë specifike dhe duhet të ndiqen saktësisht për të shmangur vonesat ose hedhjen poshtë të kërkesës.

Dallimi midis Ndërmjetësimit dhe Seancave Dëgjimore të Paanshme

Ndërsa qëllimi i ndërmjetësimit dhe i seancave dëgjimore të paanshme është zgjidhja e mosmarrëveshjeve, ekzistojnë disa dallime të rëndësishme.

Një seancë dëgjimore e paanshme është një proces më formal në të cilin ju dhe NYCPS paraqisni prova dhe dëshmitarë. Pas dëshmimeve të të dyja palëve, Oficeri i Paanshëm i Dëgjimit merr një vendim. Ky vendim është përfundimtar, përveç rasteve kur bëhet një apel.

Ndërmjetësimi është një proces më pak formal që ju dhe NYCPS të diskutoni çështjet me ndihmën e një pale neutrale që lehtëson diskutimin. Ndryshe nga seanca dëgjimore e paanshme, ndërmjetësi nuk merr një vendim. Në vend të kësaj, ju dhe NYCPS punoni së bashku për të arritur një marrëveshje.

Për më shumë informacion mbi Seancat Dëgjimore të Paanshme, vizitoni <https://www.schools.nyc.gov/special-education/help/impartial-hearings>. Për më shumë informacion në lidhje me ndërmjetësimin, vizitoni faqen e internetit të Departamentit të Arsimit të Shtetit të NY në <https://www.nysed.gov/special-education/mediation> ose vizitoni www.nysdra.org.

Kontakte dhe Burime të Rëndësishme

Komitetet për Arsimin Special (CSE)

CSE	Distriktet	Adresa	Numri i Telefonit
1	7 9 10	One Fordham Plaza, 7th Floor Bronx, New York 10458	718-329-8000
2	8 11 12	3450 East Tremont Avenue 2nd Floor Bronx, New York 10465	718-794-7490 or 718-794-7429
3	25 26	30-48 Linden Place Flushing, New York 11354	718-281-3461
3	28 29	90-27 Sutphin Boulevard Jamaica, New York 11435	718-557-2553
4	24 30	28-11 Queens Plaza North, 5th Floor Long Island City, New York 11101	718-391-8405
4	27	Satellite Office 82-01 Rockaway Boulevard, 2nd Floor Ozone Park, New York 11416	718-642-5715
5	19 23 32	1665 St. Marks Avenue Brooklyn, New York 11233	718-240-3558 or 718-240-3557
6	17 18 22	5619 Flatlands Avenue Brooklyn, New York 11234	718-968-6200
7	20 21	415 89th Street Brooklyn, New York 11209	718-759-4900
8	13 14 15 16	131 Livingston Street 4th Floor Brooklyn, New York 11201	718-935-4900
9	1 2 4	333 7th Avenue 4th Floor New York, New York 10001	917-339-1600
10	3 5	388 West 125th Street New York, New York 10027	212-342-8300
11	31	715 Ocean Terrace, Building A Staten Island, New York 10301	718-420-5790

Qendrat e Tranzicionit dhe Aksesit në Kolegje (Transition & College Access Centers – TCACs)

Qendrat e Tranzicionit dhe Aksesit në Kolegje (TCACs) mbështesin nxënësit me IEP dhe familjet e tyre gjatë tranzicionit nga shkolla në jetën e të rriturve. Qoftë përgatitja për të ndjekur kolegjin, për të hyrë në tregun e punës, apo për të jetuar në mënyrë të pavarur për herë të parë, TCAC-të ekzistojnë për t'i ndihmuar nxënësit me IEP të arrijnë qëllimet e tyre dhe për të mbështetur familjet dhe stafin shkollor në planifikimin e jetës pas shkollës së mesme.

Këto qendra shërbejnë si qendra burimore të përqendruara tek nxënësi, që ofrojnë trajnime, punëtori dhe mundësi që pajisin nxënësit me mjetet e nevojshme për planifikimin e jetës së të rriturve. Disa shembuj të punëtorive përfshijnë: mjete për planifikimin e karrierës, konsiderata për kolegjin, zakone pune dhe organizimi, shkrimi i CV-së, dhe aftësi vetë-përfaqësimi dhe komunikimi. Për më shumë informacion rreth Qendrave të Tranzicionit dhe Aksesit në Kolegje, vizitoni qendrat, kontaktoni drejtpërdrejt me to ose vizitoni www.schools.nyc.gov/specialeducation

Vendndodhjet

Brooklyn Qendrat e Tranzicionit dhe Aksesit në Kolegje

Boys & Girls High School, Room G170
1700 Fulton Street
Brooklyn, NY 11213
718-804-6790
bklyntcac@schools.nyc.gov

Bronx Qendrat e Tranzicionit dhe Aksesit në Kolegje

DeWitt Clinton High School, Room 150
100 W Mosholu Parkway S
Bronx, NY 10468
718-581-2250
bxtcac@schools.nyc.gov

Queens Qendrat e Tranzicionit dhe Aksesit në Kolegje

90-27 Sutphin Boulevard, Room 152
Queens, NY 11435
718-557-2600
qnstcac@schools.nyc.gov

Staten Island Qendrat e Tranzicionit dhe Aksesit në Kolegje

The Michael J. Petrides Educational Complex
715 Ocean Terrace, Building A, Room 204
Staten Island, NY 10301
718-420-5723
sitcac@schools.nyc.gov

Manhattan Qendrat e Tranzicionit dhe Aksesit në Kolegje

269 West 35th Street, Room 702
New York, NY 10024
212-609-8491
mntcac@schools.nyc.gov

Zyra e Shërbimeve të Tranzicionit dhe Nismave Pas-Sekondare e Distriktit 75

400 First Ave., Room 440
New York, NY, 10010
212-802-1568
D75ots@NYCDOE.onmicrosoft.com

Agjencitë e Shërbimeve të Tranzicionit dhe Sistemet e Shërbimeve për të Rritur — Cilat shërbime duhet të aksesoj për fëmijën tim?

Shërbimet e Karrierës për të Rritur dhe Arsimit të Vazhdueshëm – Rehabilitimi Profesional (ACCES-VR)

Për nxënësit me aftësi fizike, zhvillimore ose emocionale, aftësitë e të cilëve mund të pengojnë punësimin ose ta bëjnë punën më sfiduese, dhe për nxënësit që janë të aftë të punojnë me trajnim ose arsimim shtesë.

<http://www.acces.nysed.gov/vr>

Zyra për Personat me Aftësi të Kufizuara Zhvillimore (OPWDD)

Për nxënësit me aftësi të kufizuara zhvillimore që shfaqen para moshës 22 vjeç, përfshirë aftësitë e kufizuara intelektuale, autizmin, paralizën cerebrale, çrregullimet e krizave epileptike dhe dëmtimet e tjera neurologjike, me rezultat IQ më të ulët se 70 dhe mangësi në aftësitë e sjelljes përshtatëse.

www.opwdd.ny.gov

Zyra e Shëndetit Mendor (OMH)

Për nxënësit me diagnozë të Boshtit 1 (çrregullime të rënda mendore, si depresioni i rëndë, çrregullimi bipolar, skizofrenia).

<https://www.omh.ny.gov/>

Komisioni për të Verbërit (CB)

Për nxënësit që janë ligjërisht të verbër ose me shikim të dëmtuar.

<https://ocfs.ny.gov/main/cb/>

Informacione Shtesë të Rëndësishme

Fjalori i Termave

Akomodimet: Mjete dhe procedura që u japin nxënësve me aftësi të kufizuara qasje të barabartë në mësimdhënie dhe vlerësim. Ato janë krijuar për t'u dhënë të gjithë nxënësve kushte të barabarta për sukses.

Materiale Arsimore të Qasshme (AEM)

Këto janë tekste mësimore dhe materiale instruksionale që janë përshtatur në një format të qasshëm për një nxënës që nuk mund të përdorë materialet e zakonshme të shtypura. Këto formate përfshijnë:

- Braille
- Shkronja të mëdha
- Audio
- Tekst digjital

Edukimi Fizik i Përshtatur (APE): Edukimi Fizik

i Përshtatur është një program i posaçëm me aktivitete zhvillimore, lojëra, sporte dhe ushtrime ritmike të përshtatura për interesat, aftësitë dhe kufizimet e fëmijëve që nuk mund të marrin pjesë në mënyrë të sigurt ose të suksesshme në programin e rregullt të edukimit fizik. Fëmija juaj mund të rekomandohet për edukim fizik të përshtatur nëse aftësia e tij/saj e kufizuar ndikon në mundësinë për të kryer aktivitetet e programit të zakonshëm të edukimit fizik.

Prindër Birësues: Të rritur që u është dhënë përgjegjësi ligjore për një fëmijë përmes procedurave gjyqësore.

Vlerësimi Alternativ Përdoret për të vlerësuar arritjet dhe përparimin e nxënësve me aftësi të rënda njohëse, të cilët nuk mund të marrin pjesë në testimet standarde, edhe kur u jepen përshtatje gjatë testimit.

Vlerësimi Alternativ i Shtetit të Nju Jorkut (NYSAA) është pjesë e procesit vjetor të testimit NYS për të gjithë nxënësit e kualifikuar në klasat 3–12 dhe në shkollën e mesme. Nëse në IEP-në e fëmijës suaj përcaktohet se ai/ajo është i/e përshtatshëm për vlerësim alternativ, atëherë NYSAA do të përdoret për vlerësimet shtetërore në klasat 3 deri në 12. Për më shumë informacion në lidhje me Vlerësimin Alternativ, shihni **Seksionin 4: Programi Arsimor i Personalizuar**, nën titullin **Vlerësimi Alternativ**.

Vendosje Alternative: Një shërbim i përkohshëm që ofrohet kur një klasë dygjuhëshe ICT ose klasë e posaçme dygjuhëshe nuk është e disponueshme. Një vendosje alternative është një klasë ICT ose klasë e posaçme njëgjuhëshe, ku ndihmon një paraprofesionist që flet gjuhën e rekomanduar të mësimdhënies për nxënësin(ët) që presin klasën dygjuhëshe.

Qëllimet Vjetore: Qëllime specifike dhe të matshme që përshkruajnë se çfarë pritët të arrijë fëmija juaj në fushat që lidhen me aftësinë e kufizuar brenda një periudhe njëvjeçare.

Rishikimi Vjetor: Pasi fëmija juaj të ketë marrë shërbime të arsimit special, mbahet të paktën një herë në vit një takim IEP për të shqyrtuar përparimin e tij/saj. Kjo quhet "Rishikim Vjetor." Gjatë rishikimit vjetor, ekipi do të:

- Diskutojë përparimin e fëmijës suaj drejt qëllimeve të përcaktuara;
- Rishikojë shërbimet e arsimit të posaçëm që po ofrohen;
- Përcaktojë shërbimet dhe qëllimet për vitin e ardhshëm.

Letër Autorizimi për Vlerësim Një letër që i dërgohet prindit dhe që i lejon atij/asaj të marrë një vlerësim nga një vlerësues jashtë DOE-së, me shpenzimet e mbuluara nga DOE.

Pajisje dhe Shërbime të Teknologjisë

Ndihmëse: Një Pajisje e Teknologjisë Ndihmëse është çdo pajisje, produkt ose sistem që përdoret për të rritur, ruajtur ose përmirësuar aftësitë funksionale të një fëmije me aftësi të kufizuara. Pajisjet me teknologji të ulët përfshijnë organizues grafikë, tabela të pjerrëta, mjete manipulimi (si materiale interaktive për matematikë) dhe të tjera. Pajisjet me teknologji të lartë mund të përfshijnë tableta dhe programe të veçanta që ndihmojnë nxënësin të komunikojë dhe të përfundojë detyrat. Shërbimet e AT-së, si trajnimi dhe mbështetja, mund të rekomandohen gjithashtu për të ndihmuar fëmijën në përdorimin e pajisjeve ndihmëse.

Vlerësimi Audiologjik: Një vlerësim i specializuar i dëgjimit që kryhet për të përcaktuar nëse një nxënës ka humbje ose dëmtim të konsiderueshëm të dëgjimit.

Autizëm: Klasifikimi i aftësisë së kufizuar “Autizëm” karakterizohet nga një paaftësi zhvillimore që ndikon ndjeshëm në aftësitë e komunikimit, ndërveprimet shoqërore dhe arritjet akademike të nxënësit. Zakonisht bëhet i dukshëm para moshës tre vjeç. Për më shumë informacion, shihni titullin **Klasifikimet e Aftësive të Kufizuara në Seksionin 3: Takimi i IEP.**

Plani i Ndërhyrjes në Sjellje (Behavioral Intervention Plan – BIP): Një plan i veçantë për nxënësin, i bazuar në rezultatet e një Vlerësimi Funkcional të Sjelljes (FBA), për të trajtuar sjellje problematike. Përfshin:

- Sjelljet dhe qëllimet e synuara
- Ndërhyrjet dhe strategjitë pozitive të sjelljes
- Përshtatjet ose modifikimet
- Mënyrën se si do të monitorohet dhe përditësohet plani nëse është e nevojshme

Vlerësimi Dygjuhësh: Një vlerësim që kryhet si në anglisht ashtu edhe në gjuhën amtare ose të shtëpisë së fëmijës.

Edukim i Veçantë Dygjuhësor (Bilingual Special Education – BSE): BSE është një program i specializuar për nxënësit që kanë nevojë për bashkë-mësim të integruar (ICT) ose për një klasë të posaçme (SC) me një gjuhë mësimi tjetër nga anglishtja. Këto programe synojnë të mbështesin Nxënësit që Mësojnë Anglishten (ELLs/MLLs) që përfitojnë nga mësimdhënia kulturore dhe gjuhësore e përshtatshme që u përgjigjet nevojave njohëse, akademike dhe gjuhësore.

Certifikata e Përfundimit të Studimeve për Zhvillim të Karrierës dhe Studime Profesionale (Career Development and Occupational Studies – CDOS Commencement Credential):

Kjo është një certifikatë përfundimi pa diplomë që u jepet nxënësve me IEP që marrin pjesë në vlerësime standarde. Mund të lëshohet si shtesë për një diplomë Advanced Regents, Regents, ose Local, ose si e vetmja certifikatë përfundimtare e nxënësit. CDOS njeh zotërimin nga ana e nxënësit të standardeve mësimore të CDOS dhe përfundimin e një programi përgatitor për karrierë. Është krijuar për t'u dhënë nxënësve me IEP mundësinë të zhvillojnë aftësitë e nevojshme për sukses në punë pas shkollës së mesme. Shkollat do t'u japin nxënësve që përfundojnë vetëm me CDOS një konfirmim me shkrim që ata kanë të drejtë të kthehen dhe të marrin një diplomë deri sa të mbushin 21 vjeç.

Rregulloret e Kancelarit: Një grup rregullash për shkollat e NYCDOE që lidhen me nxënësit, familjet, stafin e shkollës dhe funksionimin e shkollave, të cilat mund të gjenden në <https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations>.

Child Find (Gjej Fëmijën): Qyteti i Nju Jorkut ka detyrimin të identifikojë, gjejë dhe vlerësojë çdo fëmijë që ndjek një shkollë në qytet dhe që ka një aftësi të kufizuar ose dyshohet se ka një të tillë, pavarësisht nga niveli i saj. Ky quhet detyrimi “Child Find”. Child Find shtrihet tek të gjithë fëmijët me aftësi të kufizuara — përfshirë ata që janë pa shtëpi, nën kujdesin e shtetit, që nuk ndjekin shkollë publike në Nju Jork, etj. — qoftë apo jo që NYCPS u ofron shërbime arsimore.

Madhësia e Klasës (Class Size): Numri maksimal i nxënësve të lejuar në një grup ose klasë.

Vëzhgimi në Klasë: Një vëzhgim i nxënësit në mjedisin e tij/saj kryesor arsimor për të parë se si mëson dhe çfarë sjelljesh shfaq.

Klinicist (Clinician): Një term që përdoret për një profesionist të vlerësimit në DOE, si psikolog i shkollës ose punonjës social i shkollës.

Rregulloret e Komisionerit Rregullore të Departamentit të Arsimit të Shtetit që bazohen në ligjet federale dhe shtetërore të arsimit, të cilat përcaktojnë hapat që distriktet shkollore duhet të ndjekin gjatë procesit të referimit, vlerësimit dhe vendosjes në arsimin special, ato mund të gjenden në <https://www.nysed.gov/special-education/section-2001-definitions>.

Komiteti për Arsimin Special Parashkollor (CPSE) CPSE është përgjegjës për koordinimin e procesit të arsimit special për fëmijët e moshës 3 deri në 5 vjeç. CPSE-të u shërbejnë familjeve në distriktin ku banojnë, pavarësisht se ku marrin fëmijët shërbime parashkollore. Në qytet ka 10 CPSE në zona të ndryshme. Secila CPSE është pjesë e një zyre më të madhe të Komitetit për

Arsimin Special (CSE). Një Kryetar mbikëqyr zyrën e CSE-së, përfshirë edhe CPSE-në. Për më shumë informacion rreth arsimit special parashkollor, shihni **Udhëzuesin Familjar për Shërbimet e Arsimit Special Parashkollor të NYCPS**.

Komiteti për Arsimin Special (Committee on Special Education - CSE):

Komitetet për Arsimin Special (CSE) koordinojnë dhe zbatojnë procesin e arsimit special për nxënësit që ndjekin shkolla private, fetare ose charter, ose që nuk janë të regjistruar në një shkollë publike të DOE-së. Informacioni i kontaktit për CSE-të gjendet në **Seksionin 8: Marrja e Mbështetjes** nën titullin **Zyrat e Komitetit për Arsimin Special (CSE)**.

Konfidencialiteti: NYCPS duhet të ruajë të dhënat e arsimit special të nxënësit në një mënyrë që siguron që vetëm stafi i autorizuar të ketë akses në to.

Pëlqimi: Ka raste gjatë procesit të referimit, vlerësimit dhe vendosjes në arsimin special kur do t’ju kërkohet të jepni pëlqimin tuaj. Dhënia e pëlqimit do të thotë që ju:

- Jeni informuar plotësisht për veprimin për të cilin po jepni pëlqimin, dhe
- E kuptoni dhe e pranoni me shkrim atë veprim.

Pëlqimi jepet në mënyrë vullnetare dhe mund ta tërhiqni në çdo kohë. Tërheqja e pëlqimit nuk shfuqizon një veprim që ka ndodhur pasi e keni dhënë pëlqimin dhe para se ta tërhiqnit atë.

Vargu i Shërbimeve: Gama e programeve dhe shërbimeve arsimore të ofruara nga NYCPS për të mbështetur arsimin e fëmijëve me aftësi të kufizuara në mjedisin e tyre më pak kufizues.

Gjuhët e Përfshira: Kjo i referohet gjuhëve më të përdorura, përveç anglishtes, nga nxënësit e DOE-së dhe familjet e tyre. Aktualisht, NYCPS ka identifikuar nëntë gjuhë të përfshira, të cilat, së bashku me anglishten, janë gjuhët kryesore të përdorura nga mbi 95% e nxënësve dhe prindërve të DOE-së. Këto gjuhë janë: Shqip, arabisht, bangla, kinezçe (tradicionale dhe e thjeshtuar), frëngjisht, haitiane kreolet, koreanishte, rusisht, spanjisht, ukrainisht, urdu dhe uzbekisht.

Shurdhësi e Shoqëruar Me Verbëri: Ky është një klasifikim i aftësisë së kufizuar që përdoret kur një nxënës ka si dëmtim të dëgjimit ashtu edhe të shikimit. Këto dëmtime shkaktojnë nevojë të rënda në komunikim dhe në zhvillim e arsim, të cilat nuk mund të plotësohen në programe të arsimit special vetëm për nxënësit me shurdhim ose vetëm për ata me verbëri. Për më shumë informacion, shihni titullin **Klasifikimet e Aftësive të Kufizuara** në **Seksionin 3: Takimi i IEP**.

Shurdhim: Ky është një klasifikim i aftësisë së kufizuar që karakterizohet nga një dëmtim i dëgjimit aq i rëndë sa që pengon nxënësin të përpunojë informacionin gjuhësor përmes dëgjimit, me ose pa amplifikim, dhe ky dëmtim ndikon negativisht në performancën arsimore të nxënësit. Për më shumë informacion, shihni titullin **Klasifikimet e Aftësive të Kufizuara** në **Seksionin 3: Takimi i IEP**.

Deklasifikimi: Nxënësit që nuk kanë më nevojë për shërbime të arsimit special deklasifikohen nga ekipi i IEP-së pas një rivlerësimi.

Shërbimet Mbështetëse pas Deklasifikimit: Nxënësit që nuk kanë më nevojë për shërbime të arsimit të posaçëm deklasifikohen pas një rivlerësimi. Nxënësit që janë deklasifikuar nuk

do të kenë më një IEP, por mund të marrin disa shërbime për t'i ndihmuar të kalojnë më lehtë në arsimin e përgjithshëm.

- Mbështetje mësimore
- Modifikime të mësimdhënies
- Shërbime të Ndërlidhura

Këto shërbime mund të vazhdojnë deri në një vit pas deklasifikimit të nxënësit. Përveç kësaj, IEP-ja e deklasifikimit mund të përfshijë përshtatje gjatë testimeve që duhet t'i ofrohen nxënësit pas deklasifikimit. Nxënësit që deklasifikohen në klasat 8–12 mund të kenë të drejtë për opsionet e diplomimit Safety Net (Rrjetë Mbrojtëse), nëse kjo është shënuar në IEP-në e fundit të tyre. Për të mësuar më shumë rreth opsioneve të diplomimit, vizitoni **Seksionin 6: Diplomimi për Nxënësit me IEP**.

Vendosja e Shtyrë (Deferred Placement):

Gjatë takimit të IEP-së, mund të diskutohet nëse shërbimet e rekomanduara të arsimit special duhet të fillojnë menjëherë apo në fillim të periudhës ose vitit të ardhshëm shkollor. Kjo quhet “vendosje e shtyrë” dhe kërkon pëlqimin e prindit.

Klasifikimi i Aftësisë së Kufizuar: Klasifikimi i aftësisë së kufizuar i referohet llojit të paaftësisë që ndikon më shumë në performancën arsimore të nxënësit. Ekzistojnë 13 klasifikime. Ekipi i IEP-së do të përcaktojë klasifikimin e duhur dhe ai do të shënohet në IEP-në e nxënësit.

Procesi Ligjor (Due Process): Procedurat që përcaktohen me ligj për të siguruar të drejtat e fëmijës suaj për një FAPE dhe të drejtat tuaja për të qenë të përfshirë dhe për të kuptuar plotësisht këtë proces.

Ankesë për Procesin Ligjor: e njohur gjithashtu si një Kërkesë për një Dëgjim të Paanshëm, kjo është një ankesë me shkrim e paraqitur nga një prind ose distrikti shkollor që ka të bëjë me identifikimin, vlerësimin, vendosjen arsimore ose ofrimin e një FAPE për një nxënës me aftësi të kufizuara. Kjo mund të çojë në një Seancë Dëgjimore të Paanshme. Për më shumë informacion mbi procesin e dëgjimit të paanshëm, shihni **Seksionin 8: Marrja e Mbështetjes** nën titullin **Procesi i Dëgjimit të Paanshëm**.

Seanca e Paanshme e Procesit të Rregullt Ligjor (Due Process Hearing – Impartial Hearing): Një dëgjim për procesin ligjor (ose “dëgjim i paanshëm”) është një seancë administrative para një Oficeri të Dëgjimit të Paanshëm, i cili nuk është punonjës i NYCPS. Si prindërit ashtu edhe distrikti shkollor paraqesin argumente, dëshmitarë (nëse ka) dhe prova. Për më shumë informacion mbi Procesin e Dëgjimit të Paanshëm, shihni **Seksionin 8: Marrja e Mbështetjes** nën titullin **Procesi i Dëgjimit të Paanshëm**.

Ndërrhyrja e Hershme (Early Intervention-El): Programi EI, nën Departamentin e Shëndetit dhe Higjienës Mendore të Qytetit të Nju Jorkut (DOHMH), mbështet familjet me fëmijë nga lindja deri në moshën 3 vjeç që kanë aftësi të kufizuara ose vonesa zhvillimore.

Aftësi e Kufizuar Emocionale: Ky është një klasifikim i aftësisë së kufizuar që përdoret kur një nxënës shfaq një ose më shumë nga karakteristikat e mëposhtme për një periudhë të gjatë kohe dhe në një shkallë të theksuar që ndikon në performancën arsimore të tij:

- Vështirësi në të mësuar që nuk mund të shpjegohet nga faktorë intelektualë, shqisorë ose shëndetësorë;
- Vështirësi në ndërtimin ose ruajtjen e marrëdhënieve të kënaqshme me bashkëmoshatarët dhe mësuesit;

- Sjellje ose ndjenja të papërshtatshme në rrethana normale;
- Ndjenjë e përgjithshme pakënaqësie ose depresioni; ose
- Prije për të zhvilluar simptoma fizike ose frikëra që lidhen me probleme personale ose të shkollës.

Për më shumë informacion, shihni titullin **Klasifikimet e Aftësive të Kufizuara** në **Seksionin 3: Takimi i IEP**.

Nxënës që Mëson Anglishten (English Language Learner – ELL): Një Nxënës që Mëson Anglishten (ose “Nxënës Shumëgjuhësh”) është një nxënës që flet një gjuhë tjetër përveç anglishtes në shtëpi dhe që rezulton nën nivelin e përcaktuar të aftësisë në anglisht në testet NYSITELL dhe/ose NYSESLAT.

Anglishtja si Gjuhë e Re (English as a New Language – ENL)

Në një program Anglisht si Gjuhë e Re, mësuesit punojnë me nxënësit për të zhvilluar aftësitë e të folurit, të shkruarit, të lexuarit dhe të dëgjuarit në anglisht, duke përdorur mbështetje në gjuhën amtare të nxënësve. Qëllimi i programit është t'i ndihmojë nxënësit të bëhen të aftë në anglisht.

Vlerësimi: Procesi i mbledhjes së informacionit për pikat e forta dhe dobësitë e një nxënësi me qëllim përmirësimin e programit të tij arsimor. Informacioni i mbledhur përmes vlerësimeve, vëzhgimeve dhe intervistave ndihmon ekipin në përcaktimin e nivelit aktual të funksionimit dhe nevojave arsimore të fëmijës.

Përmbledhja e Daljes: Kur një nxënës me IEP nuk do të jetë më i përshtatshëm për arsimin special — ose sepse (a) do të diplomohet me një diplomë Local ose Regents, ose (b) nuk është më i përshtatshëm për moshën (viti kur nxënësi mbush 21 vjeç) — do t'i jepet një Përmbledhje Dalëse. Kjo përmbledhje përfshin arritjet akademike

dhe performancën funksionale të nxënësit dhe rekomandime për ta ndihmuar atë në përmbushjen e qëllimeve pas-shkollore.

Shërbimet e Zgjatura të Vitit Shkollor (ESY):

Shërbimet e zgjatura të vitit shkollor janë programe dhe shërbime të arsimit special që ofrohen gjatë korrikut dhe gushtit. Ato mund të rekomandohen për nxënësit me aftësi të kufizuara që kanë nevojë për arsim special gjatë verës për të parandaluar një regres të konsiderueshëm.

Fëmijët me një rekomandim IEP për ESY mund të:

- Marrin të njëjtin program dhe shërbime në korrik–gusht si në shtator–qershor; ose
- Marrin shërbime më pak intensive në korrik–gusht.

Nëse rekomandohen shërbime ESY, IEP-ja do të përcaktojë programin dhe shërbimet që do të ofrohen gjatë korrikut dhe gushtit.

Arsim i Lirë dhe i Përshtatshëm Publik (Free Appropriate Public Education – FAPE):

Programe arsimore dhe shërbime të ndërlidhura që ofrohen me shpenzime publike, nën mbikëqyrje dhe drejtim publik, dhe pa pagesë për prindërit.

Vlerësimi Funksional i Sjelljes (Functional Behavioral Assessment – FBA):

Kur një nxënës shfaq sjellje problematike që mund të ndërhyjnë në të mësuarit e tij ose të tjerëve, ose që rrezikojnë sigurinë e tij ose të tjerëve, mund të kryhet një Vlerësim Funksional i Sjelljes. Vlerësimi Funksional i Sjelljes është një proces që përdoret për të identifikuar:

- Arsytet e një sjelljeje
- Ndërhyrjet e mundshme për ta trajtuar atë

Kurrikula e Arsimit të Përgjithshëm Grupi

i njohurive dhe aftësive që pritet t'i zotërojnë të gjithë nxënësit, përfshirë ata me aftësi të kufizuara.

- **Dëmtimi i Dëgjimit Ky** është një klasifikim i aftësisë së kufizuar që karakterizohet nga një humbje e dëgjimit që ndikon negativisht në performancën arsimore të nxënësit, por që nuk përfshihet në përkufizimin e Shurdhimit Ky. Lloj humbjeje dëgjimi mund të jetë i përhershëm ose i luhatshëm. Për më shumë informacion, shihni titullin **Klasifikimet e Aftësive të Kufizuara në Seksionin 3: Takimi i IEP.**

Shërbimet Shëndetësore: Një lloj shërbimi i lidhur që u ofrohet nxënësve që janë identifikuar se kanë nevoja mjekësore dhe/ose shëndetësore që kërkojnë ndihmën e një infermieri ose parakohe shëndetësore gjatë ditës shkollore. Shembuj të këtyre shërbimeve mund të jenë ushqyerja me ndihmë, lëvizja, aspirimi ose kateterizimi.

Diploma e Shkollës së Mesme Një certifikatë që tregon se një nxënës ka përfunduar me sukses kurset dhe provimet e kërkuara për t'u diplomuar nga shkolla e mesme.

Mësim në Shtëpi: Mësimi në shtëpi është një shërbim arsimor që u ofrohet nxënësve me aftësi të kufizuara të cilët nuk janë në gjendje të ndjekin shkollën për shkak të një gjendjeje mjekësore ose psikologjike.

Pyetëtori për Identifikimin e Gjuhës së Shtëpisë (HLIS): Një pyetësor për prindërit që përcakton nëse në shtëpinë e nxënësit flitet një gjuhë tjetër përveç anglishtes.

Mësim në Spital: Mësimi në spital është një shërbim arsimor që ofrohet përkohësisht për nxënësit që janë të shtruar në spital për shkak të gjendjeve mjekësore që i pengojnë të ndjekin shkollën.

Seancë e Paanshme Dëgjimore Një dëgjim i paanshëm është një procedurë administrative para një Oficeri të Dëgjimit të Paanshëm, i cili nuk është

punonjës i NYCPS. Si prindërit ashtu edhe distrikti shkollor paraqesin argumente, dëshmitarë (nëse ka) dhe prova. Për më shumë informacion mbi procesin e dëgjimit të paanshëm, shihni **Seksionin 8: Marrja e Mbështetjes** nën titullin **Procesi i Dëgjimit të Paanshëm**.

Vlerësim i Pavarur: Një prind mund të kërkojë një vlerësim të pavarur me shpenzimet e DOE-së nëse nuk pajtohet me një vlerësim të kryer nga NYCPS. Kërkesa duhet të bëhet me shkrim pranë ekipit të IEP-së së nxënësit. NYCPS do të pranojë të paguajë për vlerësimin e pavarur ose do të paraqesë një ankesë ligjore për të treguar që vlerësimi i kryer nga NYCPS ishte i përshtatshëm.

Një prind mund gjithashtu ta paguajë vetë vlerësimin ose ta marrë atë përmes sigurimeve shëndetësore. Nëse siguron një vlerësim të pavarur dhe dëshironi që ai të merret parasysh nga ekipi i IEP-së së fëmijës suaj, sigurohuni që ta dorëzoni paraprakisht stafit të DOE-së përpara takimit të IEP-së.

Programi i Arsimit të Individualizuar (IEP) IEP dokumenton të drejtën e një fëmije për të marrë shërbime të arsimit special dhe përcakton planin për ofrimin e programeve dhe shërbimeve të arsimit special që janë të përshtatshme për nevojat unike të fëmijës. Ai përmban informacione specifike për fëmijën dhe programin arsimor të hartuar për të përmbushur këto nevoja, duke përfshirë:

- Zhvillimin dhe/ose performancën aktuale të fëmijës në shkollë, dhe qëllimet që mund të arrihen brenda një viti shkollor;
- Programin e arsimit special dhe shërbimet e ndërlidhura (përfshirë këshillimin dhe terapitë e të folurit, profesionale ose fizike), mbështetjen e paraprofesionalëve, teknologjinë ndihmëse, ndërhyrjet në sjellje dhe përshtatjet;
- Pjesëmarrjen me nxënësit pa aftësi të kufizuara, sa më shumë të jetë e mundur;

- Datën kur do të fillojnë shërbimet, sa shpesh do të ofrohen, ku dhe për sa kohë; dhe Mënyrat për matjen e përparimit të fëmijës.
- Mënyrat për matjen e përparimit të fëmijës.

Ekipi i Programit të Arsimit të Individualizuar (Individualized Education Program Team – IEP Team):

Ekipi i IEP-së është një grup anëtarësh që ndajnë informacion dhe punojnë së bashku për të përcaktuar nëse fëmija juaj ka një aftësi të kufizuar dhe nëse ka nevojë për shërbime të arsimit special, si dhe cilat shërbime janë të përshtatshme. Ju, si prind, jeni një anëtar i rëndësishëm i ekipit të IEP-së. Nëse ekipi i IEP-së, bazuar në vlerësimet, përcakton që fëmija juaj ka një aftësi të kufizuar dhe se shërbimet e arsimit special janë të nevojshme, një IEP do të zhvillohet gjatë takimit. Anëtarët e ekipit të IEP-së mund të përfshijnë, por nuk kufizohen në:

- një mësues të arsimit të përgjithshëm;
- një mësues të arsimit special;
- një psikolog shkolle;
- një punonjës social;
- një përfaqësues të distriktit;
- ju, prindin; dhe
- fëmijën tuaj.

Programi i Shërbimeve Arsimore të Individualizuara (IESP):

Nëse fëmija juaj ndjek ose do të ndjekë një shkollë private ose fetare në qytetin e Nju Jorkut, dhe ekipi i IEP-së përcakton që ai/ajo është i/e përshtatshëm për arsimin special, ekipi i IEP-së do të zhvillojë një Program të Shërbimeve Arsimore të Individualizuara (IESP) në vend të një IEP-je. IESP do të përshkruajë shërbimet e arsimit special dhe/ose shërbimet e ndërlidhura që do të ofrohen ndërsa fëmija juaj ndjek shkollën private ose fetare.

Ligji për Arsimin e Personave me Aftësi të

Kufizuara (IDEA): IDEA është një ligj federal që u jep nxënësve me aftësi të kufizuara të drejtën për të marrë një FAPE në mjedisin e tyre më pak kufizues, nga mosha 3 vjeç deri në fund të vitit shkollor në të cilin nxënësi mbush 21 vjeç ose diplomohet me diplomë të shkollës së mesme.

Referimi Fillestar: Referimi fillestar është një kërkesë që fillon procesin e vlerësimit për arsimin special për të përcaktuar nëse një nxënës ka një aftësi të kufizuar dhe nëse ka nevojë për shërbime të arsimit special. Referimi fillestar mund të bëhet nga prindi i nxënësit, drejtori i shkollës së DOE-së ku ndjek mësimet nxënësi, ose kryetari i CSE-së së nxënësit. Për të bërë një referim fillestar, prindi duhet të dorëzojë një kërkesë me shkrim për vlerësim në shkollën e DOE-së ose në CSE-në e nxënësit.

Aftësi e Kufizuar Intelektuale: Ky është një klasifikim i aftësisë së kufizuar që karakterizohet nga funksionim intelektual dukshëm nën mesataren dhe mungesë në sjelljet përshtatëse. Për më shumë informacion, shihni titullin **Klasifikimet e Aftësive të Kufizuara në Seksionin 3: Takimi i IEP.**

Përkthyes (me gojë): Një person që komunikon me gojë nga anglishtja në gjuhën e preferuar të prindit ose të fëmijës, gjatë një bisede ballë për ballë ose në telefon me prindin dhe/ose gjatë vlerësimeve të fëmijës.

Vështirësi Në Të Mësuarit: Ky është një klasifikim i aftësisë së kufizuar që karakterizohet nga një çrregullim në një ose më shumë nga proceset psikologjike bazë që lidhen me kuptimin ose përdorimin e gjuhës (të folur ose të shkruar). Kjo përfshin një aftësi jo të përsosur për të dëgjuar, menduar, folur, lexuar, shkruar, shqiptuar ose kryer llogaritje matematikore. Për më shumë informacion, shihni titullin **Klasifikimet e Aftësive të Kufizuara në Seksionin 3: Takimi i IEP.**

Mjedisi Më Pak Kufizues (LRE):

Ekipi i IEP-së do të rekomandojë shërbime të arsimit special që i sigurojnë një nxënësi me aftësi të kufizuar një FAPE në mjedisin e tij më pak kufizues. Kjo do të thotë që fëmija juaj do të arsimohen së bashku me bashkëmoshatarët e tyre pa aftësi të kufizuara në masën më të përshtatshme të mundshme. Vendosja e nxënësve me aftësi të kufizuara në klasa të veçanta, shkolla të ndara ose çdo largim tjetër nga mjedisi i përgjithshëm arsimor ndodh vetëm kur natyra ose ashpërsia e aftësisë së kufizuar është e tillë që, edhe me përdorimin e ndihmave dhe shërbimeve ndihmëse, arsimi nuk mund të arrihet në mënyrë të kënaqshme. Prandaj, mjedisi më pak kufizues është i ndryshëm për çdo fëmijë.

Lëvizshmëri e Kufizuar Një nxënës me lëvizshmëri të kufizuar është ai që përdor një pajisje ndihmëse për lëvizje — si karrige me rrota, ndihmës për ecje, paterica ose shkop — për t'u orientuar në mjedis, ose çdo nxënës që e ka të vështirë të lëvizë në ambientin e shkollës dhe/ose ecën me ritëm më të ngadalshëm se bashkëmoshatarët, qoftë për shkak të dobësisë muskulare, mungesës së qëndrueshmërisë ose për ndonjë arsye tjetër. Nxënësve me dëmtime të caktuara të lëvizshmërisë, qoftë fizike ose shqisore, për të cilët struktura e ndërtesës mund të paraqesë pengesa, duhet t'u ofrohet qasje në programe në masën e kërkuar nga ligji.

Diploma Lokale: Diploma lokale është një mundësi diplome për shkollën e mesme që u ofrohet nxënësve që janë të përshtatshëm për programin Safety Net (Rrjetë Mbrojtëse) dhe që nuk i plotësojnë ose tejkalojnë kërkesat për diplomë Regents ose Regents të Avancuar. Safety Net (Rrjetë Mbrojtëse) ofron fleksibilitete shtesë për të mbështetur nxënësit me aftësi të kufizuara në marrjen e një diplome të shkollës së mesme. Nëse një nxënës përdor opsionet e Safety Net (Rrjetë Mbrojtëse), ai do të marrë një diplomë lokale. Për të mësuar më shumë

rreth opsioneve të diplomimit, vizitoni **Seksionin 6: Diplomimi për Nxënësit me IEP.**

Nevojat e Menaxhimit: IEP-ja do të tregojë nevojat menaxhuese të nxënësit, të cilat përfshijnë llojin dhe sasinë e modifikimeve mjedisore, burimeve njerëzore ose materiale që kërkohen për t'i mundësuar nxënësit të përfitojë nga procesi mësimor.

Rishikimi i Përcaktimit të Manifestimit (Manifestation Determination Review – MDR):

Rishikimi i Përcaktimit të Manifestimit (MDR) është një takim midis prindit dhe anëtarëve të komunitetit shkollor. Ai zhvillohet kur një nxënës me aftësi të kufizuara i nënshtrohet një ndryshimi disiplinor të vendosjes. Një ndryshim disiplinor i vendosjes ndodh nëse një nxënës largohet nga programi i tij arsimor aktual për shkak të një pezullimi nga drejtori, superintendenti dhe/ose heqje nga mësuesi:

- Për më shumë se 10 ditë shkollore radhazi; ose
- Për më shumë se 10 ditë gjithsej gjatë një viti shkollor si rezultat i një modeli pezullimesh.

Në MDR do të zhvillohet një diskutim mbi aftësinë e kufizuar të nxënësit, sjelljen që çoi në largim dhe nëse kjo sjellje kishte lidhje me aftësinë e tij të kufizuar ose me dështimin për të zbatuar IEP-në e nxënësit.

Ndërmjetësimi (Mediation): Ndërmjetësimi është një proces vullnetar dhe konfidencial që u mundëson palëve të zgjidhin mosmarrëveshjet pa zhvilluar një dëgjim formal ligjor. Një ndërmjetës i paanshëm ndihmon secilën palë që të:

- shprehë pikëpamjet dhe qëndrimet e veta, dhe
- të kuptojë pikëpamjet dhe qëndrimet e palës tjetër.

Ndërmjetësit ndihmojnë palët të diskutojnë çështjet dhe të arrijnë një marrëveshje. Roli i tyre nuk është të rekomandojnë zgjidhje ose të marrin anë. Nëse gjatë ndërmjetësimit arrihet një marrëveshje nga të gjithë pjesëmarrësit, ajo konsiderohet marrëveshje detyruese. Kjo do të thotë se nuk mund të apelohej.

Ekzaminim Mjekësor (Medical Examination): Një raport nga mjeku mbi gjendjen fizike dhe mjekësore të nxënësit, i cili merret në konsideratë gjatë takimit të IEP-së.

Modifikime: Modifikimet ndryshojnë përmbajtjen dhe/ose nivelin e mësimdhënies së kurrikulës. Ndërsa përshtatjet përfshijnë ndryshime në format ose procedura, modifikimet ndryshojnë nivelin e vështirësisë dhe/ose sasinë e përmbajtjes që mësohet. Modifikimet bëhen për nxënësit me aftësi të kufizuara që nuk janë në gjendje të kuptojnë të gjithë përmbajtjen që jep instruktori. Për shembull, detyrat mund të reduktohen në numër ose të modifikohen ndjeshëm për të përfshirë vetëm pikat kryesore.

Nxënës Shumëgjuhësh: Një nxënës shumëgjuhësh, i njohur gjithashtu si Nxënës i Gjuhës Angleze (ELL), është një nxënës që flet një gjuhë tjetër përveç anglishtes në shtëpi dhe që merr rezultate nën nivelin e përcaktuar nga shteti për aftësi në anglisht në testin NYSITELL dhe/ose NYSESLAT.

Aftësi të Kufizuara të Shumta: Ky është një klasifikim i aftësisë së kufizuar që përdoret kur një nxënës ka më shumë se një dëmtim, si për shembull aftësi të kufizuar intelektuale dhe verbëri, aftësi të kufizuar intelektuale dhe shurdhim, etj. Ky kombinim krijon nevoja arsimore që nuk mund të përmbushen

vetëm në një program të arsimit special për një nga dëmtimet. Ky term nuk përfshin shurdhësinë e shoqëruar me verbëri. Për më shumë informacion, shihni titullin **Klasifikimet e Aftësive të Kufizuara** në **Seksionin 3: Takimi i IEP**.

Testi i Arritjeve të Gjuhës Angleze si Gjuhë e Dytë i Shtetit të Nju Jorkut (NYSESLAT):

Testi NYSESLAT zhvillohet nga Nxënësit që Mësojnë Anglishten / Nxënësit Shumëgjuhësh (ELL/MLL) nga kopshti deri në klasën e 12-të. Ata do të vazhdojnë të marrin shërbime të ESL dhe programe dygjuhëshe derisa rezultatet e tyre në NYSESLAT të tregojnë se kanë arritur aftësi të mjaftueshme në anglisht dhe nuk kanë më nevojë për mbështetje shtesë.

Testi i Identifikimit të Gjuhës Angleze për Nxënësit e Shtetit të Nju Jorkut (New York State Identification Test for English Language Learners – NYSITELL): Një test që përdoret për të përcaktuar nivelin e aftësisë së një nxënësi në anglisht dhe nevojën për shërbime dygjuhëshe ose ENL.

Shkollë Jo-Publike e Miratuar nga Shteti i Nju Jorkut: Këto janë shkolla private që ofrojnë programe të arsimit special dhe janë të miratuara nga Shteti i Nju Jorkut.

Pa Aftësi të Kufizuara: Një nxënës që nuk është klasifikuar si person me aftësi të kufizuara dhe nuk merr shërbime të arsimit special.

Njoftim për Referim Një letër që u dërgohet prindërve jo më vonë se pesë ditë pas marrjes së një referimi për shërbime të arsimit special.

Terapia Profesionale: Terapia profesionale është një shërbim i ndërlidhur që synon të ndihmojë një fëmijë të ruajë, përmirësojë ose rikthejë aftësitë

funksionale dhe përshtatëse të nevojshme për të marrë pjesë në mjedisin shkollor.

Shërbime të Orientimit dhe Lëvizshmërisë

Këto shërbime i mësojnë një nxënësi si të lëvizë në mënyrë të sigurt brenda mjedisit të shkollës. Këto shërbime ndihmojnë nxënësin të kuptojë ku ndodhet, ku dëshiron të shkojë dhe si të arrijë atje në mënyrë të sigurt. Shërbimet e orientimit dhe lëvizjes u ofrohen nxënësve me dëmtime në shikim.

Dëmtim Ortopedik: Ky është një klasifikim i aftësisë së kufizuar që përdoret kur një nxënës ka një dëmtim të rëndë trupor që ndikon negativisht në performancën e tij akademike. Ky term përfshin dëmtime të shkaktuara nga:

- Anomali të lindura (si këmbë të shtrembëra, mungesë gjymtyrësh, etj.);
- Sëmundje (si poliomieliti, tuberkulozi i kockave, etj.);
- Shkaqe të tjera (si paraliza cerebrale, amputimi, frakturat ose djegiet që shkaktojnë kontraktura).

Për më shumë informacion, shihni titullin

Klasifikimet e Aftësive të Kufizuara në **Seksionin 3: Takimi i IEP**.

Punonjës ndihmës (Paraprofesional): Një paraprofesional ofron ndihmë për një nxënës individual, një grup nxënësish ose për të gjithë klasën.

- Një paraprofesional i rekomanduar në një IEP (për një nxënës ose grup nxënësish) quhet paraprofesional i caktuar nga IEP-ja.
- Një ndihmës që punon me një klasë të tërë quhet “ndihmës klase.”
- Një ndihmës që është dygjuhësh në gjuhën e rekomanduar të mësimdhënies dhe që shërben për nxënësit në pritje të vendosjes në një klasë dygjuhëshe quhet ndihmës i “vendosjes alternative.”

Një paraprofesional i caktuar nga IEP-ja do të kryejë një nga funksionet e mëposhtme:

- Mbështetje për sjelljen
- Shëndeti
- Përdorimi i tualetit:
- Orientim dhe lëvizshmëri

Anëtar Prind: Një anëtar prind është një prind i një fëmije me aftësi të kufizuara në qytetin e Nju Jorkut ose në një distrikt shkollor fqinj, i cili mund të marrë pjesë në takimet e IEP-së. Prindërit kanë të drejtë të kërkojnë (me shkrim) pjesëmarrjen e një Anëtar Prind në një takim të IEP-së, me njoftim paraprak prej të paktën 72 orësh.

Vazhdimësia e Vendosjes (Pendency): Kur një prind ose NYCPS kërkon një Dëgjim të Paanshëm, fëmija ka të drejtën të qëndrojë në vendosjen e fundit të rënë dakord deri sa të përfundojnë të gjitha procedurat ligjore. Kjo vendosje quhet pendency (vendosje). Për më shumë informacion mbi procesin e dëgjimit të paanshëm, shihni

Seksionin 8: Marrja e Mbështetjes nën titullin **Procesi i Dëgjimit të Paanshëm.**

Person në Marrëdhënie Prindërore (Person in Parental Relationship): Në disa raste, një person që nuk është prind mund të veprojë në një marrëdhënie prindërore. Një person që vepron në një marrëdhënie prindërore është anëtar i ekipit të IEP-së gjatë gjithë procesit të arsimit special. Nëse prindërit biologjikë kthehen në jetën e nxënësit dhe marrin përsipër përgjegjësinë prindërore, ekipi i IEP-së i përfshin ata në procesin vendimmarrës dhe nuk e njeh më marrëdhënien prindërore të mëparshme.

Gjuha e Preferuar: Kjo është gjuha në të cilën një prind ndihet më rehat për të komunikuar. Kjo mund të jetë ose jo gjuha që flitet rregullisht në shtëpi.

Njoftimi Paraprak me Shkrim Ky është një njoftim që dërgohet nga NYCPS prindërve. Ky njoftim informon prindërit se NYCPS propozon të fillojë ose të ndryshojë identifikimin, vlerësimin dhe/ose vendosjen arsimore të nxënësit.

Vlerësim Psikiatrik: Ky është një vlerësim i specializuar që kryhet nga një psikiatër kur problemet e rënda emocionale dhe/ose të sjelljes mund të ndikojnë në suksesin e nxënësit në shkollë.

Vlerësimi Psikologjik: Një vlerësim që kryhet nga një psikolog i licencuar për të matur pikat e forta dhe të dobëta të një nxënësi në aftësitë e përgjithshme të të mësuarit dhe se si ato lidhen me fëmijët dhe të rriturit e tjerë.

Rekomandim: Një vendim mbi mbështetjet dhe shërbimet e arsimit special që merret gjatë një takimi të IEP-së.

Rivlerësim: Një vlerësim që kryhet për një nxënës me aftësi të kufizuara që tashmë merr shërbime të arsimit special. Rivlerësimi do të kryhet të paktën një herë çdo tre vjet dhe me kërkesë. Një kërkesë për rivlerësim mund të bëhet nga prindërit e nxënësit, mësuesi ose distrikti shkollor. Një rivlerësim nuk do të kryhet më shumë se një herë në vit, përveçse nëse shkolla dhe prindi bien dakord ndryshe.

Referim: Një referim fillestar nis procesin për të përcaktuar nëse nxënësi ka një aftësi të kufizuar dhe nëse ka nevojë për shërbime të arsimit special. Një referim mund të bëhet vetëm nga drejtori i shkollës, kryetari i CSE-së ose prindi.

Diploma Regents: Në Shtetin e Nju Jorkut, ka tre lloje diplomash: diplomë lokale, diplomë Regents dhe diplomë Regents të Avancuar. Ka kërkesa specifike për provime dhe kredite për të fituar një Diplomë Regents. Për të mësuar më shumë rreth opsioneve të diplomimit, vizitoni **Seksionin 6: Diplomimi për Nxënësit me IEP.**

Shërbime të Ndërlidhura: Shërbimet e ndërlidhura janë shërbime që mund të jenë të nevojshme për t'i ndihmuar një nxënësi me aftësi të kufizuara të përfitojë në mënyrë domethënëse nga arsimi. Këto mund të përfshijnë këshillim, terapi profesionale, terapi fizike, terapi të të folurit dhe gjuhës, shërbime orientimi dhe lëvizjeje, si edhe shërbime të tjera mbështetëse.

Autorizim për Shërbime të Ndërlidhura (Related Services Authorization – RSA): Një RSA është një letër që u jepet prindërve dhe që u lejon atyre të marrin shërbime nga një ofrues jo i DOE-së për shërbime specifike të ndërlidhura, me shpenzimet e mbuluara nga DOE. Ajo u jepet prindërve kur NYCPS nuk ka identifikuar me kohë një ofrues të shërbimeve të ndërlidhura.

Rishikim me Kërkesë: Me kërkesë të prindit, mund të zhvillohet një takim i IEP-së për të rishikuar IEP-në e fëmijës për të përcaktuar nëse ajo vazhdon të plotësojë nevojat e tij.

Reagim ndaj Ndërhyrjes (Response to Intervention – RtI): Reagim ndaj Ndërhyrjes është një qasje që përdoret nga shkollat për të përshtatur praktikën mësimore dhe nivelin e mbështetjes sipas nevojave të nxënësit.

Takim për Zgjidhje (Resolution Meeting): Pasi një prind paraqet një ankesë ligjore (të quajtur edhe “kërkesë për dëgjim të paanshëm”), NYCPS dhe prindi do të takohen për të diskutuar mënyrat e mundshme për të zgjidhur çështjet e ngritura në

ankesë. Ky takim quhet “takim për zgjidhje”. Për më shumë informacion mbi procesin e dëgjimit të paanshëm, shihni **Seksionin 8: Marrja e Mbështetjes** nën titullin **Procesi i Dëgjimit të Paanshëm.**

Safety Net (Rrjetë Mbrojtëse): Safety Net (Rrjetë Mbrojtëse) u mundëson nxënësve me aftësi të kufizuara të marrin një diplomë lokale duke plotësuar kërkesa alternative të provimeve. Ky opsion është i vlefshëm për nxënësit me IEP, nxënësit me plane 504 që specifikojnë përshtatje të Safety Net (Rrjetë Mbrojtëse), dhe nxënësit me aftësi të kufizuara që janë deklasifikuar në klasat 8–12, por që në IEP-në e tyre të fundit kanë të shënuar përshtatjen Safety Net (Rrjetë Mbrojtëse). Për të mësuar më shumë rreth opsioneve të diplomimit, vizitoni **Seksionin 6: Diplomimi për Nxënësit me IEP.**

Objektivat Afatshkurtra ose Pikësynimet: Objektivat afatshkurtra janë hapat ndërmjetës që duhet të mësohen për të arritur një qëllim vjetor. Pikësynimet janë arritje kryesore që nxënësi do të demonstrojë gjatë rrugës drejt arritjes së qëllimit vjetor. Objektivat afatshkurtra ose pikësynimet do të shkruhen dhe do të regjistrohen në IEP për çdo nxënës të moshës shkollore që merr pjesë në vlerësim alternativ.

Kredenciali i Përfundimit për Aftësi dhe Arritje (SACC): Ky është një kredencial përfundimi jo-diplome, i disponueshëm për nxënësit me IEP që marrin pjesë në vlerësim alternativ dhe kanë ndjekur shkollën për të paktën 12 vjet, duke përjashtuar kopshtin. Duhet të shoqërohet me dokumentacion mbi aftësitë, pikat e forta dhe nivelin e pavarësisë së nxënësit në aftësitë akademike, zhvillimin profesional dhe aftësitë themelore të nevojshme për jetesë, të mësuarit dhe punë pas shkollës.

Një nxënës që merr një SACC si kredencialin e vetëm të përfundimit ka të drejtë të vazhdojë shkollën deri sa të marrë një diplomë Regents

ose lokale ose deri në fund të vitit shkollor gjatë të cilit mbush 21 vjeç. Për të mësuar më shumë rreth opsioneve të diplomimit, vizitoni **Seksionin 6: Diplomimi për Nxënësit me IEP.**

Historia Sociale: Një takim për historinë sociale është një intervistë me prindërit në lidhje me shëndetin, familjen dhe të kaluarën shkollore të nxënësit, duke përfshirë marrëdhëniet shoqërore. Intervista është pjesë e procesit të vlerësimit të nxënësit dhe zakonisht kryhet nga një punonjës social i shkollës.

Klasë e Posaçme (Special Class): Të gjithë nxënësit në një klasë të posaçme kanë IEP ku përcaktohen nevojat që nuk mund të plotësohen në një klasë të arsimit të përgjithshëm. Klasat e posaçme mësohen nga mësues të arsimit special që ofrojnë mësim të përshtatur posaçërisht.

Mësim i Përshtatur Posaçërisht: Mësimi i përshtatur posaçërisht përfshin përshtatje në përmbajtje, metodologji (qasje pedagogjike ndaj mësimit) ose mënyrën e dhënies së mësimit për të adresuar nevojat unike që rrjedhin nga aftësia e kufizuar e fëmijës. Qëllimi i këtij mësimi është të sigurojë që nxënësi të ketë qasje në kurrikulën e përgjithshme dhe të jetë në gjendje të përmbushë standardet arsimore të distriktit shkollor që zbatohen për të gjithë nxënësit.

Dëmtim në të Folur ose Gjuhë: Ky është një klasifikim aftësie i karakterizuar nga një çrregullim komunikimi—si belbëzimi, artikulimi i dëmtuar, një çrregullim gjuhësor ose i zërit—që ndikon negativisht në performancën arsimore të nxënësit. Për më shumë informacion, shihni titullin **Klasifikimet e Aftësive të Kufizuara** në **Seksionin 3: Takimi i IEP.**

Terapia e Gjuhës dhe të Folurit: Terapia e të folurit dhe gjuhës është një shërbim i ndërlidhur që ndihmon në përmirësimin e aftësive të dëgjimit, të folurit, leximit dhe shkrimit të fëmijës në situata akademike dhe shoqërore në mjedisin shkollor, me fokus në përmirësimin e aftësive të komunikimit të fëmijës.

Tranzicioni: Për nxënësit me IEP, “Tranzicioni” nënkupton planifikimin për jetën pas shkollës së mesme. Duke filluar nga mosha 14 vjeç, ekipi i IEP-së do të diskutojë qëllimet, nevojat dhe aktivitetet e tranzicionit të nxënësit në çdo takim të IEP-së, deri në diplomim ose deri në fund të vitit shkollor gjatë të cilit nxënësi mbush 21 vjeç. Tranzicioni fokusohet në përmirësimin e arritjeve akademike dhe funksionale të nxënësve në shumë mjedise të ndryshme, përfshirë arsimin, punësimin dhe jetesën e pavarur. Është një proces i përqendruar tek nxënësi. Pra, do të thotë se trajton pikat e forta, nevojat dhe preferencat unike të çdo nxënësi. Për më shumë informacion rreth tranzicionit, referojuni **Seksionit 7: Jeta Pas Shkollës së Mesme, ose Udhëzuesit Familjar për Planifikimin e Tranzicionit.**

Përkthyes (me shkrim): Një person që përkthen tekstin e shkruar të një dokumenti ose vlerësimi nga një gjuhë në një tjetër.

Dëmtim Traumatik i Trurit: Ky është një klasifikim aftësie që përdoret kur një nxënësi ka një dëmtim në tru të shkaktuar nga një forcë fizike ose nga kushte mjekësore si goditje në tru, encefalit, aneurizëm, mungesë oksigjeni (anoksi) ose tumore të trurit, që ndikojnë negativisht në performancën e tyre akademike. Ky term nuk përfshin dëmtimet që janë të pranishme që nga lindja ose të shkaktuara gjatë lindjes. Për më shumë informacion, shihni titullin **Klasifikimet e Aftësive të Kufizuara** në **Seksionin 3: Takimi i IEP.**

Trajnimi për Udhëtim: Shërbimet e trajnimit për udhëtim janë udhëzime të shkurtra, gjithëpërfshirëse dhe të përshtatura posaçërisht që u mësojnë nxënësve të shkollave të mesme me aftësi të kufizuara (përveç verbërisë ose dëmtimeve të shikimit) si të përdorin në mënyrë të sigurt dhe të pavarur mjetet dhe objektet e transportit publik ndërsa udhëtojnë midis shtëpisë dhe një destinacioni të caktuar (zakonisht shkolla ose vendi i punës). Nxënësit që janë 14 vjeç e lart mund të përfitojnë nga shërbimet e trajnimit për udhëtim.

Shërbimet për Vitin Shkollor

Dymbëdhjetëmuor: Shihni Shërbimet për Vitin Shkollor të Zgatur (ESY).

Dëmtim i Shikimit Ky është një klasifikim aftësie që përdoret kur një nxënës ka një dëmtim në shikim që, edhe me korrigjim, ndikon negativisht në performancën e tij akademike. Ky term përfshin si shikimin e pjesshëm, ashtu edhe verbërinë e plotë. Për më shumë informacion, shihni titullin **Klasifikimet e Aftësive të Kufizuara në Seksionin 3: Takimi i IEP**.

Vlerësim Profesional: Një vlerësim profesional ndihmon nxënësin, familjen dhe shkollën të fillojnë diskutimin për nevojat, interesat dhe aspiratat e nxënësit ndërsa përgatiten për shkollën e mesme, diplomimin dhe jetën e të rriturve. Ai duhet të kryhet fillimisht për të gjithë nxënësit me aftësi të kufizuara që janë 12 vjeç ose më të mëdhenj (ose që do të mbushin 12 vjeç deri në fund të vitit kalendarik gjatë të cilit përfundohet vlerësimi). Një Vlerësim Profesional i Nivelit 1 përfshin shqyrtimin e regjistrave shkollorë, vlerësimet e mësuesve dhe intervistat me prindërit dhe nxënësit për të përcaktuar aftësitë, prirjet dhe interesat profesionale. Për më shumë informacion rreth tranzicionit, referojuni **Seksionit 7: Jeta Pas Shkollës së Mesme, ose Udhëzuesit Familjar për Planifikimin e Tranzicionit**.

Udhëzuesi Familjar për Shërbimet e Arsimit të Posaçëm

PËR FËMIJËT NË MOSHË SHKOLLORE

Për informacion shtesë, telefononi 718-935-2007
ose vizitoni www.schools.nyc.gov/specialeducation

